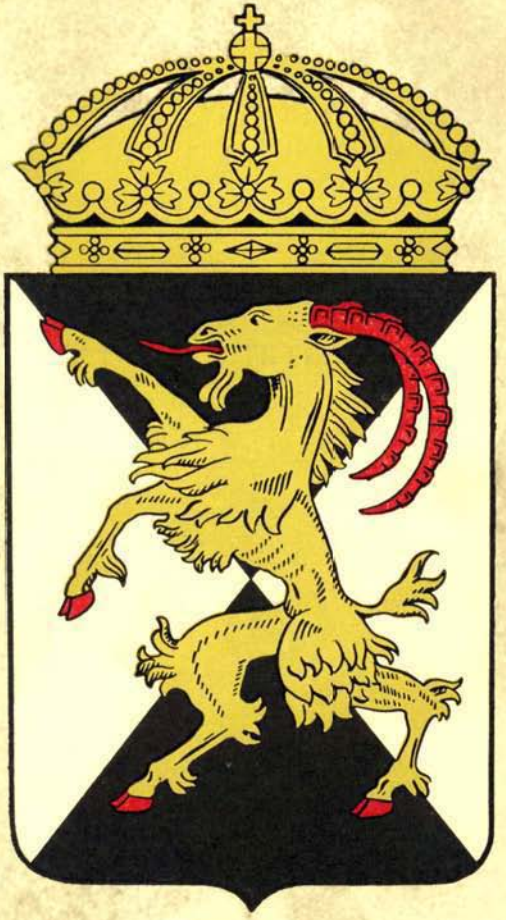

BOCKEN

Årsskrift för Hälsinge regementes Kamratförening 1964

BOCKEN

årsskrift

Utgiven av HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING 1964

I redaktionen:

SVEN BRATT
GUNNAR FERNQUIST
IVAR HILLSTRÖM

GEFLEBORGS TR. A-B. GÄVLE 1964

INNEHÅLL

Förord 7

Färnebo kompani, av *Erik Wickberg* 9

Kompaniets chefer, av *Erik Wickberg* 13

Överstelöjtnanten bodde, av *Gunnar Fernquist* 16

Löjtnantsbostället i Fors, av *Erik Wickberg* 17

Ett soldattorp i Kågbo, av *Sven Bratt* 23

Siste adjutanten, av *Sven Bratt* 24

Några Färneboknektar, av *W. Eriksson, G. Fernquist, A. Thyrestam, J. Wideen* och *Erik Östlund* 26

Soldaten och kyrkan, av *William Eriksson* 39

Några Sibirienfångar, av *Erik Wickberg* 45

Hälsingarnas regementschef, av *Ivar Hillström* 49

Soldaten skriver hem, av *Ivar Hillström* 55

När generalen och översten, av *Ivar Hillström* 60

Svenska tapperhetsmedaljer, av *Gunnar Fernquist* 62

På spaning i ofredstid, av *Sven Bratt* 65

Ett solvarv i kronans kläder, årskrönika 69

Vi och vårt kompani med textbidrag av soldater 94

I fädrens spår, av *Sven Bratt* 135

Bland fågelskådare, av *Tord Bergkvist* 142

Nu går jag här och harvar, av *Sten Brandt* 146

Krigsår och fredstid, av *Orvar Nilsson* 148

Modern krigsmateriel, av *Bengt Horn* 154

Regementets Dag, av *Gunnar Fernquist* 158

Från kamratföreningen 161

Annonsavdelning 163

FÖRORD

Regementets kamratförening, som tillkom 1938 i januari, firade sitt 25-årsjubileum 1963 utan några större former. Dock måste man konstatera, att firandet av Regementets Dag i Bollnäs — inom rangkompaniets-livkompaniets rekryteringsområde — utgjorde en imponerande manifestation av regementets och föreningens fasta förankring i hembygden, vilket ju är ett av kamratföreningens främsta syftemål.

Den historiska delen av årets Bocken ägnas främst regementets till rangordningen *näst främsta* kompani: Överstelöjtnantens eller Färnebo kompani, vilket dock aldrig numrerats som *andra* kompaniet.

För övrigt noterar årskrönikan och avsnittet "Vi och vårt kompani" som vanligt vad sig på Kungsbäck tilldragit havcr under det gångna året.

Nästa årsbok skall i det historiska avsnittet avhandla Majorens kompani, sedermera kallat Forsa kompani, vars rekryteringsområde numera ligger helt utanför vårt inskrivningsområde. Detta innebär att soldater från de nordhälsingska socknarna numera ej inskrivas till regementet för fullgörandet av sin värnplikt.

Redaktionen hoppas att det stora intresset för Bocken skall bestå och att det skall visa sig möjligt att få kontakter med forskare och författare inom gamla Forsa kompaniområde, som omfattade socknarna Forsa, Norrbo, Ilsbo, Bjuråker, Bergsjö och Hassela.

Till alla medarbetare, bidragsgivare och annonsörer riktar redaktionen ett varmt tack för deras oegennyttiga medverkan, som möjliggjort utgivandet av årets upplaga.

Redaktionen

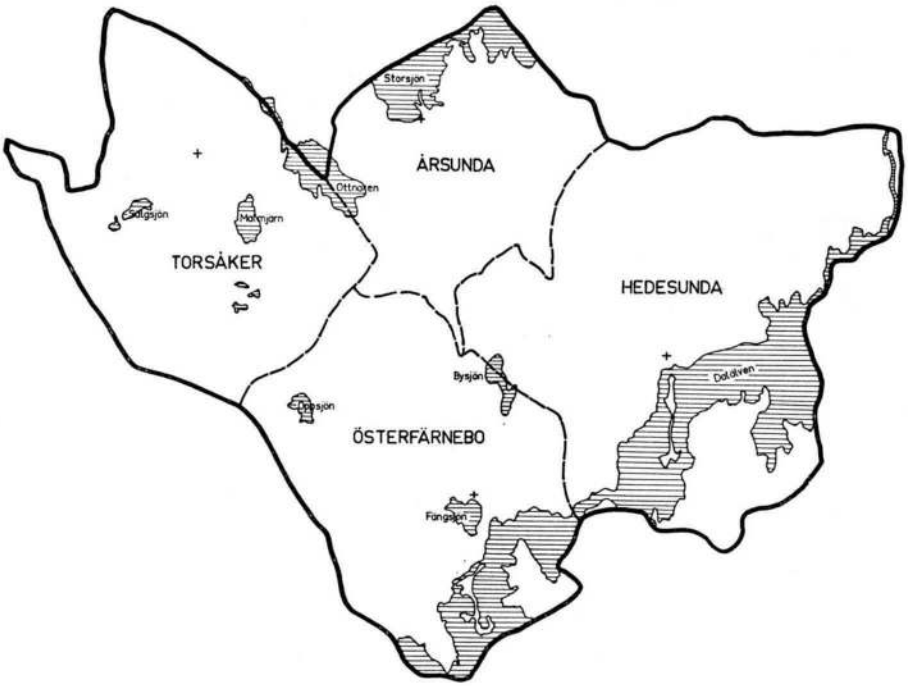
FÄRNEBO KOMPANI
"RANGFÖRBANDET NR 2"

Österfärnebo kyrka Foto 1963

Regementets andra "rangförband" kallades Överstelöjtnantens kompani, en benämning, som fanns redan inom det "Norrländska storregementet" och sedermera anammades även av Hälsinge regemente vid dettas tillkomst omkring 1630. Kompaniet behöll detta namn i två århundraden, varefter det under 1800-talets första hälft döptes om till Färnebo kompani.

Som namnet antyder var överstelöjtnanten kompaniets chef med en löjtnant som närmaste man, vilken vid mitten av 1700-talet fick titeln stabskapten och till gagnet även blev kompanichef. I och med att överstelöjtnanten med tiden kom att belastas med allt flera andra uppgifter, kom chefskapet över kompaniet slutligen att helt åvila en kapten.

Kompaniområdet omfattade södra delen av Gästrikland, och av dess 150 soldatrotar fanns 44 i Österfärnebo, 59 i Hedesunda, 22 i Årsunda och 25 i Torsåker. Den sistnämnda socknens norra delar ingick med 33 rotar i Ovansjö kompanis område.

I äldre tiders rullor redovisas kompaniet som det andra i ordningen, men fick — troligen på 1830-talet — nummer 5 och slutligen nummer 4. Som nr 5 ingick det i regementets andra bataljon, och dess mössmärke utgjordes av en rund med vitt tyg överklädd knapp.

Överstelöjtnanten hade sitt kompanichefsboställe i Åbyn i Hamrånge. Liksom socknens gårdar i övrigt nedbrändes det till grunden 1719 under de ryska kusthärjningarna, men återuppfördes under den närmaste tiden därefter och var sedan överstelöjtnantssäte genom hela 1700-talet.

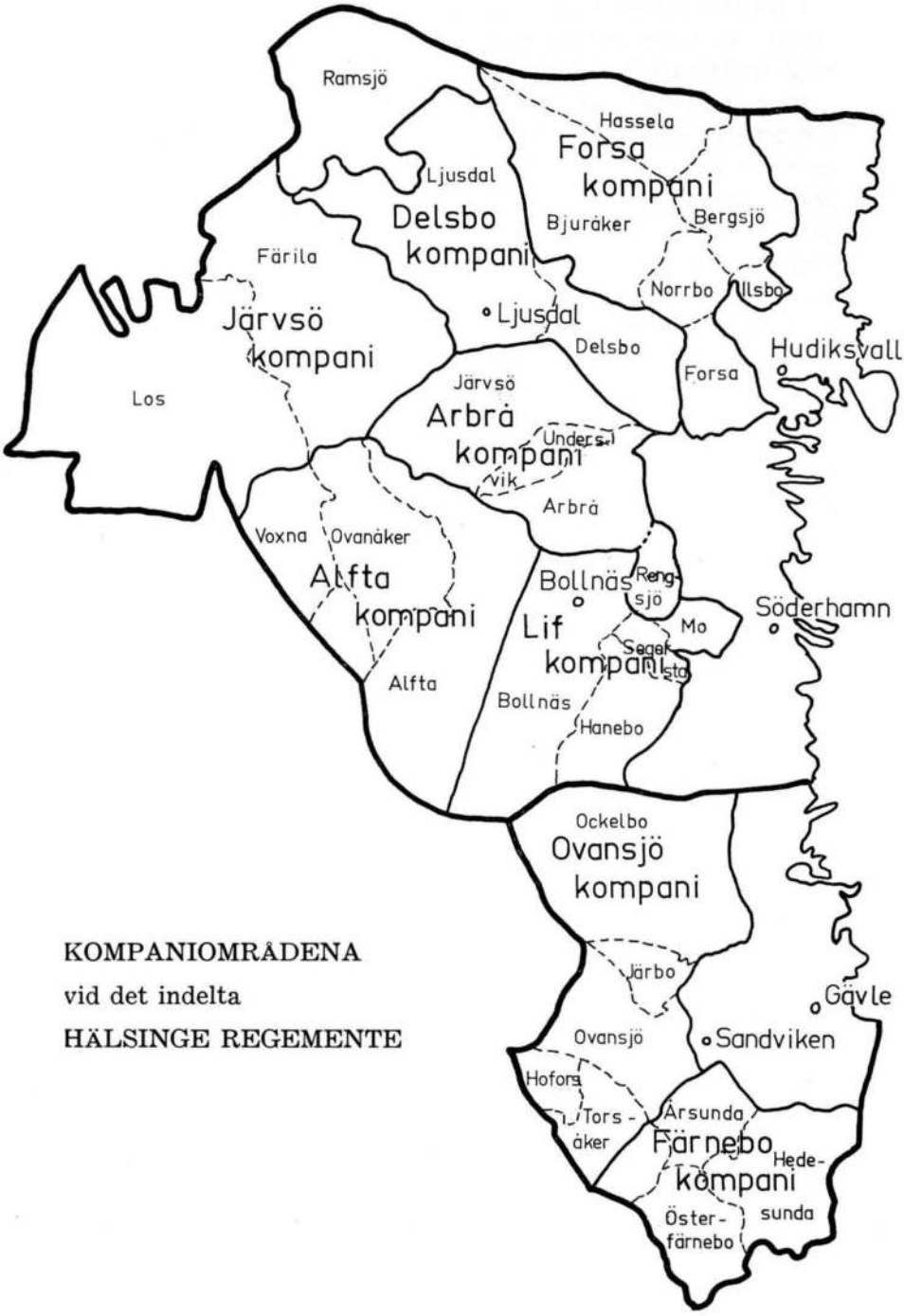
Löjtnanten hade sitt boställe i Fors, Österfärnebo. Detta hemman utbyggdes 1833 till kompanichefsboställe för kaptenen.

Fänriken disponerade kronohemmanet Nordansjö i Torsåker, vilket vid löneregleringen 1833 förvandlades till löjtnantsboställe vid Ovansjö kompani.

Kronoboställen för underofficerarna saknades vid Hälsinge regemente, men 1628 erbjöd sig sockenmännen i Nordhälsingland att på socknarnas bekostnad uppföra boställen även för denna befälskategori. Genom en landshövdingekungörelse av 14 november 1772 ålades även länets övriga socknar att uppföra sådana boställen enligt särskild plan. Denna synes dock aldrig ha blivit helt genomförd. Det enda kända underofficersboställe, som kom till stånd inom Gästrikland, uppfördes just inom Färnebo kompaniområde. Det uppbyggdes på Lurberget för kompaniets fältväbel av Hedesunda sockenmän och stod inflyttningsklart i november 1773.

Sedan regementets andra bataljon tilldelats egen fana, förvarades denna i Österfärnebo kyrka mellan regementsmötena. I denna socken fanns även kompanitrossboden, som var belägen i närheten av kaptensbostället.

Erik Wickberg

KOMPANIOMRÅDENA
vid det indelta
HÄLSINGE REGEMENTE

KOMPANIETS CHEFER OCH DESS ADJUTANTER

KOMPANICHEFER

Överstelöjtnanter

Ludvig Wilhelm Taube 1681—1683. Död 1698 som regementschef.
Carl Silfversparre 1683—1692. Död 1692.
Johan Sparre 1692—1699. Död 1701.
Kristian von Brückner 1699—1708. Stupad 1708 vid Liesna som t. f. regementschef.
Arent Johan von Gertten 1708—1709. Född 1670, stupad 1709 vid Poltava.
Reinhold Henrik Horn af Ranzien 1712. Född 1673, död 1725 som generalmajor och chef för Österbottens regemente.
Anton Lorentz von Böhnen 1712—1717. Fången 1713 i Tönningen.
Petter Julius Starenflycht 1717—1721. Född 1671, död 1743 som överste och kommendant i Marstrand.
Lorentz von Nummers 1721—1728. Född 1673, tidigare regementets interimschef, död 1736 som överste och chef för Kalmar regemente.
Johan Karl Grubbe 1728—1734. Död 1734.
Gustav Reinhold Skogh 1734—1739. Född 1692, död 1739.
Georg von Bocken 1739—1744. Född 1688, avsked 1744, död 1746 och begravd i Hamrånge kyrka, där hans värja förvaras.
Reinhold Otto Fock 1744—1750. Född 1697, regementschef 1750—1762, död 1770.
Karl Fredrik Liljenberg 1750—1753. Född 1714, död 1769 som generalmajor.

Stabskaptener

Frans Wilhelm von Knorring 1753—1760. Född 1698, avsked 1760.
Salomon Modén 1760—1762. Död i fält 1762 på Rügen.
Barthold Ridderström 1763—1765. Född 1721, död 1765 i Österfärnebo "av ett vådeligt skott".
Isak Dahl 1765—1772. Född 1722, avsked 1777, död 1792.
Kristoffer Magnus von Rehausen 1772—1778. Född 1729, majors avsked 1785, död 1798.
Fredrik Kristian von Platen 1778—1785. Född 1755, död 1815 som generalmajor och regementschef.
Karl Bunge 1785—1789. Född 1763, död 1812 som generalmajor och minister i Wien.

Bengt Daniel Rickman 1790—1793. Född 1729, avsked 1793, död 1796.

Karl Ernst Kaulbars 1793—1799. Född 1766, regementskvartermästare, svårt sårad och fången 1808 vid Oravais samt strax därefter död.

Karl Magnus Lind 1799—1805. Född 1766, avsked 1805.

Karl Linderberg 1805—1813. Född 1767, avsked 1813 som major.

Werner Brummer 1813—1825. Född 1779, avsked 1831 som major, död 1850.

Kaptener

Karl Adolf Mauritz Tersmeden 1825—1828. Född 1793, avsked 1844, död 1852.

Wilhelm Gideon af Sillén 1828—1851. Född 1801, majors avsked 1851, död 1856.

Sven Petter Bergman 1851—1854. Född 1806, regementschef 1860, landshövding i Norrbottens län, död 1878.

Grave Hülphers 1854—1870. Född 1813, avsked 1870.

Henrik Samuel von Wolcker 1870—1874. Född 1823, avsked 1879.

Kristian Wilhelm Daniel Swinhufwud 1874—1879. Född 1835 (se nedan!)

Johan Viktor Ekengren 1879—1883. Född 1837, död 1883.

Karl Adolf Beskow 1883—1885. Född 1835, avsked 1885, död 1917.

Kristian Wilhelm Daniel Swinhufwud 1886—1889. Majors avsked 1889, död 1913 (Se ovan!)

Henrik Bernhard Berndes 1889—1891. Född 1838, avsked 1903 som major, död 1918.

Karl Gustav Eugen Hedman 1891—1895. Född 1846, avsked 1896.

Per Edvard Rettig 1895—1900. Född 1859, överstelöjtnant vid Västerbottens regemente 1902, överstes avsked 1904.

Jakob Gustav Widmark 1900—1902. Född 1855, major vid Jämtlands fältjägarregemente 1902.

Lars Hjalmar Unge 1902. Född 1856, överstelöjtnants avsked 1907, initiativtagare till Älvkarleby sockens fattiggård och Älvkarleö turisthotell.

Otto August von Malmborg 1902—1909. Född 1859, majors avsked 1909, brandchef i Gävle, död 1949.

Knut Otto Hjalmar Säfwenberg 1909—1912. Född 1870, död som generalmajor 1957.

Karl David Pontus Oskar Silfverstolpe 1912—. Född 1875, avsked 1919, död 1951.

Fältväblar

Nils Höök 1681—1687. Avsked 1687.

Petter Moberg 1687—1700. Avsked 1700.

Jöran Holm 1700—1708. Stupad eller fången vid Liesna 1708.

Sven Askenbom 1708—1709. Död 1716 som löjtnant under en sjöexpedition.

Johan Russ 1709—1711. Avsked 1716 som regementsprofoss.

Jonas Sundberg 1711—1712.

Olov Löthman 1712—1713. Född ca 1691.

Lars Bergendahl 1713—1716. Avsked 1716.

Anders Glad 1716—1722. Född 1675, avsked 1728.

Löjtnant Johan Edman 1722—1723. Född 1699, död 1770 som kapten.

Löjtnant Anders Norling 1723—1735. Född 1686, död 1746 som kapten vid Jämtlands reg.

Löjtnant Johan Wrång 1735—1741. Född 1697, fången 1742—1743 i Reval och 1757—1762 i Anklam, död 1769 som major.

Petter Tranheim 1741—1757. Född 1699, död 1757 och begravd i Årsunda kyrka.

Johan Daniel Axling 1758—1773. Född ca 1730, avsked 1789.

Erik Gustav Ahlbom 1773—1777. Löjtnants avsked 1785.

Johan Fredrik Rickman 1777—1780. Avsked 1799 som stabskapten.

Johan Ehn 1781—1811. Född 1738.

Lars Ahlgren 1811—1816. Född 1776.

Gustav Fredrik Jäderström 1817—1824.

Lars Ahlgren 1824—1825.

Daniel Ehn 1824—1829.

Fanjunkare

Hampus Hemlin 1829—1844. Född 1804, avsked 1858, regementets förste svärdsman, död 1879.

Adolf Fredrik Schöttström 1844—1846. Född 1818, avsked 1846.

Per Wilhelm Hallqvist 1846—1850. Född 1817.

Karl Gustav Sandström 1850—1860. Född 1823, död 1860.

Lars Olov Berglin 1860—1874. Född 1831, avsked 1884.

Louis Karl Henry Lindelöf 1874—1876. Född 1844, död 1876.

Hans Erik Wickberg 1876—1885. Född 1834, avsked 1885.

Per Pettersson 1885—1893. Född 1843.

Per August Pettersson 1893—1902. Född 1852, avsked 1902, underlöjtnant i armén 1905.

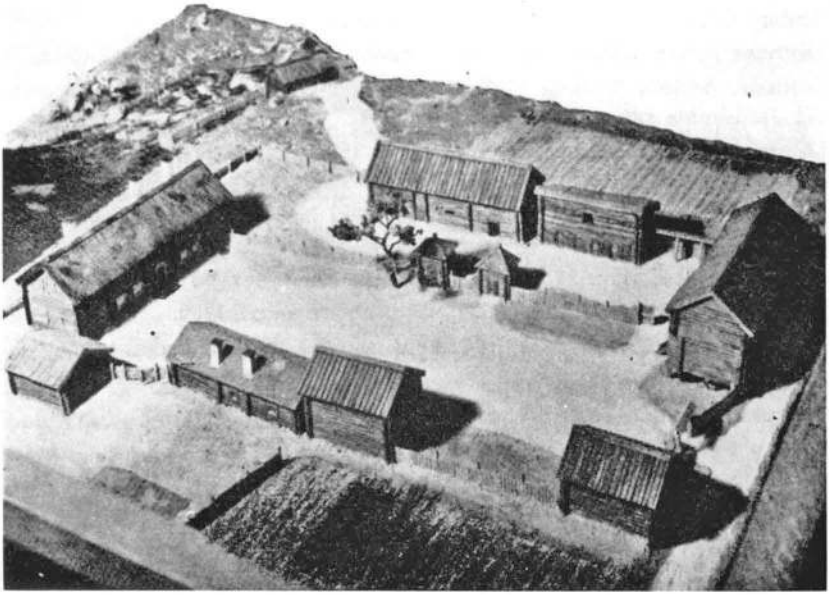
Karl Fredrik Herman Ortman 1902—1903. Född 1856, transporterad till Alfta kompani 1903.

Henrik August Simeon Fredrik Winblad von Walter 1903—1907. Född 1857, avsked 1907, död 1950 såsom huvudman för sin ätt.

Per Jonatan Stertzell 1910—1915. Född 1871, regementsväbel 1915, avsked 1921, löjtnant i armén 1931, död 1938.

Victor August Carlgren 1915— . Född 1874, avsked 1923.

ÖVERSTELÖJTNANTEN BODDE I EN KRONOBÅTSMANSSOCKEN

Överstelöjtnantsbostället i Åbyn, Hamrånge socken, efter en modell utförd av löjtnanten i armén H. H. A. Wickberg och redaktör E. Wickberg

Överstelöjtnantsbostället Åbyn tillkom genom sammanslagning av tre hemman, till vilka bördsrätten inlöstes av Kronan den 18 mars 1684 för 1100 daler kopparmynt. Boställets förste innehavare blev överstelöjtnanten Carl Silfwersparre vilken bebodde bostället till 1699.

En list under altartavlan i Hamrånge kyrka hade följande inskrift: "Anno 1721 den 18 Maij plundrade Muschoviterna denna kyrka och hela den Öfriga församlingen uti aska lade". Samma öde träffade även överstelöjtnantsbostället.

Bostället blev ånyo uppbyggt under 1720- och 1730-talen. Den siste överstelöjtnanten på Åbyn blev Fredric Tersmeden, som innehade detsamma till 1794. Det utarrenderades därefter och övertogs slutligen 1835 av boställsdirektionen.

Gunnar Fernquist

LÖJTNANTSBOSTÄLLET I FORS SOM BLEV KAPTENENS HEMVIST

Karaktärsbyggningen i Fors i våra dagar

Den 14 april 1694 förvärvade Kungl. statskontoret hemmanet Fors nr 4 i Österfärnebo om 6 öresland av dess dåvarande ägare, löjtnanten Carl Biörnberg, för 2909 daler kopparmynt samt anslog det till löjtnantsboställe vid Överstelöjtnantens kompani, varvid nyssnämnde Biörnberg blev dess förste innehavare.

Hemmanets historia genom den stora ofredens stormiga år berättar om en rad efterträdare till Biörnberg, vilka på grund av krigshändelserna aldrig fick tillfälle ta sitt boställe i besittning. Så tyckes också bli fallet med löjtnanten Mauritz Adolf von Rehausen, som 1709 föll i rysk fångenskap vid Poltava, men efter 13 hårda Sibirienår återkom till hemlandet och kunde flytta in på gården i Fors.

Under tiden hade hemmanets halva avkastning tillfallit hans hemmavarande ställföreträdare vid de efter Poltava- och Tönningkatastroferna nyuppsatta regementena i länet, medan boställets direkta skötsel huvudsakligen legat i händerna på landbönder. Det hade under dessa år hunnit förfalla betydligt, och den anblick, som mötte 1724 års synemän vid ankomsten till Fors, var säkerligen ganska bedrövlig. De ansåg sig följaktligen med skärpa böra framhålla nödvändigheten av att karaktärsbyggningen omedelbart reparerades, men ännu ett decennium hann förflyta, innan något åtgjordes i denna sak. Rehausen var då redan död, han avled på sitt boställe 1729 som kapten, endast 52 år gammal, och fick sitt sista vilorum i socknens gamla helgedom.

När kapten Reinhold Otto Fock, som sedermera blev regementschef, år 1730 tillträdde bostället, var karaktärsbyggningen alldeles obeboelig, varför familjen fick ta sin tillflykt till den lilla trånga s. k. gästestugan. Med stor iver ägnade sig nu Fock åt att sätta hemmanet i fullgott skick. Fem år senare stod också en helt ny karaktärsbyggning färdig, och att den var uppförd med omsorg och av bästa material bevisar bl. a. den omständigheten, att den ännu drygt 100 år senare var fullt användbar. Den utdömdes först vid 1850 års ekonomiska besiktning.

1724 års husesynsinstrument ger en god uppfattning om, hur en karolinsk officer bodde. Den dåvarande karaktärsbyggningen, uppförd troligen 1691, omfattade sal, två kammare, kök och förstuga, samt var något större än KM:ts byggningsreglemente av år 1686 "består en Lieutenant till foths". Den stod öster på gården på en backe, 70 steg ifrån hemmanets man- och ladugårdshus.

Bredvid karaktärsbyggningen fanns stall för sex hästar, gent emot stallet ett vagnshus samt vidare ett får- och hönshus, svinhus, hemlighus, källare och stolphärbre. Till bostället hörde också en inhägnad kryddgård och två humlegårdar.

I mangården, där vid denna tidpunkt landbonden Nils Nilsson residerade, fanns en sittestuga, gent emot denna en gästestuga, sammanbyggd österut med ännu en liten stuga. Öster i mangården stod stallet, på gårdsplanens södra sida ännu ett stall med foderhus och i rad därmed en bod, vedlider och ytterligare två bodar. I mangården fanns också fähus, två svinstior, sädes-

lada, stolphärbre, hemlighus, mjölbod, badstuga, ett par källare m. m.

Boställets åker låg skift om skift med bygrannarnas, skogen var oskiftad, och där hade hemmanet tillsammans med byns övriga gårdar sitt mulbete och fäbodstället Sörgårdsbodarna. Enda fiskevattnet var den lilla bostället förbiflytande bäcken, som också levererade drivkraften till en skvaltkvarn, vari hemmanet ägde halvparten. Bostället var vidare delägare i en 1723 av Grönsinka bruk uppsatt sågkvarn vid Kvarnmyra.

Mitten av 1700-talet blev särskilt betydelsefull i boställets historia. Hösten 1750 påbörjade lantmätare F. A. von Rehausen delningen av åker och äng mellan grannarna i Fors och Hornberg, och vid husesynen 1766 beslöt synerätten, att laga husen vid bostället "efterhand vid skeende nybyggnad skulle flyttas och så nysättas, att våningsbyggningen bygges söder om karaktärsbyggningen emot kryddgården, då den kommer att såsom en flygel svara mot karaktärsbyggningen, och stall samt ladu-

En av de äldsta gårdsbyggnaderna på Fors

gård sättas dels på den norr om belägna sterile stenbacken, och dels in uti åkern där nedanföre". Bakgrunden till detta beslut var ett påpekande från boställstillträdaren, kapten Isak Dahl, om att "de flesta laga husen äro så avlägsna från karaktärsbyggningen, att boställshavaren varken kan hava behörig uppsikt å eller betjäning av sitt tjänstefolk".

När kapten Dahl 1773 avträdde bostället hade redan en stor del av dessa flyttningar förverkligats. På sitt sätt verksamt bidragande härtill var några eldsvådor, som drabbade bostället. Sålunda eldhärjades 1756 den gamla mjölboden och mälthuset, i början av 1760-talet brandskadades hemlighuset, och 1766 nedbrann fä- och svinhusen till grunden, vilket allt föranledde nybyggnader. Bostället tycks sedan ha skonats av den röde hanen ända till i början av 1820-talet, då badstugan ödelades av eld.

Våren 1797 beslöt löjtnant Lars Fredrik Kökeritz, som arrenderade Fors nr 4 av den ordinarie boställshavaren, att tillsammans med bonden Olof Matsson i Fors flytta deras respektive fäbodehus från byns gemensamma fäbodställe på Åsteboskogen till boställets marker omkring en fjärdingsväg söder om byn, ett beslut, som kom att ge eko ända upp i lagmansrätten. De övriga byamännen klagade hos landshövdingen, framhållande att flyttningen skett dem oåtsport och till deras skada och förfång. Svarandena bestred dock detta och menade, att klagoskriften förmodligen vore "en frukt av Concepistens (= författarens) Caractaire, hwars stil nogsamt igenkännes, ehuru han sökt cachera (=dölja) sig under ett lånt namn".

Då landshövdingen icke ansåg sig kunna förbjuda fäbodflyttningen, drog klagandena saken inför häradsrätten, som vid vårtinget 1800 ålade svarandena att återflytta till gamla fäbodstället samt att betala rättegångskostnaderna — tre riksdaler. Svarandena gick då vidare till lagmansrätten, men hur länge tvisten sedan pågick, är icke bekant. Av senare husesynsinstrument framgår emellertid, att flyttningen till slut godkändes av höga vederbörande, och på den nya platsen hade bostället sedan sina fäbodar ända till 1882. De hade då spelat ut sin roll, och sex år senare revs fäbodstugan och ombyggdes till klensmedja i närheten av bostället.

Fäbodbråket var för övrigt icke den enda processen i boställets historia. 1810 var dåvarande boställshavaren, stabskapte-

nen Carl Linderberg, invecklad i en rättstvist med Kräbäcks byamän "för det de förfördelat honom i anseende till dess boställes tillhöriga rättighet uti den s. k. Gråboström". Det gällde denna gång fisket.

Sexton år senare, då stabskaptenen Werner Brummer skulle avträda bostället, kom han på kant med synemännen, vilkas beslut i vissa fall gick honom emot. I en stilistiskt välformad och med bitande ironi avfattad besvärsskrivelse framförde han sina synpunkter till "Konungens respective Befallningshafvande i Gefleborgs län". I sju huvudpunkter gick han frejdigt till storms mot synemännens göranden och låtanden, och som slutkläm hemställde han, "att mig måtte tillåtas tillöka boställets handlingar med denna besvärsskrift".

Brummer fick svar i samma spydiga stil av synerättsdomaren G. Silfverstråhle, som för sin del rekommenderade, att Brummers skrift fick ingå i boställets handlingar, ty "säkerligen skall den tillökning, som boställets handlingar därigenom ... tillskyndas, vara mycket betydligare än alla de tillökningar och förbättringar, som herr majoren vid bostället åstadkommit, och troligen skall den varaktigast bevara minnet av herr majoren åt efterkommande på Fors stabskaptensboställe".

Detta svar kvitterade Brummer med en om möjligt ännu fränare inlaga, vari han inledningsvis vidhöll sina besvär "för att ej behöva följa synedomaren i alla de slingringar, däri han sig kröker liksom för att av sanningen ej upphinnas. Liksom denne synedomare vore frikänd från skyldigheten att i mål, dem han anser obetydliga, behöva vara rättvis, finner han allt utom sin egen möda obetydligt".

Under åren 1845—1849 förrättades laga skifte inom byarna Fors, Hornberg, Åstebo och Ulvkisbo, varvid bostället tilldelades skogsmark till en sammanräknad areal av 815 3/4 tunnland. Till följd av den därpå upprättade ståndskogslikviden berättigades emellertid åtskilliga skiftesdelägare att inom tio år efter 1 aug. 1850 hugga och avföra skogseffekter till vissa bestämda belopp från boställets skog. Det gjorde de så grundligt, att man rentav kan tala om skövling, vilket 1860 föranledde konungens befallningshavande att förbjuda all annan avverkning än för boställets omedelbara behov och att för tio år framåt fridlysa den växande medelålders och unga skogen för all avverkning.

Ända sedan 1820-talet hade boställshavarna föredragit att låta militära eller civila arrendatorer sköta hemmanet, och som arrendator drog även kapten Grave Hülphers 1853 in på Fors. Två år senare blev han emellertid ordinarie boställshavare där, och under hans tid tillkom bl. a. den präktiga karaktärsbyggnad, som alltjämt står kvar, ehuru dess exteriör sedermera i någon mån ändrats. Hülphers var en rivande karl, som ägnade stort intresse åt boställsförbättringar av skilda slag under de två decennier han härskade på Fors nr 4.

Han efterträddes 1870 av kapten Henrik Samuel von Wolcker, som påföljande år mottog bostället. Hans tid på hemmanet blev dock mycket kortvarig, ty redan 1872 upphörde Fors nr 4 att vara kaptensboställe och indrogs till regementets boställsdirektions förvaltning. Det blev nu i stället arrendegård och överlämnades till arrendator Jacob Ericson, som med den äran brukade det till 1912, då staten beslöt stycka och sälja det med undantag för skogen.

Huvuddelen av det gamla officersboställets inrösningsjord med bl. a. gårdsbyggnaderna inropades vid den följande auktionen av arrendator Ericson och övertogs sedermera av hans son, hemmansägaren och kommunalmannen Knut Eriksson, som pietetsfullt bevarat många av minnena från militärernas tid.

Erik Wickberg

Regementets Dag

äger rum i GÄVLE

söndagen den 7 juni

ETT SOLDATTORP I KÅGBO
DET ÄLDSTA I LANDSKAPET

Det svenska indelningsverket var en institution, som under århundraden satte sin prägel inte bara på vår försvarsmakt utan också i hög grad på odlingen och bebyggelsen på landsbygden. För befälets och soldatens tidsperioder av fred mellan de stora krigen fanns många lagar och förordningar med bestämmelser om boställenas areal, byggnadsmässiga utformning, underhåll och vård.

Vid mitten av 1800-talet började det bli mer och mer vanligt att innehavaren själv inte längre bebodde sitt boställe, vilket från början uttryckligen var påbjudet. Därigenom blev ändringar av boställenas arkitektur också allt vanligare och vid nutida färder i bygderna har det blivit allt svårare att återfinna de gamla boställena. Dock har den vanliga 100.000-delskartan hittills givit en god vägledning i fråga om soldattorpen, som varit särskilt markerade med ST, båtsmanstorpen med BT, dragontorpen med DT osv. Numera är detta identifieringssätt tyvärr inte längre möjligt, ty på de nya topografiska kartorna i skalan 1:50.000 har de nämnda beteckningarna uteslutits.

Bilden ovan visar det äldsta ännu bevarade soldattorpet i Gästrikland i Kågbo by, Hedesunda socken.

Sven Bratt

SISTE ADJUTANTEN VID FÄRNEBO KOMPANI

F. fanjunkaren Viktor A. Carlgren var den siste kompaniadjutanten vid Färnebo kompani. Denne gamle hedersman lever fortfarande i högönsklig välmåga och uppvaktades på sin 90-årsdag — 22/3 1962 — som samtidigt var hans 49:e bröllopsdag av tjf regementschefen överstelöjtnant S. de Berg och underofficerskårens ordförande, förvaltare H. Nygren.

Fanjunkare Carlgren kom i tjänst 1893 först som värnpliktig vid Alfta kompani med nr 150 och anställdes samma år som volontär vid regementet med nr 100 på Forsa kompani.

Efter korpralskola vid Västernorrlands regemente 1893—94 och underofficersskola på Karlsborg 1894—95 utnämndes han till sergeant 1901 och fanjunkare 1915. Vid uppnådd pensionsålder 1923 tillträdde han en befattning som föreståndare för Sunnanåsförläggningen och var under ett par år adjutant vid Valbo hemvärn.

Att vara stamanställd vid tiden för sekelskiftet var minsann ingen dans på rosor, berättar fanjunkare Carlgren. Lönen var mycket blygsam och maten knapp och enformig, mestadels bara spicken sill, dålig potatis, ärter, fläsk och pannkaka. Soldaterna var bråkiga och besvärliga att handskas med för en ung stammare, särskilt under regementsmötena. Arresten var då i regel fullsatt med fyllerister och arrestanter. Inte heller var ungdomen i Mo så glad åt de stamanställda, som i allmänhet var både farliga och besvärliga rivaler. Ibland måste dagofficeren rycka ut med vakten för att klara av slagsmål på "Lappstan" mellan Mopojkarna och de stamanställda.

Då regementet flyttade till Gävle tjänstgjorde Carlgren hos regementsintendenten, kaptenen Unger och svarade för att alla handlingar och papper packades och transporterades ner. Kanslihuset på Kungsbäck var emellertid inte färdigbyggt. Under de första tre åren i Gävle tjänstgjorde den Melinderska villan på Staketgatan som kanslihus och där hade då Carlgren sin dagliga gärning.

Senare var Carlgren bland annat förvaltningsunderofficer i fyra år och förrådsunderofficer lika lång tid. I sysslorna ingick då till exempel tillsyn över regementets verkstäder, förråd, tvättinrättning och vedgård. Carlgrens sista befattning vid regementet var som kompaniadjutant vid Färnebo kompani.

Från Kungsbäckstiden har Carlgren ett bestämt minne av att beväringen blev allt bättre även om arresten fortfarande var fullbokad under regementsmötena. Framför allt var pojkarna på Färnebo kompani lättsamma och fogliga och sällan förekom några allvarligare förseelser.

Från tiden för förutvarande grisgårdens iordningställande erinrar sig fanjunkare Carlgren en historia med poäng, som slutligen återges: Musikfanjunkare L. på väg förbi konstaterar att grisgården ännu ej är klar: "Jasså, har du inte fått klart här än?" Regementsväbel A. är ej sen att replikera: "Nej, men i morron kan du få flytta in!" *Sven Bratt*

NÅGRA FÄRNEBOKNEKTAR I TJÄNST OCH PÅ ROTEN

Vid en redogörelse för de gamla knektarna vid ett indelt kompani uppstår självfallet stora svårigheter. Av några av dessa finns fotografi, levnadsbeskrivning och andra minnen bevarade, medan andra åter lämnat jordelivet utan andra milstolpar än dem, som framgår av ministerialböcker och enstaka lokala uppgifter av annat slag.

Det hade varit av utomordentligt värde, om möjligheter förefunnits att berätta något om *alla* våra indelta soldater inom Färnebo kompani, men av ovannämnda skäl kan i det följande endast i korthet relateras något om några av dem.

SERGEANTEN JOHAN THYR

Johan Thyr var son till landbonden i Flösta nr 2 Olof Olsson och hans hustru Anna Jansdotter-Menlös, skogvaktardotter från Bälgsnäs, och född den 16. december 1826 som den fjärde i ordningen bland 10 syskon. Hans farfars farfars far Raphael Puhsé var vallon och gift med Margareta Giljam, som också hade vallonblod i sina ådror. Raphael Puhsé var smältare i Lövsta. Dennes son Mathias, född 1715 i Lövsta, blev sedermera hammarsmed i Lövsta och gifte sig med skolmästarens i Lövsta dotter Catharina Mårtensdotter, född 1718. Mathias slutade vid 82 års ålder sina dagar i

Gysinge som mästersmältare. Sonen Raphael — Johan Thyrs farfars far — föddes 1751 i Gysinge och blev med tiden hammarsmed därstädes. Han hade med sin Karin f. Olsdotter från Flösta endast ett barn, näml. sonen Olof Raphaelsson, som blev landbonde i Flösta och gift med soldatdottern Anna Andersdotter Grym från Ålbo. I detta äktenskap föddes 5 barn, av vilka sonen Olof som ovan nämnts blev landbonde i Flösta nr 2.

Menlös var ingen nedsättande benämning förr i världen. Enligt vad som framgår av kyrkoböckerna var den som i kyrkboken fick tillskrivet "menlös" utan men, utan tadel, utan anmärkning. Det var med andra ord en "präktig" människa.

Det var hårda tider, när de flesta här ovan nämnda personerna levde och växte upp. Många krig rasade: ryska kriget 1741—1742, pommerska kriget 1757—1767, kriget mot Ryssland 1788—1790, krig med Frankrike 1805 och finska kriget 1808—1809.

Först under Johan Thyrs levnad började för Sverige den lugna tid, som sträckt sig över 150 år. År 1832 byggdes Göta kanal, 1842 fick vi folkskolestadgan, 1855 började man bygga statens järnvägar och 1862 tillkom kommunallagarna. Många uppfinningar gjordes. Ja, han levde under en lugn om också mycket fattig tid; efterkrigsperioden med dess verkningar blev lång.

Min morfars, sergeanten Johan Thyr, liv blev också långt. Hans livstid varade under inte mindre än fem kungar i Sverige: Karl XIV. Johan, Oskar I., Karl XV., Oskar II. och Gustav V. Under de tider han ej låg på lägret i Mohed var han torpare i Ålbo by i Hedesunda. Han var gift med Stina Andersdotter från Ålbo nr 6 och hade i äktenskapet nio barn. Det näst yngsta bland barnen blev artikelförfattarens mor.

Johan Thyr började sin militära bana som soldat vid nr 61 av Färnebo kompani och tjänade sig med tiden upp till sergeant. Jag var sex år gammal, när han 1910 dog, och jag minns honom som en kort och satt, gråskäggig fin gubbe med tindrande ögon — mycket rak i ryggen trots sin då höga ålder, 84 år. Hans gång var mycket rask. Vid 80 års ålder gick han den långa och på den tiden krokiga och dåliga vägen mellan Ålbo och Gävle, cirka 5 mil.

På sommarnöje i Östveda, Hedesunda, träffade jag i slutet av 1940-talet båtbyggaren Anders Lund — nu sedan ett 10-tal år

tillbaka avliden. Han var son till korpralen Lund från Östveda, och denne hade för sin son bl. a. berättat att Thyr var en av det högre befälet omtyckt underofficer — efter vad man kunde förstå — som också hade fått gehör hos sina mannar.

När man hade kyrkdagar i Hedesunda kyrka samlade han knektarna på kyrkbacken och marscherade under klockringningen in i kyrkan till gudstjänst. Utrustningen lämnades i vapenhuset.

Åren 1909—1910 flyttade regementet från Mohed till Gävle och i samband med regementets förläggning till staden måste man bygga en ny bro mot Villastaden — "Drottningbron". Jag minns hur han vid sina stadsbesök följde brobyggets fullbordande. Bron byggdes ju i första hand för "hans" gamla regemente, och det var just därför han var så intresserad av bygget.

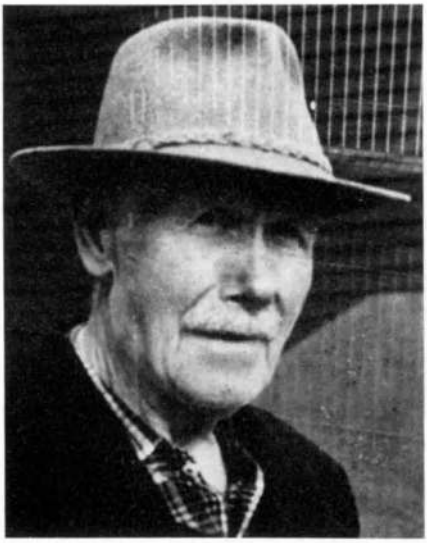
Mitt redan då stora intresse för soldater — det gällde då i första hand tennsoldater — roade honom mycket, och hade han då anat, att jag i en framtid skulle bli kapten i Hälsinge regementes reserv, så hade han säkert varit mycket glad däröver.

I min släkt på mödernet finns för övrigt flera soldatnamn såsom Grym, Menlös, Glada, Pant och på fädernet Oluff Stensson, trumslagare, som enl. jordaboken också var bonde i Kofsta nr 1 omkr. 1583.

Min morfar dog den 6. sept. 1910. Från hans sista dag berättas: Han steg som vanligt upp i tidig morgontimme, men den dagen kände han sig inte riktigt som vanligt. Han bad därför sin dotter Matilda, som skötte honom på äldre dagar, att ta fram medaljen, som han fått i sin tjänst — troligen svärdsmedaljen. Han sade, att medaljen vid hans ev. frånfälle skulle återlämnas till Kronan för den var en personlig utmärkelse, som ingen annan fick behålla efter honom.

Sedan han druckit sitt morgonkaffe, gick han in på sitt rum för att vila sig. Vilostunderna brukade inte bli långa, men när han dröjde längre än vanligt, gick hans dotter för att se vad som var anledningen till hans dröjsmål. Han låg då på sin bädd — till synes sovande — men han hade nu slutit sina ögon för evigt. På ett fridfullt sätt, utan några plågor, endast med ett litet förebud på morgonen den sista dagen, slutade han sin långa levnad.

Arthur Thyrestam

I pensionärshemmet i Rångsta i Hedesunda kan man träffa den siste av Färnebo kompanis gamla knektar från indelningsverkets dagar. Han föddes den 20/3 1873 i Årsunda och kom i tjänst vid Hälsinge regemente 15/12 1892. Samma år gifte han sig och flyttade då från Harv till sitt nyinköpta torp i Ås. Efter 40 års tjänst erhöll Hedblom avsked den 20/3 1933, och för trogen militärtjänst svärdsmedaljen 1924.

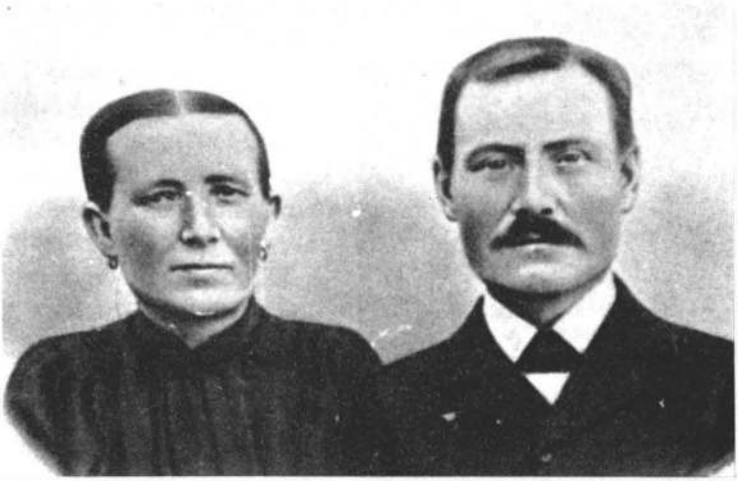
Under de tider han icke låg inkallad arbetade han i skogen för Korsnäs AB och efter 33 års tjänst erhöll han silvermedalj av bolaget.

När vi frågade Hedblom hur inkallelserna gick till på hans tid, kunde han berätta att ordern från regementet sändes till en av byns knektar, vilken i sin tur hade att vidarebefordra den till nästa knekt. På så sätt gick orderkedjan runt inom byalaget. Då gällde det att taga fram geväret och se över utrustningen och mor i huset fick brått att iordningställa färdkosten. Den skulle räcka många dagar, ty resan var lång. Samlingsplatsen var Lunds station i Valbo och dit skulle enligt kontraktet rotebonden svara för transporten. Vad det nu berodde på är väl oklart, men för Hedbloms del blev det att åka snälskjuts. Färden gick sedan med järnväg över Storvik till Bergvik, varifrån man marscherade till Mohed.

Trots de 90 åren är Hedblom vid full vigör. Så gott som dagligen ser man honom ute i byn på sin regelbundna promenad.

Mest känd bland nutida Hedesundabor är Hedblom genom sitt stora fotbollintresse och han lär ännu aldrig ha försummat en hemmamatch på Hedesunda fotbollsplan.

Gunnar Fernquist

Soldaten Erik Svensk och hans hustru Stina-Brita

I Ås intill stora vägen till Gysinge står ännu i dag i orört skick ett gammalt soldattorp, som tillhört soldaten vid Färnebo kompani nr 148 Erik Svensk Andersson.

Svensk, som var född den 27/7 1852 på Ön i Österfärnebo, blev soldat vid Färnebo kompani 1877 med avsked 1900 (1901?) Han var känd som en rejäl och plikttrogen människa. Sin kyrka tjänade han under hela 19 år. Han var mycket intresserad av böcker och läste allt vad han kunde komma över.

En av hans döttrar, som är bosatt i Gävle minns än i dag en rolig episod om sin fader. En dag passerade Svensk kyrkan, där han sammanträffade med en av byns pampar, en man som gärna ville vara litet märkvärdigare än de andra. Han höll just på att stava sig igenom ett plakat som prästen satt upp och som berörde kallelse av församlingens juniorer. Svensk hörde honom mumla — "juniorer, juniorer, hör du Svensk, juniorer är det sådana som är födda i juni det?" Kunskaperna var inte stora på den tiden, men Svensk, som var en beläst karl, kunde ge den rätta förklaringen.

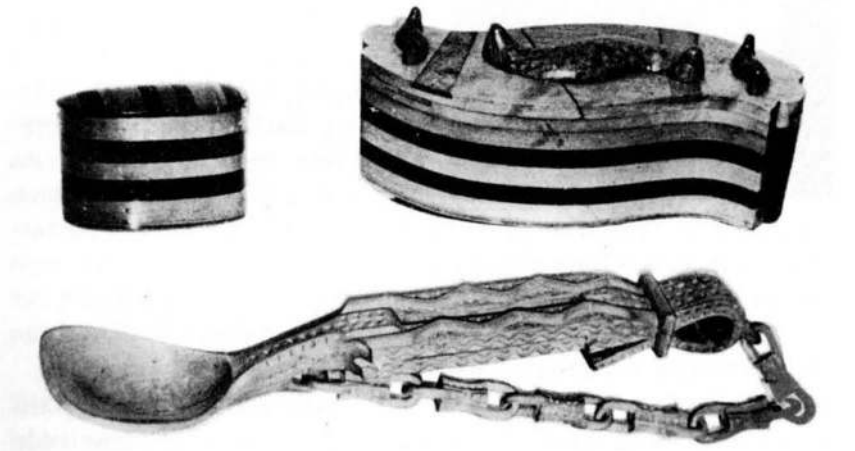
I det gamla torpet, som nu bebos av en släkting, hänger på hedersplats i kammaren porträttet av den gamle knekten och hans hustru, Stina-Brita Lindblom.

Svensk dog den 15/2 1933 och ligger begraven på Österfärnebo kyrkogård. *Gunnar Fernquist*

Korpralen nr 63 Olof Björk föddes 16/1 1857 och kom i militärtjänst 1875 som indelt soldat vid Färnebo kompani. Efter förberedande korpralskola på Mohed kommenderades han 1877 till vakttjänstgöring på Långholmen. 1883 återfinner man Björk på Karlsborg som korpralselev. Efter 27 1/2 års tjänst lämnade han den militära banan den 18 september 1902.

När Björk var hemma på roten arbetade han i skogen och tjänstgjorde flerstädes såsom apterare. Under sina vandringar i skogarna började han intressera sig för förväxta trädgrenar och andra företeelser som en nyckfull natur skapat fram.

Så började Björk skära i trä och utvecklade sig till en utomordentligt skicklig träsnidare med gott namn och rykte vida omkring. Ända till Amerika och Australien har den träsnidande gamle knektens alster gått. Han prydde sina lådor och andra föremål med randningar i svartek. Till kung Gustafs 80-årsdag gjorde Björk en fotografiram av en "knyla" och gav majestätet denna i födelsedagsgåva. Björk gjorde resan till Stockholm

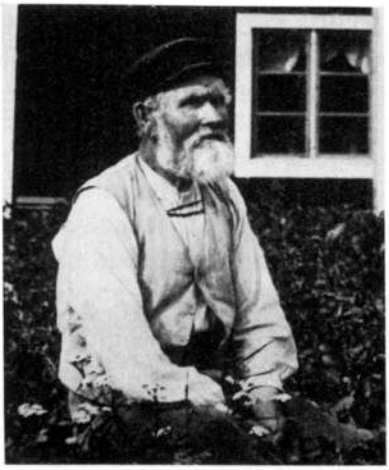
Träsniderier utförda av Björk, sleven efter fyllde 90 år. Föremålen förvaras hos lantbrevbärare Axel Hedqvist, Brunn, Hedesunda.

för att personligen överlämna presenten, men kungen var mycket upptagen den dagen, och Björk fick nöja sig med att lämna gåvan till någon tjänsteman och vända hemåt utan att ha fått träffa kungen själv. Men gamle kung Oscar fick Björk träffa en gång på Moheds läger. Då bjöd kungen hela regementet på varsin halva öl och en cigarr. På begäran av Gästriklands hemslöjdsförening erhöll han diplom "... för gott och värdefullt medarbete i hemslöjdens tjänst".

Sin ålderdom framlevde Björk på sin gård Björkslund i Byn, Österfärnebo socken. Han avled den 14/1 1954 och ligger begraven på Hedesunda kyrkogård.

Erik Östlund

SOLDATEN JOHAN ASP

På 1800-talet då prästerna i konventikelplakatets anda formellt höll uppsikt över, förbjöd eller hindrade religiösa sammankomster utanför den kyrkliga ramen, fanns det en oförskräckt soldat i Torsåker som i den andliga frihetens namn vågade ta upp striden med kyrka och prästerskap. Det var Johan Asp, f. 1855, d. 1928, rotesoldat i Barkhyttans by, Torsåker. Han var endast 29 år då han hösten 1884 samlade barnen i den avsides liggande byn till söndagsskola i sin trånga soldatstuga. Till prästernas kännedom kom den religiöst sinnade soldatens tilltag då han till julen samma år hade djärvheten att hos kyrkorådet anhålla om att få anordna en fest i Barkhyttans skola för sina söndagsskolbarn.

Någon julfest blev det i varje fall inte ty ärendet togs upp till behandling i kyrkorådet först den 29 december. Det föranledde då en hetsig diskussion. Båda prästerna — prosten J. M. Hallgren och komminister P. G. Stillmark — gick till strids mot

soldaten och hans lekmannaverksamhet och yrkade blankt avslag. Men då uppträdde överraskande en talangfull försvarare för soldatens sak, dåvarande disponenten i Hofors den hetlevrade major Gustaf Lilliehöök, som å sin sida yrkade bifall till sin unge vapenbroders blygsamma anhållan. Vid omröstningen visade det sig att ingen mer än kyrkvärden And. Ersson i Nybyn röstade med prästerna. Alla de övriga i kyrkorådet tog parti för den expressive major Lilliehöök och hans soldat och på nyåret kunde Johan Asp hålla sin söndagsskolfest.

Johan Asp var som oftast godlynt och skämtsam till lynnet, finurlig och full av humor och därför populär i bygden där han drog fram som ett solskensväder, även i vardagslag igenkänd på sin lätta gång och raka hållning. Han var en utomordentlig sångare och sjöng gärna. Repertoaren var mångsidig och, som sig bör, till stor del hämtad ur "Soldatens Sångbok". Hans båda glansnummer "I låga ryttartorpet" och "Sinclairvisan" med sina 20 resp. 24 verser föredrogs med kläm och osvikligt minne.

Liksom så många av torsåkerssoldaterna på sin tid, arbetade Asp i gruvorna under ledigheten från tjänsten på Mohed. Bland gruvkarlarna var han, liksom i regel varje soldat, en omtyckt kamrat. Att han en gång under arbetet, distraherad av Sinclairvisans tragiska innehåll, sånär förorsakat en svår olycka lades honom icke till last i arbetslaget. Händelseförloppet, som även belyser drift och arbetsmetoder i en gruva för länge sedan samt det riskfyllda liv vari torsåkerssoldaterna som civila deltog, relateras här och är återgivet efter muntliga berättelser av deltagarna.

Byggt på gruvkanten och delvis hängande ut över det väldiga dagbrottet, liknade intaget (laven) ett svalbo då man såg det nerifrån djupet. Det var stagat med linor från alla sidor men svajade ändå märkbart under arbetet eller i stark blåst. Från maskinhuset på gruvbacken spelades de dinglande, fyllda bergtunnorna upp till intaget för vidare befordran bortefter en luftig järnbana ut till tippen. Från maskinhuset utgick även ett par konstarmar till gruvpumparna.

På dagbrottets botten 40 à 50 meter lodrätt under intaget hade just en ny "sänkning" öppnats. Endast 4 m. i diam. hade hålet nått ett djup av c:a 7 m. den sommardag 1902 då detta inträffade. Fem kamrater befann sig tillsammans på den trånga arbetsplatsen nere på sänkningens botten sysselsatta med slägg-

"Intaget" med intagaren i verksamhet vid gruvhålet

borrning och lastning. De hade just skickat upp en fullastad tunna och fått ner en tom i utbyte. Hela tiden underhölls de med sång som kunde höras uppifrån intaget. Där fanns intagaren, den sjätte kamraten i laget, som nämligen inte var någon annan än Johan Asp från Barkhyttan — Aspen, populärt kallad — nyss hemkommen från regementet. Det var dock endast för dagen han stod däruppe i svalboet vikarierande för den ordinarie intagaren. Men nog kunde han sina handgrepp, det visste alla och ingen oroade sig.

Den uppgående tunnan syntes allt mindre där den hängde som en tung droppe i stållinan, vände sig sirligt ett kvarts varv, försvann just nu däruppe i svalboets runda hål och stannade precis på centimetern där den skulle. Här sköt vår ställföre-

trädande intagare fram sin fyrhjuliga tralla över golvöppningen, gav signal till maskinisten och sänkte ner tunnan på trallan varefter han hakade av de tre grova järnkrokar vari tunnan hängde. Ännu ett handgrepp hörde ihop med denna procedur, en livsviktig detalj, men som han förbigick. Han glömde nämligen fälla ner spärrhaken som skulle låsa fast tunnan. Trallans tippanordning förblev därigenom osäkrad. Följden var ödesdiger och lät ej vänta på sig. Blundern utlöste automatiskt en katastrof. När den sjungande vikarien med en stöt av foten satte trallan i rörelse på spåret vägde tunnan över, tippade bakåt och stjälpte hela sitt innehåll och därpå sig själv tillbaka genom lavens runda golvöppning ned i det svindlande djupet. Johan Asp kunde ingenting göra för att hindra olyckan. Han slutade sjunga mitt i versen — det här var värre än Sinclair — och skrek istället ned genom hålet med sina lungors fulla kraft: Se opp! Se opp!

Som fångade i en fälla, hjälplösa, oskyddade, stod hans fem kamrater mitt under där nere på sänkningens botten, inneslutna av lodräta bergväggar på en plats av några få kvadratmeter. De hörde ropet, såg upp, uppfattade snabbt faran och bleknade då de förstod vad den innebar. Här gällde det ingenting mindre än livet. Ingen av dem offrade ens en tanke på att hinna ta sig upp ur fällan på stegen. Istället pressade de sig hårt och tätt in emot bergväggen med armarna lagda som betäckning över huvud och ansikte. Det släta berget gav ett klent skydd, men de hade intet val. Det fanns inget annat. Dödstystnad rådde, men bara ett par evighetslånga sekunder. De kunde höra ett svagt vinande ljud uppifrån, som övergick i ett brus, tilltog i styrka, kom allt närmare, växte till orkan, och så med ens brakade bergmassan ned mitt ibland dem. Mindre stenar tillsammans med stora skutor på 50—75 kg, yrde omkring dem, splittrades vid nedslaget och krossade verktyg och redskap med förfärande kraft. Sist, litet efter sitt urstjälpta innehåll, liksom skamsen, kom den stora järntunnan flygande, studsade mot bergväggen, föll och tillplattades då den skrällande slog i botten. Ännu en sekund och så var allt över och tystnad rådde i schaktet.

Från en plats längre bort i dagbrottet hade gruvförmannen blivit vittne till katastrofen. Han kom springande fram till sänkningens kant, tittade ner i villervallan och frågade, rädd

för det svar han väntade sig: Vilken av er fick bud i dag? Ty att någon eller några hade "fått bud" det ansåg han sig ej kunna tvivla på. Men ingen var ihjälslagen och glädjen över ett så stort under upplöste snart skräckstämningen. De sjöng, skrattade och omfamnade varandra, visste inte vad de gjorde och först så småningom fäste de varandras uppmärksamhet på sår och skråmor som ingen av dem undgått men som de ej märkt i den första upphetsningen. De såg sig omkring. Verktygsuppsättningen företedde en bedrövlig anblick. Stegen var sönderslagen, likaså pumpen. Släggornas och fyllhamrarnas skaft hade splittrats och två grova stålspett låg där avslagna.

Djupt modfälld hade Johan Asp tagit sig ned till kamraterna. Men ingen hade hjärta att rikta en förebråelse mot honom då de såg hur bittert han anklagade sig själv för det inträffade. Samtidigt kände även han en lättnad och glädje bortom alla gränser. Han banade sig väg genom all bråte fram till sin demolerade, förrädiska järntunna, och måste trots allt ge den en tacksam blick där den låg så oformlig och vederstygglig. Den hade dock skonat kamraternas liv. Men mer än något annat var den ett skrämmande bevis för att det rysliga, nyss upplevda, var en verklighet och ej en ond dröm.

William Eriksson

SOLDATEN KLAS ERIK STRANDBERG

Bläddrar man i gamla papper i bykistor och gårdsarkiv, träffar man ofta på legokontrakt när drängar och bondpojkar tagit anställning som soldater. Lönen var ju blygsamt liten, men "kronans kaka" ansågs ju vara säker. Den utgick vanligen in natura och bestod av byggnadsplats, några kvadratmeter åker och odlingsbar mark m. m. samt säd och några "lispund Sofwelwaror bestående av 1/3 smör, 1/3 salt fisk och 1/3 torrt kött".

Dessa soldater voro i regel ett segt släkte, och de tider, då de ej var borta på kommenderingar och möten, arbetade de på sina torp. Namn på åkrar och vretar bär ännu vittne om hur dessa soldater och sannolikt även deras hustrur med spett och spade då röjde mark och utökade sina torpställen.

Bland färnebosoldaterna i mitten av 1800-talet fanns också en Erik Strandberg, som år 1850 antogs till soldat för hemmanen Västerbor No 4, No 5, s.5, Svedden No 1 och Knavmuren s.1. Denne Strandberg blev dock ej gammal i tjänsten, ty 1856 blev han "avskedad på grund af brott". Brottet bestod sannolikt av tjuvnad då Strandberg, som vi senare skall se, hade en egen åsikt om äganderätten till saker och ting. Vid den tiden var vanligt att i soldatkontrakten var införd den bestämmelsen, att "om soldaten genom liderlighet eller annat vanhedrande förhållande skulle blifwa från tjensten skild, skall han omedelbart wara förlustig desse ofwannämnde förmåner". Denna passus blev nu tillämplig på Strandberg och han fick också upprepade anmaningar att flytta bort sina hus från den upplåtna byggnadsplatsen. Strandberg vägrade att flytta och i juni 1859 nödgades rotebönderna att i skrivelse till Landshövdingeämbetet begära vräkning på Strandberg. Denne, som bereddes tillfälle att yttra sig i ärendet, bestred roteböndernas yrkande, dels på grund av att rotebönderna ej själva skrivit ansökningen och dels för att de ej bevisat, att de ägde marken. Strandberg gjorde gällande, att marken var skifteslagets gemensamma allmänning, och i anledning av detta förhållande "finner Landshöfdingeämbetet målet wara af den beskaffenhet, att dermed icke handräckningsvis förfaras kan, utan hänwisas sökanderne, i händelse af befogenhet, att efter stemning wid wederbörlig domstol anhängiggöra och utföra talan".
Markägaren, rotebonden Gustaf Persson, Svedden, instämde också Strandberg och den 13 okt. s. å. var målet före vid häradsrätten. Strandberg förde då själv sin talan, men för Gust. Persson svarade bonden Per Jonsson, Västerbor s.3. Denne Per Jonsson, vanligen benämnd "Jonasesfar", lär ha varit en klipsk och munvig person, från vilken många historier och "bevingade" ord fortfarande lever kvar i bygden. Vid rättegången erkände nu Strandberg, att hans hus var belägna på Perssons mark, men vägrade avflytta tills rotebönderna kunde bevisa "hwarföre han fått afsked från krigstjensten". Att bevisa detta var för kärandeombudet ganska lätt, "då wid rätten närwarande Länsmannen Daniel Nordström härwid upplyste att Swaranden blifwit Kasserad för brott, och att han af berörde orsak erhållit afsked under Regementsmötet 1856".

Nu var Strandbergs förhoppningar att kunna försvara sin sak grusade men han "fordrade ersättning för att han å den åt honom upplåtne soldatjorden verkställt förbättringar, bestående bland annat deruti, att han upparbetat ett kappland". Detta bestreds av kärandeombudet, som äskade ersättning för rättegångskostnaderna och överlämnade målet. I avkunnat utslag "förpliktades Strandberg att före midsommar nästinstundande år bortföra sine ifrågavarande hus från kärandens markområde, samt att gottgöra käranden lagsöknings- och rättegångsutgifter i målet med tillhopa Tio riksdaler riksmynt". På dombrevet står vidare antecknat: "Remitteras till laga verkställighet af Kronolänsman Herr D. Nordström".

Strandberg, som en kortare tid varit gift men genom hustruns död nu var ensam, fick nu tillåtelse att flytta sina hus till en avlägset liggande skogsbacke på Västerbor s.1 utskifte. Där bodde han ensam i många år, tills han år 1891 gifte sig med en Anna Sjögren, född 1848. Han byggde då också nödiga uthus och kunde småningom skaffa sig en ko, som han nödtorftigt kunde föda genom ängsslåtter och skörden av en stenig åkerlapp invid stugan.

F. ö. försörjde sig Strandberg med diverse arbeten och dagsverken hos bönderna. Han var dock ej så eftertraktad som hjälpkarl, emedan han ibland olovligen tillägnade sig verktyg och persedlar av bönderna. Detta förhållande gav också upphov till följande ramsa:

"Strandberg är en idog man, när andra sover vakar han,
När sedan andra vaknar, har Strandberg det som andra
saknar".

Ett annat talesätt i Färnebobygden säger:

"Det är dagsens rena sanning, sa' Strandberg, när han ljög".

Strandberg ansåg sig också kunnig att spå väder, och vanligt var att rådfråga honom om väderleksutsikterna. Han ställde välvilligt sina prognoser, men småningom blev han allt oftare påmind om, att hans spådomar aldrig stämde, varför han på senare år alltid svarade: "Jag ger f-n å spå nå mer".

På ålderns dar blev makarna Strandberg alltmer orkeslösa och fattigvården måste ingripa. De fick då flytta fram till bygden och bodde en kortare tid i Österbor och sedan i Västerbor, där Strandberg dog 1906 och hustrun Anna 1918.

Johan Wideen

SOLDATEN OCH KYRKAN I 1800-TALETS TORSÅKER

Torsåkers kyrka och bergsmansstämpel på 1830-talet

Den gamla välkända och ofta citerade ramsan: "Först brugummen å bruen, så prästefar å fruen, å så soldaten, ta för sej av maten, å sen menige man så långt det räcka kan", hade på sin tid god klang även i våra bygder bland soldaterna (Johan Asp, Barkhyttan). Men så högt på den sociala rangskalan som här antydes, stod säkert soldaten endast i undantagsfall, t. ex. vid bröllop inom den egna roten eller då han ägde befälsgrad. Rotesoldaten i vanliga fall var fattig men hederlig och med bästa rykte, och vid stadgad ålder åtnjöt han både respekt och anseende i bygden, men distansen till prästerskapet var av

allt att döma större än vad visan vill göra gällande. Men visst var det glans och värdighet också över soldaterna då de om söndagarna i full parad tågade in i sin kyrka. Förmodligen gjorde prästen många gånger en slät figur vid jämförelsen därvidlag.

Soldatens hustru, som sällan får sitt erkännande i sammanhanget, hade gjort sig mycken möda med att få sin mans uniform i ett värdigt skick till kyrkparaden. Hon hade lagat den där så behövdes, borstat och sett till att knapparna i den blå rocken satt fast och var skinande blanka liksom brickan i den käcka mössan, då söndagen kom. Inte ville hon väl utsätta sin soldat för skammen att få en dundrande skarp tillrättavisning av korpralen, som inte brukade skräda orden om han upptäckte några brister vid uppställningen. Skammen skulle varit hennes, tyckte hon, där hon nu gick vid mannens sida fram till kyrkan.

På kyrkvallen skildes de båda. Soldaterna samlades uppe på skolgården vid Solberga skola en halvtimme före kyrkdags, inspekterades och ordnades av befälhavaren som oftast var korpralen. I instruktionen sades att uniformen skulle vara snygg och hållas i aktning och ej slitas i vardagsbruk. Och uppträdandet skulle vara "högfärdigt och stolt".

Den gamle torsåkersringaren A. G. Solborg (1842—1933) berättade därom att när kyrkomenigheten samlades var det alltid en sak som måste ses före inträdet i kyrkan — soldaterna — vilka han betecknade som socknens hedersmän och som här framträdde i parad. Punktligt hördes kommandoorden i samma ögonblick som klockorna började sammanringningen och de taktfasta stegen gav eko över skolgården där truppen — 40 upp till 50 man — anförda av sin korpral tågade fram, korsade landsvägen, marscherade in genom kyrkgrinden och över kyrkogården fram till västra porten, andäktigt beskådade av sockenborna som i täta skaror kantade deras väg. I prydliga uniformer med axelremmar och bälten av vitt läder — till sommarmunderingen även vita byxor — och med bajonetten vid bältet bildade soldaterna ett lysande inslag i folklivet på den dåtida kyrkvallen. Och i all sin stål och samlade kraft gjorde de även ett djupt intryck särskilt på de unga och i synnerhet på de unga pojkarna av vilka många drömde om att bli soldater.

I kyrkans portvalv upplöstes formationen och soldaterna gick upp och tog plats på läktarens högra sida. I "Bänkindelning

uti Thorsåkers Kyrka" utfärdad 1861 säges nämligen att på läktaren är de främre bänkarna på manssidan bestämda för socknens ordinarie soldater. På samma sätt är "de främre bänkarna på qvinnosidan" häruppe förbehållna deras hustrur. Avskedade soldater och "gamla gerningsmän" har däremot sin egen avdelning till höger framme i kyrkans kor och den platsen var ej mindre hedersam.

Efter gudstjänstens slut ställde soldaterna ånyo upp utanför västra porten, marscherade genom menighetens aktningsfullt öppnade led upp till skolhuset där avdelningen upplöstes. "Detta" — brukade den gamle ringaren sluta sin skildring — "var minnet av Torsåkers rotesoldater, som alltid utmärkte sig för ett värdigt uppträdande och i gengäld åtnjöt gott anseende och respekt från allmogens sida".

Kyrkparaderna upphörde på 1880-talet. I saknad av dem tycktes det många, att kyrkvallens folkliv med ens blivit fattigt och färglöst och att menighetens skaror glesnade. Soldatens skyldighet att närvara vid gudstjänsterna kvarstod dock formellt intill 1800-talets slut.

Om prästen distanserades av soldaten under söndagens framträdande vid kyrkogången så ägde han makt och myndighet att ta igen skadan då vardagen kom. Då kunde han visa vem som var herre och vem som var dräng, som det framgår av ett dokument från år 1844. Det är avfattat av C. R. Stjernsten, kyrkoherde i Torsåker 1842—1851, och grundat på en helt ny kunglig förordning, som kyrkoherden visste att snabbt dra nytta av. Kungörelsen, uppläst i Torsåkers kyrka av komminister N. P. Söderberg den 28 juli 1844, lyder i ordagrann återgivning:

> I anledning af den rättighet till dagsverken under bergning och skördetid hvilken Kongl. Majts. nådiga förordning af år 1842 tillägger Församlingarnas Pastorer och hvilka dagsverken utan undantag böra utgöras af de inom hvarje församling boende Soldater, får jag härmed till sådana dagsverkens utgörande kalla följande Soldater på nedan bestämda dagar, på hvilka de skola vara försedda med egen kost. nämnligen:
>
> Till slog-dagsverken vid Särsta-Rödjningen af Stomhemmanet,
>
> Måndagen den 5 Augusti, Soldaterna Jan God, Erik Tackt, och Olof Rehn, i Wij, samt Erik Skog och Carl-Gustaf Neuman vid Vibyhyttan.
>
> Tisdagen den 6 Augusti, Soldaterna Lars Eltström och Anders Snygg i Eltebo, Erik Frost och Olof Stark i Hoo, samt Anders Ljung i Särsta.
>
> Onsdagen den 7 Augusti, Soldaterna Jonas Roth och Isak Vennberg i Särsta, Pehr Sohlén och Lars Blomberg i Sohlberga samt Corporalen Lars Strid i Fors.

Thorsdagen den 8 Augusti, Soldaterna Carl Gustaf Aminoff, Hans Lif, Erik Ström och Olof Borg i Fors, samt Erik Borg i Stillbo.

Fredagen den 9 Augusti, Soldaterna Anders Eld, Anders Berg och Erik Snygg i Öster Hästbo, Anders Norberg i Skommarhyttan samt Jan Erik Borgman och Per Lang i Bagghyttan.

Lördagen den 10 Augusti, Soldat vid Fernbo C:i Olof Rehn i Åsmundshyttan, Soldaterna Erik Sundlöf och Jan Ord i Vester Hästbo, Anders Schåltz i Nyhyttan samt Lars Ek och Erik Ädel i Vall.

Och anmodas ofvannämnda Soldater att, aftonen före den dag de kallade äro, hos mitt arbetsfolk i Särsta sig infinna.

Thorsåker den 28 Juli 1844

C. R. Stjernsten.

Uppläst 28/7.44.
Söderberg

Stjernsten, som i ärkestiftets herdabrev karaktäriserades "goddagspilt" gjorde sig förmodligen icke populär bland soldaterna genom detta snåla utnyttjande av deras påkomna dagsverksskyldighet. Men redan året förut hade han gett sina församlingsbor ett kännbart nyp. På den synbarligen överrumplade sockenstämman 5 nov. 1843, genomdrev han en vidlyftig ordningsstadga där förbud krävdes mot den i socknen högeligen populära tillställningen som allmänt kallades "Beväringsdan-

"Ljungsmor" vid den gamla soldatstugan i Särsta, Torsåker
Foto 1900

sen" och som dittills varje år hållits vid den manliga ungdomens återkomst från "Lägret" dvs. från Moheds lägerplats. Men inte nog härmed. Ordningsstadgan föreskrev därjämte "att alla danser förbjudas ungdomen, med undantag af trenne (3) årligen, hvilka dock hållas af hvarje bys ungdom för sig, så att inga vandringar af den ena byns ungdom får — vid vite af 2 R:dr B:co — företagas för att besöka någon annan bys dans". Det var hårda bud den nye prästen här till sedlig fostran föreskrev sin tids ungdom, och sockenstämman lämnade endast motvilligt sitt bifall till de nya påfunden, som också snart visade sig omöjliga att upprätthålla.

Detta var några drag i förhållandet soldat—kyrka för hundra år sedan. Går vi tillbaka i tiden ytterligare 150 år, så hamnar vi mitt uppe i den stora ofreden och bilden är en annan. "Soldaterna vid sin afresa gifwit..." är en vanlig rubrik i kyrkans inkomstkonto under denna tid. Torsåkers första bidrag till Kung Karls krig — 8 soldater — tågade ut den 23 maj 1700. Sedan följde täta utskrivningar. Ibland ser man bara tre eller fyra soldater som ger kyrkan några ören då de gör sällskap bort mot okända öden, men oftast är det många fler. Den 19 aug. 1710 gick en 15-mannagrupp ut och i juli 1714 följde ej mindre än 22 nyutskrivna torsåkerssoldater i kamraternas spår. Alla gav de en skärv till hemkyrkan för sin välfärd, men det hjälpte dem föga. Det var ytterst få som återkom. Bakom kyrkböckernas uppgifter om de många soldatänkorna i 1700-talets torsåkersbyar döljer sig förmodligen lika många tragedier. De karoliner vilkas hem låg vid Hoåns stränder mötte sitt öde i Polens skogar och på de ryska stäpperna. Deras namn lever alltjämt på kyrkböckernas blad men själva kom de aldrig igen.

Krigets växlingar, karolinernas segrar och nederlag, återspeglas i kyrkans räkenskaper. Så här t. ex. inregistreras en seger på plussidan den 20 nov. 1702: "Uppå Sweriges Allmänna Tacksägelsedag öfwer den Härliga Seger hwarmed Gud förleden den 9 juli hwälsignade Hans Kongl M. wid Plischow i Lilla Påhlen, har fallit i Håfwarna 2:16". Då krigslyckan vändes i nederlag spåras också detta i de kyrkliga sammanhangen. Under åren efter Poltava återkommer några gånger en uppgift om "Håf-Penningar" upptagna "för wåra fattiga krigsfångar i Ryssland".

Även templets klockor kunde ha budskap som var av speciellt intresse för soldaten. De fyllde nämligen intill sen tid ett profant ändamål vid sidan om sitt kyrkliga; kom med budskap inte bara om frid, utan också, när det var av nöden, om krig och uppbåd. De klämtade vid eldsvåda och ringde i timtal vid krigsutbrott, signalerade fara och gav bud om mobilisering. Ännu fram i vår egen tid har vi hört kyrkklockorna som krigiska larmapparater ringa in de båda världskrigen. För ofredens soldater var den klangen välbekant — för oss lät den främmande och vederstygglig. Såväl den 2 augusti 1914 som den 2 september 1939, då vi upplevde detta, föreföll oss dessutom ett arrangemang med mobiliseringsorder i denna form föråldrat och meningslöst. Modernt underrättelseväsen hade då för länge sedan gjort detta slags kyrklig vakthållning överflödig. Kyrklockornas röst lämpar sig väl också helt visst bättre för fridens än för krigets budskap.

William Eriksson

"BOCKEN" *är* ***ett*** *medel*
att skapa kontakt
mellan regementet och bygden

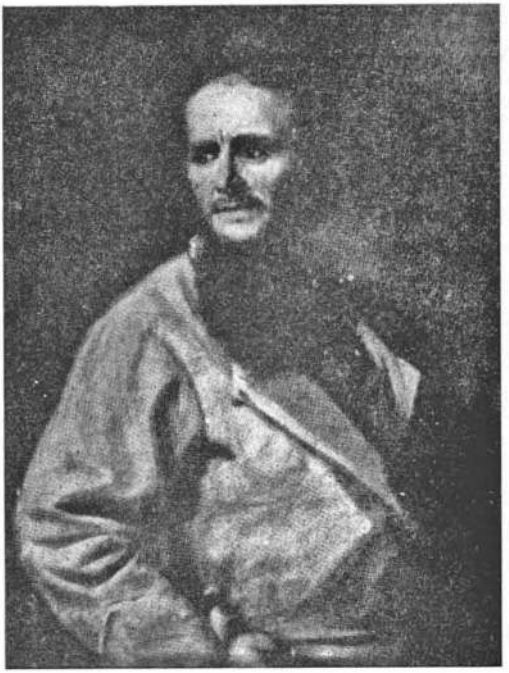
KAMRATFESTEN
den 7 juni ***ett annat***

NÅGRA SIBIRIENFÅNGAR VID FÄRNEBO KOMPANI

Den blodiga affären vid Liesna den 29 september 1708 kostade Hälsinge regemente bortåt 750 man i stupade och fångna, och återstoden, knappt 400 man, sammanslogs därefter med Dalregementet. Nio månader senare — den 26 juni 1709 — fick Karl XII:s armé dödsstöten vid Poltava. Hur många hälsingar, som fanns kvar i livet efter kapitulationen vid Perevolotjna den 1 juli, är icke exakt känt, ej heller hur många, som *före* freden i Nystad 1721 lyckades rymma ur de ryska fånglägren och på egen hand ta sig hem till Sverige.

I Krigsarkivet bevaras däremot en förteckning över bl. a. de hälsingar, som *efter* freden återkom till hemlandet, de flesta under loppet av år 1722. Denna lista upptar inalles 55 namn, varav 7 tillhörande Överstelöjtnantens (Färnebo) kompani, nämligen löjtnant Mauritz Adolf von Rehausen, fänrik Hartwig Gustav Berg, förare Lars Kräbäck samt soldaterna nr 84 Erik Andersson Kräbäck, 100 Jonas Jönsson Björk, 109 Per Matsson Sjungare och Lars i Vida.

Löjtnant von Rehausen var född i Livland 1677 och började sin militära bana 1694 som gemen soldat vid Nylands infanteriregemente, där han tjänade sig upp till fältväbel. Han kom 1701 till hälsingarna som fänrik och utnämndes 1705 till löjtnant vid Överstelöjtnantens kompani efter den vid Gemäuerthof samma år stupade löjtnanten Erik Karl Rotkirck. På sin meritlista hade von Rehausen redan då affärerna vid Dünamünde, Riga, Saladen, Jacobstadt och Gemäuerthof. Så följde 1708 slaget vid Liesna, där han blev sårad i ena armen och låret och på aftonen efter mörkrets inbrott förgäves i sällskap med den likaledes blesserade fänrik Robert Petre sökte efter en fältskär för att bli förbunden. Fänrik Petre berättar i sin dagbok om sina egna och von Rehausens strapatser, att de fick vara utan ordentlig föda från den 30 september till den 11

Fången karolin i Tobolsk. — Porträttet föreställer den 35-årige kornetten vid Livdragonerna, Erik Piper, som vid 25 års ålder blev tillfångatagen under striderna vid Djnepr 1709 och sedan under stora umbäranden levde i fångenskap i 12 år.

oktober, då de lyckades komma över ett stop mjöl och 1/4 får, som de själva anrättade vid lägereleden, "och måste vi i stället för salt betjäna oss av krut".

Efter Poltavaslaget blev de båda fångna, varvid von Rehausen fördes först till Klinow och senare till Tobolsk. Han återkom till Sverige 1722, då han tillades kaptens rang och sedan kvarstod i tjänst vid sitt kompani till sin bortgång 1729. Sitt sista vilorum fick han i Österfärnebo kyrka.

Under fångenskapen gifte sig von Rehausen med Margareta Elisabet von Termau, en kaptensdotter från Ingermanland, vilken vid Narvas fall 1704 råkat i rysk fångenskap. Av makarnas elva barn var sju födda i Ryssland.

Bland von Rehausens olycksbröder i fångenskapen befann sig också kompaniets fänrik Hartwig Gustav Berg, född i Finland 1685. Han kom i tjänst 1704, bevistade som fältväbel affären

vid Jacobstadt, blev fänrik hösten 1705 samt transporterades 1708 till Överstelöjtnantens kompani efter den vid Liesna stupade fänriken Olov Krook. Berg fick sin fullmakt av kung Karl själv i Romne i Ukraina.

Efter Poltavakatastrofen fördes Berg, som gått osårad genom hela fälttåget, som rysk fånge till Kiev, återkom till Sverige 1722 och kvarstod som fänrik till sitt frånfälle 1725.

Föraren Lars Kräbäck var gästrike till börden, född cirka 1682 och i krigstjänst sedan troligen 1704. Han blev under fälttåget tillfångatagen av ryssarna, obekant när och var, och återtog efter hemkomsten 1722 sin beställning vid kompaniet. Kräbäck, som var gift med den Livlandsfödda dragonkorpralsänkan Maria Stern, avled 1737.

Soldaten nr 84 Erik Andersson Kräbäck föddes 1686 i Österfärnebo, son till sergeanten vid kompaniet Anders Matsson Kräbäck. Efter återkomsten från Ryssland kvarstod han i tjänst ända till 1741. Även hans fader, sergeanten, tycks ha blivit rysk fånge antingen vid Liesna eller Poltava. Kyrkböckernas uppgifter tyder på, att även han återkommit till hemlandet, ehuru han icke finns upptagen i ovannämnda lista över återkomna karoliner.

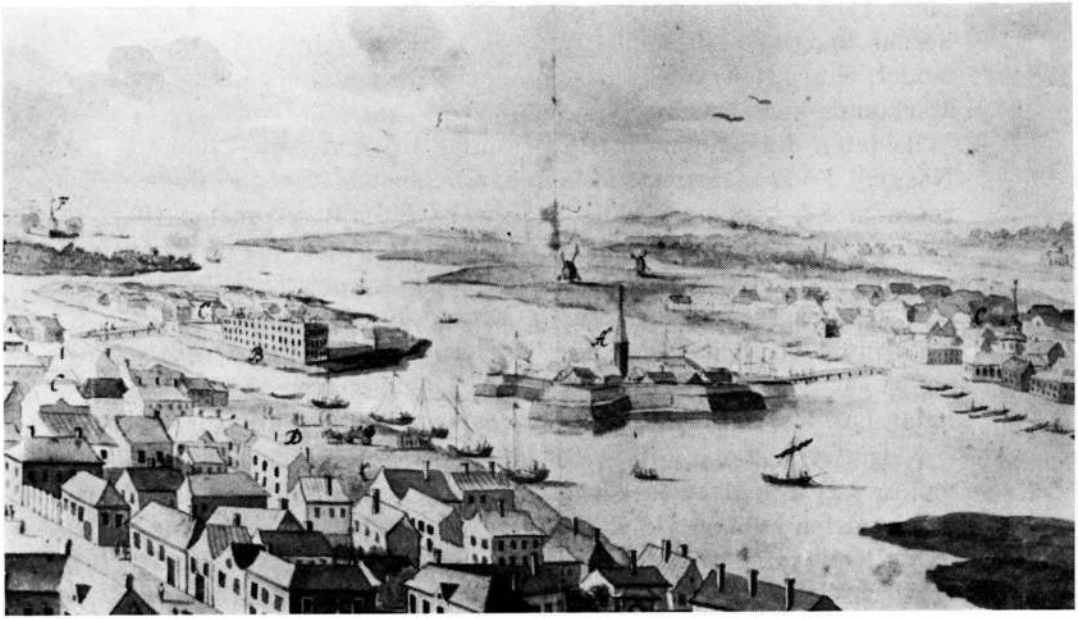
Soldaten Jonas Jönsson Björk kallas i denna lista "Jonas i Nässja". Född i Gästrikland kom han i tjänst 1705 vid Färneboroten nr 82, transporterades sedermera efter återkomsten till Sverige till roten nr 100 och fick avsked 1735. Han var då 49 år gammal. Sitt elddop fick han strax efter ankomsten till kompaniet, som låg garnisonerat i Mitau, då slottet anfölls av ryssarna 1705. Björk blev där "skjuten i halsen", men repade sig så småningom och hann vara med i striden även vid Liesna, innan han blev fången efter Poltavaslaget.

Äldst i tjänsten av de 1722 återbördade Färneboknektarna var nr 109 Per Matsson Sjungare, soldat sedan 1702 och efter hemkomsten i tjänst vid sin rote ända till 1740. Även han hade då en äventyrlig krigarbana bakom sig. Osårad hade han gått igenom fältslagen vid Saladen och Gemäuerthof, innan han vid Liesna träffades i bröstet av en förlupen kula och som blesserad måste ge sig fången.

Om den fjärde hemkomne Färnebosoldaten "Lars i Vida" är icke mycket bekant. Han var vid hemkomsten ur fångenskapen 53 år gammal och kunde tillgodoräkna sig 19 tjänsteår som

soldat, sannolikt vid någon Färneborote, men inte ens hans efternamn har gått till eftervärlden. Detta får ses mot bakgrunden av att han icke förmådde återinträda i tjänsten, utan genast vid hemkomsten avskedades, enär han hade fel på sin syn och även i övrigt var bräcklig efter de långa hårda åren i fält och i Sibiriens fångläger.

Erik Wickberg

Petersburg byggdes till stora delar av karolinska krigsfångar. Bilden ovan är en ritning, utförd av den svenska fången Paul Bethun år 1714. Vid A Peter-Paulfästningen, vid B amiralitetet och vid D uppfördes sedermera Vinterpalatset. De svenska krigsfångarna hade sitt läger vid C på holmen till höger om fästningen.

Bilden har ställts till förfogande av fil. dr Alf Åberg, Krigsarkivet.

HÄLSINGARNAS REGEMENTSCHEF UNDER SVERIGES SISTA KRIG

Under år 1940 när dåvarande regementschefen C T Ehrenborg med sin stab och trupp ur Hälsinge regemente bevakade gränsen mot Norge, fick han som gåva mottaga en samling handlingar vari ingår handbrev adresserade till överstelöjtnanten Adolf Ludvig von Post, som var chef för regementet under åren 1815—1847.

I officersmässens minnesrum hänger ett värdefullt porträtt av denne hälsingeofficer. Förutom att porträttet rent konstnärligt tillhör kårens dyrgripar — hovmålaren och kaptenen vid regementet J C Berger målade porträttet på Mohed 1846 — så återger det dragen av vår siste regementschef som på ämbetets vägnar deltagit i krigshandlingar vari landet av olika anledningar varit inblandat.

DE TRE KRIGEN

Mot Napoleon i Tyskland 1805—1807

Ludvig von Post fick sitt elddop under kriget i Tyskland 1806, då han som fänrik sårades i striderna mot fransmännen vid Travemünde.

Som löjtnant beordrades han 1807 till Pommern såsom adjutant i generalen Fabian Wredes fördelning, vilken bl. a. uppehöll fransmännen vid byn Steinhagen sydväst om Stralsund. Inför fiendens överlägsenhet tvangs fördelningen retirera mot Stralsund som föll i fiendehand samma år.

Med von Döbeln mot Ryssland 1808

Efter freden i Tilsit 1807 befann sig Sverige i förbund med England mot fiender i söder och öster. I början av 1808 anföll Ryssland och här återfinner vi von Post som bl. a. överadjutant åt den legendariske generalen Carl von Döbeln, vilken var befälhavare på Åland vid krigsutbrottet och därefter i nordavsnittet. Sedan isarna gått upp gjordes försök att från Sverige överföra trupp till Finland, vilket endast delvis lyckades. Från överskeppningsföretagen kommer von Post in i bilden, då han ingick i den transportenhet som under befäl av hans blivande svåger A. F. Skjöldebrand skulle överföra bl. a. Livgrenadierbrigaden.

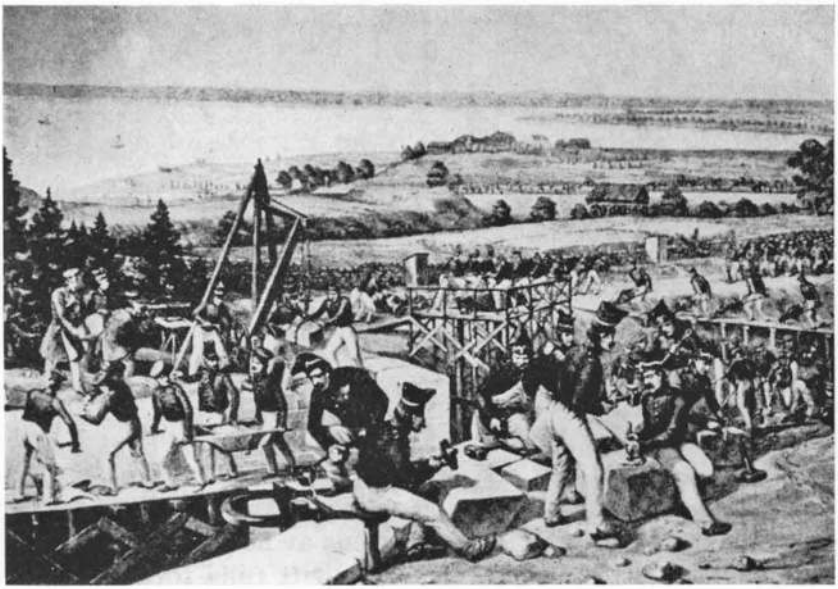
"Och Döbeln talte icke mer men höjde av aktning hatten vid den gamles ord."

(Ur "Döbeln vid Juutas" av J. L. Runeberg)

Fälttåget mot Norge

Sedan norrmännen efter Kielfreden 1814 vägrat acceptera föreningen med Sverige, återstod för svenskarna endast att med vapenmakt framtvinga densamma.

Hälsinge regemente stod under detta fälttåg, vars strider var av jämförelsevis blygsam natur, under befäl av von Post, sedan ordinarie regementschefen von Platen befordrats. Efter konventionen i Moss 1814 var hälsingesoldaterna i slutet av samma år tillbaka i hembygden och därmed inleddes de fredliga förhållanden under vilka vi sedan dess fått leva.

Under 1800-talet blev det mycket vanligt att soldaterna kommenderades till vägbyggen, kanalanläggningar och fästningsarbeten.

Sålunda deltog regementet bl. a. 1813 under von Posts befäl i arbetena på Göta kanal under en månads tid — omedelbart före deltagandet i fälttåget mot Norge.

Målningen ovan är utförd av A. C. Wetterling 1856.

NÅGRA PERSONLIGA DRAG

Att åstadkomma en rättvis och fullständig bild av Ludvig von Post är självfallet icke möjligt, men följande har medtagits för att belysa något av hans person.

Ludvig von Post var av medellängd med ett intelligent och fördelaktigt utseende. Porträttet gör honom icke full rättvisa, då han vid tidpunkten ifråga redan var angripen av den sjukdom som blev hans död.

Hans häftiga lynne medförde att han stundom brusade upp mot sin omgivning, men var han alltid redo att ge upprättelse om han i något fall skadat eller sårat. När von Post blev uppretad eller orolig inträffade det att han hade svårt att finna ord och stammade, vilket framgår av en episod från ett övningsläger vid Ladugårdsgärde. Regementet skulle avlossa generalssalva och när von Post, som satt till häst, skulle kommendera "fyr" kunde han icke få fram kommandoordet förrän en officer i närheten tjänstgjort som sufflör.

EPISODER FRÅN FÄLTTÅGEN

I de relativt sparsamma uppgifterna om von Posts deltagande i de tre krigen omtalas att han i sin adjutantsbefattning i Tyskland erhöll uppdraget att till häst varna en av fienden hotad avdelning. Han måste därvid rida över terräng under fransmännens eld men lyckades oskadd slutföra sitt uppdrag.

Under fälttåget mot Norge råkade von Post och hans hälsingar tydligen in i en period av modlöshet, varom ett i inledningen nämnt brev berättar. Von Post blir av generalen Gyldenstolpe beskylld för att vara modfälld samt att ha spridit modlösheten till sitt befäl och sina soldater, vilka senare avsändaren anser vara blöta och gripna av hemlängtan. Gyldenstolpe slutar sitt brev med att uttala sitt fulla förtroende för von Post och dennes personalvårdande åtgärder till truppens bästa.

Det förtroende som von Post åtnjöt i alla kretsar framgår även av att han under Norge-fälttåget erhöll det utomordentligt svåra uppdraget att övervaka försäljningen av säd till norska bönder, vilket framgår av ett handbrev i annan artikel.

REGEMENTET I FRED

Inom regementet lyckades von Post genom sin stränghet och sitt goda hjärta dels vinna aktning och tillgivenhet och dels införa en god ordning, ett utmärkt kamratskap samt en välbehövlig sparsamhet.

★

Av ovanstående koncentrerade uppgifter får en nutida den uppfattningen att von Post i krigsoperativa sammanhang varit en framstående stabsofficer med för denna tjänst särskilda kvalifikationer.

Det minne som hans uppskattade livsgärning efterlämnade, hedrades på ett särskit sätt 17 år efter hans bortgång genom att von Posts fotografi utdelades till alla dem vid regementet som varit i hans tjänst.

Ludvig von Posts egendom Åby gård i Valbo socken.
Foto 1963

SLÄKTEN VON POST VID REGEMENTET

Släktnamnet von Post lämnade icke regementet i och med den avhållne regementschefens bortgång, ty hans äldsta dotter Hedvig Elisabeth Sofia ingick 1836 äktenskap med sin kusin på mödernet Ernst Jacob Rangel von Post, vilken var auditör vid regementet.

Nu år 1964 tjänstgör som v. auditör rådmannen Göran von Post — en ättling till den siste regementschefen som under en händelserik period av 1800-talets början deltog i de sista striderna under svensk fana.

Ludvig von Post var född 12.7 1781 på Frängsäter i Skedevi socken i Östergötland och son till majoren Ernst von Post och friherrinnan Hedvig Karolina Fleetwood.

Han blev rustmästare vid Västmanlands reg 1791, fänrik vid livgrenadjärreg rothållsfördelning 1794, stabsadjutant hos generalinspektören för infanteriet 1804, löjtnant i armén 1807, brigad-, stabs- och överadjutant hos generalen Carl von Döbeln 1808 och 1809, kapten i armén 1809, major vid Jämtlands reg 1810, överstelöjtnant vid Hälsinge reg 1811, överste och chef där 1815, generaladjutant i generalstaben 1826 samt generalmajor 1838.

Von Post ingick äktenskap 13.8 1811 på Lerviks herrgård i Gävle med Catharina Sofia Ennes f. 25.7 1792 i Gävle, d. 9.10 1820 på Åby gård i Valbo och dotter till grosshandlaren i Gävle Per Ennes och Elisabeth Margareta Brändström. I äktenskapet föddes tre söner, varav en dog i späd ålder, samt tvenne döttrar. Ludvig von Post som sommartid bodde på sin gård Åby i Valbo s:n och tillbringade vintrarna i Gävle, slutade sina dagar i Stockholm den 18.6 1847 och ligger begraven i Enneska gravkoret på Gävle gamla kyrkogård.

Ivar Hillström

Källa: *Axel Leijonhufvud "Utkast till Biografier öfver Regements-Officerare på stat vid Kongl Helsinge Regemente. I Delen 1887.*

SOLDATEN SKRIVER HEM FRÅN NORSKA FRONTEN

Från fälttåget mot Norge 1813—1814 finns brev från soldaterna till deras anhöriga bevarade. Genom tillmötesgående av fru Elvira Johansson i Vallsta har regementet fått låna några sådana, skrivna av hälsingeknekten Per Leek, som var bosatt i Segersta i Hulsta by.

Handstilen är i huvudsak lätt att läsa, men särskilt vid ändringar, strykningar och tillägg svår att tyda och på sina ställen oläslig även om sammanhanget blir begripligt.

Då som bekant några egentliga rättstavningsregler icke existerade vid tiden för brevens tillkomst, har detta förhållande även vållat väntade svårigheter. Vid översättningen till nysvenska har ordföljden bibehållits och erforderliga tillägg eller förklaringar stå genomgående inom parentes.

Den 21 årige Per Leek synes ha varit en flitig brevskrivare under sin tid i fält och hans anhöriga i sin tur har icke låtit breven förbli obesvarade. Några rena krigsoperationer återfinnes icke i dessa brev och anteckningar om episoder från fältlivet är över huvud omnämnda i mycket liten utsträckning. Tystnadsplikten har måhända lagt hinder i vägen, men man måste komma ihåg, att striderna under det norska fälttåget var av mycket ringa omfattning.

Hälsan i centrum

Brevens inledning ägnas i allmänhet åt det egna välbefinnandet och förhoppningar om mottagarens goda hälsa. Så skriver Leek från Fredriksstad den 27 september 1814:

> »Mina hulda föräldrar och käraste syskon önskas allt gott. Jag vill med få ord låta Er veta mitt närvarande tillstånd och är jag av Gud begåvad med en god och beständig hälsa tills dato. Jag önskar att densamma vore så flödande hos Eder som hos mig.»

Och i ett brev den 23 november 1813 från Svarteborg:

> »Mina kära, älskade föräldrar och syskon. Gud vare hos Eder nu och alltid här i tiden och sedan där i evigheten. Så är jag Gudi vare Lof vid en god hälsa och mår bra intill närvarande dag och det är den bästa gåva, mitt allt.»

Stora händelser

I ett brev den 24 februari 1814 skriver Leek:

»Jag får nu låta Er veta att vi har haft på våra order att Norge skall höra under Sverige. En del av reservarmén skall in och belägra Norge, men vad regemente det blir kan jag ej säga denna gång.»

Den 27 september 1814 återfinnes följande:

»—Vi hoppas det skall bliva någon ändring för oss när riksdagen har varit, som skall hållas i Kristiania och blir i oktober månad —»

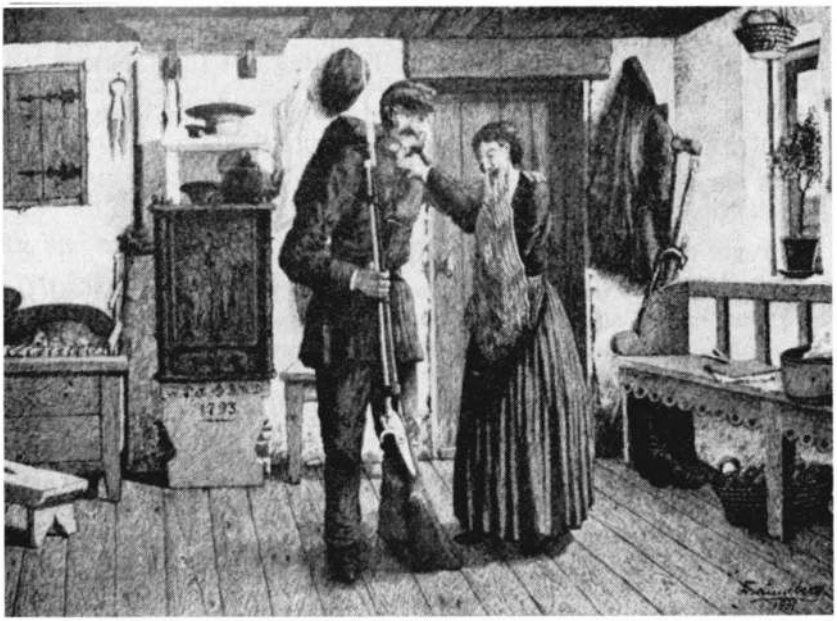
Tystnadsplikten

Som ett litet bevis för att soldaterna för 150 år sedan — helt naturligt — ålagts att icke röja namn på orter m. m., kan följande nämnas, hämtat ur Leeks brev 27 september 1814:

»Även får jag avlägga min ödmjuka tacksägelse för Edert kärkomna brev med inneliggande pengar, som jag bekom något innanför Fredrikshall på ett fjäll, som jag ej kan säga namnet (på).»

De sista generationerna av indelta soldater i sin krafts dagar.
Teckning av Gustaf Cederström 1887.

Soldaten Arvast Nord vid Södra Skåningarna tager avsked av sin hustru före inryckningen vid dansk-tyska kriget 1848.

Akvarell av Frans Lindberg 1931.

Hemlängtan

I Leeks brev förekommer på åtskilliga ställen en naturlig längtan till hembygden och anförvanterna. Sålunda skriver han den 27 september 1814:

»— all beväring har gått hem för utan (utom) vi som var på vägen men fick kontraorder att bli kvar tills vidare. Give Gud (att) vi finge göra ett följe hem till vintern till våra föräldrar och syskon samt släkt och vänner och finge möta varandra med samma vänskap som (när) vi skildes åt.»

Och i andra ovan nämnda brev:

»— om vi hade den lyckan att vi finge komma hem till våra anhöriga med hälsan.»

»Min längtan haver varit att få komma hem till jul men hon (den) är nu fåfäng ty tiden är kort och vägen är lång»

»vår fägnad vore det om (vi) finge komma (hem), men det kan ännu dröja någon tid innan vi får träffas. Gud give det vore snart slut på den långsamma varelse (vistelse)»

Hälsningarna hem

Breven slutar som sig bör med hälsningar i första hand till de hemmavarande anförvanterna. På adressidan och i övrigt där utrymme funnits, har Leek hälsat till släkt och vänner såsom våra dagars P. S.

I brevet den 27 september 1814 skriver Leek bl. a.:

»Jag hade varjehanda att förkunna, men (i) brist på tid så får jag sluta med mång 1000 kär hälsning till alla, men först och sist till mina hulda föräldrar och syskon. Jag är och förbliver Er lydige son till min död»

Och några P. S.:

»Jag hälsar 1000 fallt till morbror Stolt och moster att jag lever med en god hälsa — —»

»Hälsa Olof Abrahamsson mycket — — Hälsa Lars Larsson i byn 1000 fallt från mig»

Förtröstan på Vår Herre

»Jag och mina kamrater må tacka Gud för det Herran hjälpt oss med hälsan —»

skriver Leek i ett av breven. Förtröstan på Gud återkommer i många sammanhang och från Svarteborg berättar avsändaren att ca 400 man begått nattvarden i sockenkyrkan. I spekulationerna om när återkomsten till hemmet kommer att inträffa, konstaterar Leek att

»Gud vet bäst huru länge vi blir här»

Livets nödtorft

Breven berättar om priser på skilda ting. Så t. ex. skriver Leek att en kappe potatis kostar 8 skilling "till tolv", vilket var beroende på befolkningens sätt att vara, en brödkaka betingade ett pris av 6 skilling. Ett djupt grepp i kassan måste Leek ta, då han för 7 "plåtar" skaffar sig ett par nya skor, vilka ej var försedda med innersulor.

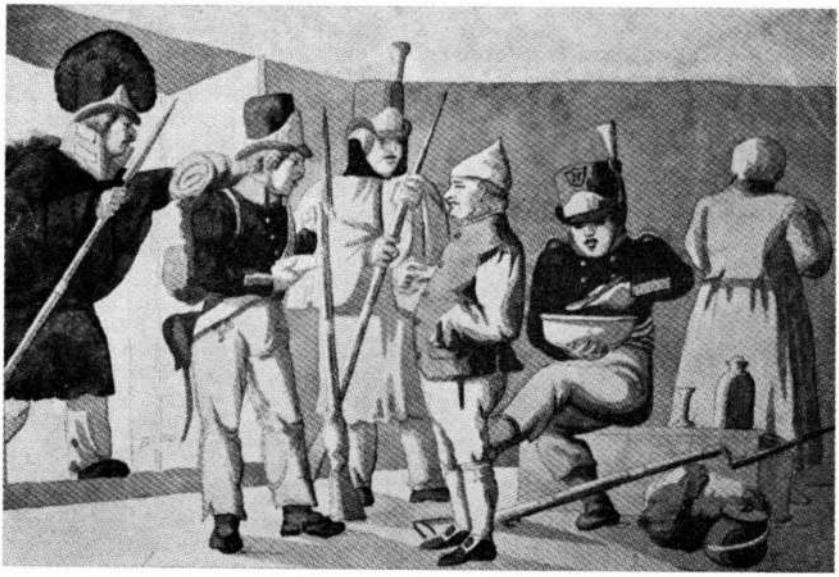
Om kronans mat förekommer inga kommentarer, men Leek omtalar att då soldaterna är på vakt får de smälta snö för matlagningen och till dricksvatten. Helt flyktigt omnämnes på ett ställe att soldaterna skall få nya uniformer.

---

150 år har gått sedan Per Leek skrev dessa brev och livet i fält har undergått stora förändringar.

Nutidens soldatbrev, skrivna under liknande förhållanden, skulle emellertid med säkerhet handla om samma ting — enkannerligen oron för och längtan till hemmet samt det egna välbefinnandet.

Ivar Hillström

Under Karl Johans fälttåg 1813 tog de svenska soldaterna ofta in i bondgårdar för att skaffa sig mat.

Akvarell av C. J. Ljunggren 1815.

NÄR GENERALEN OCH ÖVERSTEN SÅLDE SPANNMÅL TILL FIENDEN

Under fälttåget mot Norge fick överstelöjtnanten vid I 14 Ludvig von Post bl. a. det utomordentligt svåra uppdraget att övervaka försäljning av säd till norska bönder, varom följande brev berättar.

Wennersborg den 27 Mars 1814

Välborne Herr Öfverste Lieutenant och Riddare!

Uppå Hans Excellences befallning får jag öfverlämna till Tit: ett updrag som med varsamhet bör utföras, hvarom Tit: kända omtanka förvissar Hans Excellence.

Af särskilta vigtiga omständigheter hvartill Norska Concellie Rådet Dahls härvaro föranledt har Hans Excellence tillåtit, att vid den del af Gränsen, hvars bevakande är Tit: anförtrodd, Norska Bönder må på Svenska sidan få köpa och sjelfva afhämta Säd i mycket små partier. Concellie Rådet Dahl är Häradshöfdinge i det District som gränsar till Westra Ed och den trakten och är det för Bönder af hans Jurisdiction ensamt, som Hans Excellence beviljat detta tillstånd. Särskilta orsaker hafva förmått H: Ex: därtill men H: Ex: vill att detta skall mangneras med yttersta sorgfällighet, ty på intet annat ställe på hela gränsen är eller blir dylikt tillåtit. Hufvudfrågan blir således att på möjeligaste sätt bevara hemligheten, att den ej blir för Köpmän bekant, ty ingenstädes får uplag göras, öfver en tunna får ingen köpa under samma namn, och är det i synnerhet uti hemlighetens bevarande så vidt möjeligt är och uti upfinnandet af sättet att på bästa vis controllera både köpare och säljare, som Hans Excellence förlitar sig på Tit: drift och omtanka, hälst härutinnan inga rätt bestämda föreskrifter kunna gifvas, då localiteter lätt kunna göra dem oanvändbara. Detta tillstånd räcker så länge Tit: ser att det genom en viss publicitet, (som i alla fall blir svår att hindra både i Norrige och på vår sida), icke öfverskrider de ganska inskränkta gränser H: Ex: för detsamma anbefaller. Om dylikt förmärkes behagade Tit: genast därom underrätta.

För att vinna Domaren, vill H: Ex: göra något för hans bönder, men tyst härmed. Hela detta bref blir i allmänhet en hemlighet emellan Tit: och mig, Tit: jör sina dispositioner blott munteligt, inga skrifteliga Ordres och Instructioner åt Posteringarne, men strängt anbefallande af tystnad.

Såsom ett sätt att använda, skulle jag föreslå, att Tit: i tysthet underrättar sig om Säd till Salu finnes i den eller den gården, då ägaren tillsäges att han skall få föryttra den åt Norrmän om han kan

tiga; hans qvantum skall till Tit: upgifvas och afsäljningen sedan controlleras, ty han får ej sjelf inköpa mer till vidare afsalu. Hvar Norsk bonde skall sjelf där på stället afhemta det, och inan det sker af Tit: erholla Pollett med gårdens namn dit han skall fara och huru mycket han skall afhemta. En och samma bonde får ej hämta mer än en gång, högst en tunna, en Rulla skulle därföre hållas på dem, namn och hemvist, och de sålunda controlleras. Det förstås, att de ej böra känna att denna mésure är vidtagen, ty då eluderas den och de gifva sig andra namn. Jag anser ej att Tit: behöfver göra sig någon möda att utbasunera detta i Norige, Herr Häradshöfdingen lärer väl sjelf underrätta sina Bönder därom, och jag tillstår för min del att jag önskar att ganska få présentera sig. Jag inser väl att H: Ex: gjort detta för att stryka Herr Dahl om svansen, men att han ej précist vill göra det en gros; om jag rådde skulle aldrig ett korn vetterligen komma in, och den nu gifna tillåtelsen skall ej blifva långvarig om Tit: ser att den vidgar sig.

Med vänskap och högagtning Herr Öfverstelieutenantens och Riddarens

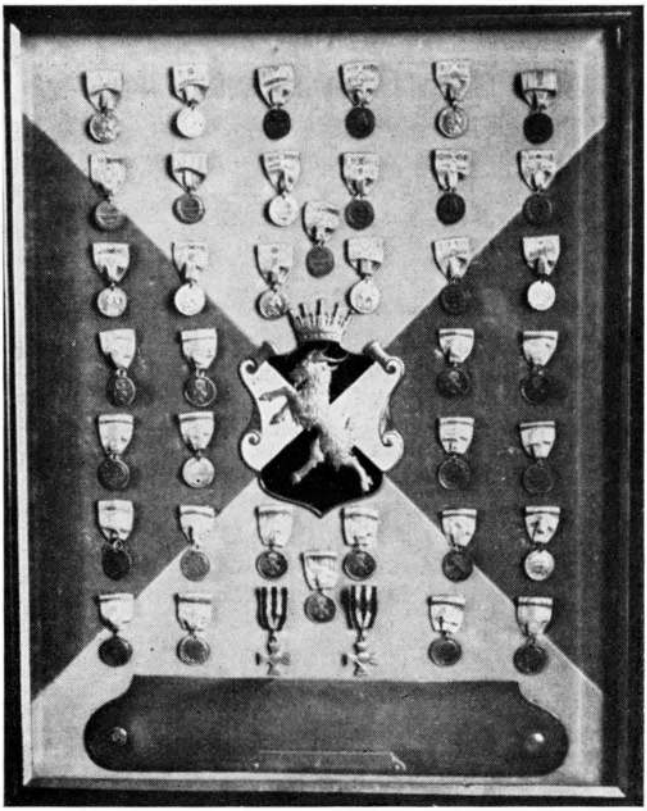
ödmjuke tjenare
N Gyldenstolpe

Brevtolkning utförd av Ivar Hillström.

Indelte soldaten Anders Lunds soldattorp i Fogle, Österfärnebo.
Foto 1963

SVENSKA TAPPERHETSMEDALJER OCH RYSKA S:T GEORGSKORS

De svenska härarna har i alla tider fört en ständig kamp mot sin store fiende i öster, men *en* gång har det hänt att Sverige stått på samma sida som den ryske tsaren nämligen i kriget mot Napoleon. Under dessa strider deltog även förband ur Hälsinge regemente och ett påtagligt bevis härom finnes bevarat på regementet.

I officersmässen hänger en tavla, som torde vara enastående i sitt slag. Inom en enkel ram äro 38 svenska tapperhetsmedaljer och två ryska S:t Georgskors av femte klassen sammanförda, och under på en silverplåt finns mottagarnas namn ingraverade.

Om denna unika samlings tillkomst har framlidne f. fanjunkaren vid regementet A. Wickberg lämnat följande uppgifter:

Någon gång omkring sekelskiftet reste majoren Widmark och fanjunkaren Johan Styf i hälsingebygderna för att lämna ut gratialerna till de gamla indelta soldaterna. Soldatyrket gick ofta i arv från far till son, och i många av de låga knekttorpen visade man med stolthet upp den bevarade tapperhetsmedaljen, som far eller farfar erhållit för visat mod under gångna strider. Hos de båda representanterna för regementet väcktes då idén att för regementets räkning köpa upp sådana medaljer.

Uppköpen gingo bra — en riksdaler, stora pengar på den tiden, kostade pengen — och i början på år 1904 hade man fått ihop 38 tapperhetsmedaljer och två S:t Georgskors. Samlingen ordnades i en ram med medaljerna hängande på svartvit botten. Även Georgskorsen, som voro bandlösa, försågos därvid med blågula band, varpå tavlan hängdes upp i ett av de mindre samlingsrummen på officersmässen på Mohed.

Så kom hösten 1904, då landets största fälttjänstövning ägde rum i Hälsingland, avslutad med en stor middag i officersmässen. I middagen deltogo bl. a. majestätet, och ett stort antal utländska militärattachéer. Efter måltiden drogo sig regementschefen, överste von Krusenstjerna, konung Oskar och den ryske attachén, överste Alexander Alexeiew tillbaka till just det rum där medaljtavlan hängts upp. Det säger sig självt att särskilt tavlans två Georgskors därvid fångade den ryske gästens intresse. På hans fråga, hur dessa medaljer kunnat hamna i Sverige och hos hälsingekrigare, kunde ingen ge någon rimlig förklaring. Möjligheter fanns att de utgjort krigsbyten tagna från stupade motståndare. Beträffande de felaktiga banden lovade överste Alexeiew att skaffa rätta sådana vid sin återkomst till S:t Petersburg.

Tiden gick, men så en dag kom ett brev till regementschefen avstämplat i den ryska huvudstaden. Innehållet bestod bl. a. av de utlovade banden till S:t Georgskorsen. Samtidigt meddelade översten, att han med hjälp av numren på korsen kunnat identi-

fiera namnen på de två hälsingesoldater, vilka som belöning för visad tapperhet tilldelats desamma. Han meddelade dessutom att även en tredje hälsingeknekt tilldelats samma utmärkelse.

Enligt uppgift lär den ryske tsaren och den svenske konungen ha kommit överens om, att byta ut ett antal tapperhetstecken till utdelning inom respektive arméer.

Hälsingesoldater som burit medalj för tapperhet i fält:

Livkompaniet: nr 3 Erik Lund, 24 And. Ström, 25 Nils Svensk, 27 Gunnar Wik, 72 Lars Strand, 109 Lars Krig, 114 korpral Per Berg, 121 Olof Säf, 54 korpral Per Spring, 4 Jöns Klint och 78 Jon Björk.

Alfta kompani: nr 10 Erik Fast, 11 Mårten Swärd, 144 korpral Lars Lif, 7 And. Lund, 18 korpral Per Plit, 72 korpral Per Rik, 146 Per Gahn, 132 Erik Wård och 133 korpral Jonas Skjöld.

Ovansjö kompani: nr 45 korpral And. Tour, 51 korpral Per Mård, 129 And. Thyr, 115 Gust. Holmström, 136 Johan Snygg, 108 korpral Olof Pant och 61 korpral Per Flink.

Färnebo kompani: nr 77 korpral Per Spansk, 33 v korpral Per Zar, 97 Per Frans, 40 korpral Lars Frost, 18 Per Hård, 51 korpral Olof Lif, 51 And. Sand och 58 Johan Fillman.

Järvsö kompani: nr 43 Hans Fröjd, 132 korpral Per Blom, 12 korpral Erik Flygt, 104 Per Kjäck, 145 Mårten Smed, 125 korpral Halfvar Skjöld och 98 Munter.

Arbrå kompani: nr 9 Nils By, 15 korpral And. Roos, 16 Per Lönn, 23 Henr. Ljung, 30 Olof Pihl, 31 Jan Kjäck, 13 korpral Lars Hed, 54 Sven Hank, 100 Per Hall, 11 And. Storm, 144 Jonas Skarf, 50 korpral Hans Kask, 149 korpral And. Krig, 106 korpral And. Fäst, 112 Jöns Skjön, 31 Elias Skjöld och 117 Pehr Tyrell.

Delsbo kompani: nr 39 Mårten Lind, 69 Olof Fast, 73 Bertil Gran, 140 Jonas Mur, 36 korpral Per Skytt och 56 korpral Daniel Wigg.

Forsa kompani: nr 7 korpral Mats Plank, 11 korpral Matts Löf, 31 Per Skjöld, 44 Pehr Stock och 142 Nils Rönn.

Ryska S:t Georgsordens kors 5:te klass: sergeant Olof Lindman, korpral 125 Halfvar Skjöld, Järvsö komp, och korpral 106 Anders Fäst, Arbrå komp.

Gunnar Fernquist

PÅ SPANING I OFREDSTID VID GRÄNSEN MOT NORGE

"— — — Om en ännu mera tragisk sida skvallrar en anteckning i början av maj, då en blandad svensk-norsk skidtrupp gästat stugan 'på spaning efter förolyckade flyktingar'. Truppen, vars ledare tycks ha varit en svensk löjtnant, har förutom ytterligare fyra svenskar omfattat fyra norrmän, bl. a. en prästman. Det framgår inte av anteckningarna, huruvida deras spaning lämnat något positivt resultat. — — — "

Citatet är hämtat från en artikel i Gefle Dagblad, den 18/9 1943, med rubriken "Autografer med historia" och signerad "—pp—". Bakom signaturen döljer sig redaktör Erik Wickberg, som i artikeln berättar om namn och anteckningar, införda i Endalsstugans gästbok sedan krigsutbrottet 1940. Bokens sidor från denna tid ger en liten uppfattning om de strapatser och äventyr, som de från nazism och förtryck flyende fått uppleva på fjället under sin strävan att nå Sverige och friheten. Endalsstugan ligger sydväst Blåhammaren alldeles vid Enan och gränsen.

Våren 1943 tjänstgjorde jag vid ett I 14-kompani, förlagt till Storlien. Plutonen fick mest skötas av min ställföreträdare, medan jag själv tillsamman med fyra soldater ur gränsförsvarsförbandet från I 5 svarade för gräns- och fjällpatrulleringen från Rensjösätern i norr till Sylarna i söder. Många norska flyktingar hade vi tagit hand om på denna sträcka under senvintern och våren. Citatet ovan väcker minnen från ett särskilt uppdrag.

Under en snöstorm i början av januari detta år hade fyra flyktingar omkommit. Man hade senast haft kontakt med dem cirka en mil in på norskt område. Men de hade aldrig kommit fram till Sverige och friheten. De dåvarande norska myndigheterna i Sverige fick tillstånd att söka efter dem under svensk militäreskort. Efterforskningarna skulle ske de två första

Den svensk-norska patrullen utanför Blåhammarstugan. Tredje man från vänster är John Lyng.

veckorna i maj, sedan snösmältningen börjat och som eskort skulle min fjäll- och gränspatrull fungera.

Vi hade då ett par månaders vagabondliv i fjällen bakom oss och i vår väl inkörda räddningspulka hade mången utmattad flykting legat nedbäddad och forslats till Storlien efter riskfylld flykt med livet som insats. Patrullens allt i allo och verkliga fjällkarl var storlienfödde gränssoldaten Öfsti, som hittade i trakterna som i sin egen byxficka. Men även de andra var garvade fjällkarlar och sega skidåkare. Jag själv, chef och yngst i gänget, tillika grön och oerfaren i fjället, hängde med i kön och fick lära mig fjällvana och fjällvett till nytta och glädje för senare års långfärder ovan trädgränsen.

De norrmän, som fått på sin lott att ingå i expeditionen möttes av mig vid militärbefälsstaben i Östersund. Efter fullgjort uppdrag skedde återeskort med rapport till staben, där dåvarande översten Stenbäck i egenskap av stf militärbefälhavare tog emot oss.

Utgångspunkt för efterforskningarna var Blåhammarstugan, varifrån vi startade varje morgon 3—12 maj 1943. Färden gick ner till gränsen vid Endalsstugan, där vi spred oss på skytte-

linje och genomsökte ett milslångt område parallellt med gränsen. Varje misstänkt ställe undersöktes särskilt, varje grop, varje läskydd eller mörk fläck sonderades med skidstav. Dag ut och dag in. Avstickare gjordes till platser eller områden, dit de flyende kunde tänkas ha förts av snöstormen. Vid raster och pauser i sökandet utbytte vi åsikter om vad som kunde ha hänt de fyra saknade och försökte hålla humöret uppe under det allt tröstlösare spanandet.

Det blev inget resultat — kanske till stor del beroende på det ännu alltför stora snödjupet i mitten av maj tröstade vi varandra.

Efter kriget fick jag kontakt med en av norrmännen i Trondheim, advokaten John Lyng, sedermera "höjesterettsdomare" i den bekanta Rinnan-processen och 1963 norsk statsminister under tre veckor. Han visste bland annat berätta, att de försvunna återfunnits efter kriget en mil in på norskt område, troligen nedskjutna från flygplan. Bland dem befann sig makan till en av de norska patrulldeltagarna, vilket jag inte fick vetskap om 1943. Det var köpmannen Hans Hoel, som verkligen hade haft anledning att vara nedslagen och dyster dessa dagar 1943. De övriga norrmännen hette Eirik Guldvaag, präst och Otto Hansen, reklamtecknare. Det var den sistnämnde, som skrev våra namn i Endalsstugans gästbok och även ritade och berättade om vår expedition i Blåhammarstugans bok.

Sven Bratt

Fotnot: Om John Lyngs egna äventyr under flykten undan nazisterna berättas bl. a. i SE nr 36, 5/9 1963.

KORT OCH GOTT OM SOLDATHUMOR

Inför förestående bataljonsövning tar soldaten Johansson mod till sig och stegar in till kompanichefen.

— Kapten, soldat Johansson anhåller att få ta sovsäcken med på bataljonsövningen!

— Varför de' nu då?

— Jag är så rädd för åskan!

— ? ? ?

— Jo, kapten, det finns *blixtlås* på sovsäcken!

★

Lektion i vapentjänst, inledes av instruktören med några allmänna ord. Innan man går in på detaljerna avrundar instruktören: "Ni tycker de' här låter enkelt pojkar, men vänta bara, tills jag fått förklara — enligt instruktionen!"

★

Soldaten Karlsson saknar sina vantar, då han skall ut på övning och uppvaktar den jäktade och något tankspridde kompaniadjutanten.

— Fanjunkare, soldat Karlsson har tappat bort vantarna!

— Här — ta ett interimskvitto i stället!

★

Vitsare emellan:

— Vet Du att Hälsinge regemente är landets artigaste?

— ? ? ?

— Jo, tusen soldater — alla *bockar!*

Med bil!

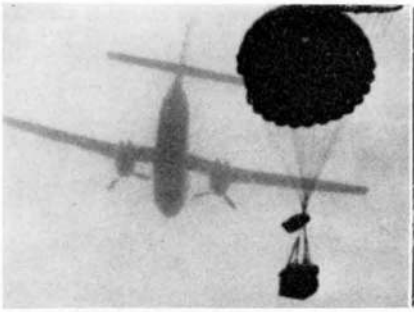

Med häst!

ETT SOLVARV

i kronans kläder

1963

Med flyg!

Med båt!

JANUARI

MODERNA VAPEN

Automatkarbiner blir enhetsvapen i svenska armén. Överst det belgiska FN-vapnet, därunder det spansk-tyska typ G 3 (Cetme).

Svenska vapenkonstruktioner har mycket gott namn om sig ute i hela världen. Men när armén nu står i begrepp att genomföra en av sina största vapenaffärer, ett nytt enhetsvapen, blir det en utländsk konstruktion.

En automatkarbin förenar de bästa egenskaperna hos automatgeväret och kulsprutepistolen. Färdigladdade 20-skottsmagasin och full automateld ger hög eldkraft (9/1).

FANJUNKARETUR

Med 17 rätt av 21 möjliga vann fanj T. Järnkrok GD:s "Pyramidfinal" och den åtrådda bilen, en "hundkoja". I hela tävlingen deltog från början över 5.000 tävlande. (24/1)

KAPTENSFLIT

Genom ett fördjupat konstintresse från ungdomen och trägna självstudier har kapten T. Karlströms studieflit resulterat i fil. kandexamen i konsthistoria, etnologi och jämförande fornkunskap. (11/1)

MODERNA LÖNER

Försvarsministerns förslag till budget är inte helt klart i alla detaljer. Särskilda propositioner kommer senare bl. a. om vapenanskaffning. De värnpliktiga föreslås fr o m 1/7 få avlöningen höjd från 2:75 till 4:— kr pr dag (kostnad 57 milj.) och skall även få utryckningsbidrag med 200 kr och ytterligare två fria resor. Familjebidragen skall höjas med ca 25 %. (12/1)

★

Regeringen har från 1/1 förbättrat lönerna för det indelta manskapet. Lönen för vicekorpral höjs från 288:— till 300:— kr/år och under tjänstgöring utgår daglön med 16:60 mot tidigare 16:— kr till vicekorpral och menig. (10/1)

GAMMAL TROTJÄNARE

Vid det avslutande sammanträdet med inskrivningsnämnden i Gävleborgs län kommer man att alldeles särskilt hylla en avgående ledamot, f. riksdagsmannen Per Persson, Alfta. Han har varit med i inskrivningsnämnden under två perioder, från 1926—36 och därefter alltsedan 1957. Det är tillika det sista officiella uppdraget, som den 78-årige f. lantbrukaren nu lämnar ifrån sig. På bilden diskuterar hr Persson ett ärende med inskrivningschefen, överstelöjtnant S. de Berg och ynglingen Hans Persson, Storvik. (25/1)

STABSREDA

En omfattande stabstjänstövning för Militärhögskolans elever, S 1-signalister m fl har inletts i Gävle. Övningen är den första i sitt slag i Gävletrakten. (23/1)

UR RULLAN

Kapten F. Landfors har utnämnts till kapten i regementets reserv. (30/1) — Kapten G. Nilsson har utsetts till ledamot i Folk och Försvars länskommitté (10/1).

FEBRUARI

EFTER SLAGET

I stark vind och sträng kyla avgjordes på söndagen (17/2) Gävle skyttekrets fältskjutning, där lagsegern hemfördes av den glada I 14-kvartetten Erik Åkerlund, Olle Rydvall, Torgny Järnkrok och Konrad Apelgren.

BERÖMVÄRDA

I Gefle Dagblads uppmärksammade antirökkampanj ingår i den s. k. Gävlekombinationen bl. a. kapten O. Sundberg och fanjunkare K. G. Nässert (14/2).

— I den nya svenska bataljonen till Gaza — XIX G — har preliminärt uttagits 430 man i vilken ingår 16 från Hälsinge regemente (1/2).

★

50 år, 12/2, tygverkmästaren Curt Carlsson, som tillhör Tygtekniska kåren och varit knuten till I 14 sedan 1950.

GAMMALT BLIR NYTT

Gävle Frikyrkoråd har beslutat undersöka förutsättningarna för att återuppta firandet av Valborgsmässoafton i regementsparken. (20/2)

KLANDERVÄRDA

Sex dagars arrest kostade det en värnpliktig som ansåg att deltagandet i en ishockeymatch var viktigare än att tjänstgöra i kasernvakten. Rinken fick han inte se, men däremot förvarsarresten.

— Vid rådhusrätten stod på måndagen (14/2) en värnpliktig från Storvik åtalad för rymning, fylleri, våldsamt motstånd, tjänstefel och undanhållande, vilket han villigt erkände.

NYA I TJÄNST

Kyrkoadjunkt Lennart Karlsson förordnas fr. o. m. 1/1 1963 som militärpastor vid regementet. (15/2)

— Fanj. Lindman har förordnats som förvaltningsuoff. för Marma fr. o. m. 1/4. (8/2)

UNDER SLAGET

Under sista skedet av utbildningen kommer övningar i förband allt tätare och med längre sammanhang. Övningsbataljonens enheter får därvid visa sina lärdomar och från februari-slagen kommer denna bild från en pskyddsplut under ett standa i striden.

IDROTTSMÄN

Hedesundalöparen Nils Östblom säkrade segern åt 8. kompaniet i regementsmästerskapen 10×3 km på skidor. (4/2)

★

Kapten Sven Bratt, I 14, deltager som ledare vid de internationella skidtävlingarna i Chamonix under februari månad. (1/2)

AVGÅR

Avsked har från 1. oktober beviljats major E. E. Karlström, Hälsinge regemente. (23/2)

†

15 febr. Musikfanjunkare Gustaf Bohlin, 67 år.

27 febr. F d soldaten Edvard M. Östlin, Österfärnebo, 83 år.

KRIGSMÄN

Kamratföreningens styrelse beslöt vid sammanträde i går att alla nu levande indelta soldater skall bli hedersledamöter i föreningen. (1/2)

★

Höstens stora "krig om Gävle" kommer att omfatta ca 15.000 man och pågå tiden 1—8 oktober. (14/2)

★

I företagsnämnden vid I 14 skall enligt beslut av Försvarsverkens Civila Personalförbund, avd 13 ingå förrådsman E. Wickholm med förrådsman I Svensson som ersättare.

KURSFOLK

Regementsläkare Holmqvist deltar i kurs för militärläkare i Långshyttan 18—25 april. (22/2)

— Major O. Nilsson deltar i kurs för pressofficerare i Karlskrona 2/4 —5/4. (28/2)

MANÖVERRESENÄRER

Åter är det dags för den stora slutmanövern för rekrytomgången, som kommer att äga rum i gränstrakterna mellan Jämtland och Medelpad. Glada åt att vädret är vänligt inställt äro ovanstående tre hälsingekrigare Per Andersson, Holmsveden, Gösta Rundberg, Söderhamn och Ingemar Ahlgren, Sandarne. (6/3)

TILLSKOTT

Svenska armén skall få en ny stridsvagn. Den har starkare beväpning och kraftigare pansar än tidigare tunga vagnar, men är ändå lägre och lättare, vikt c:a 35 ton. Den kan simma över mindre vattendrag. (20/3)

SKYTTEMÖTE

Regementets skytteförening har hållit sitt 25:te årssammanträde under ordföranden kapten O Rydvalls ledning. Föreningen kan år 1962 notera en nedgång i verksamheten vad beträffar gevär och pistol i skolskjutning. medan fältskyttet å dessa vapen visar en markant ökning i likhet med aktiviteten på kpist. (22/3)

I 14-mästerskapet på skidor avgjordes i går (1/3). 900 man kämpade om titeln i tremilaspåret. Regementsmästare blev Steven Karlström, 6. komp på tiden 1.37.46.

VIRUSANFALL

Dagarna före den stora manövern i Bräcke har regementet drabbats av influensa. Ett 40-tal rekryter ligga nedbäddade och lika många har symtom, som tyder på att en virussjukdom är på gång. (6/3)

I 14-löjtnanten Sten Wiberg har i dagarna rest till Kongo, där han skall fungera som kompanichef i den nya FN-bataljonen. Under FN-tjänstgöringen, som pågår fram till 20 oktober, har han tilldelats majors grad. (20/3)

† 9 mars F d regementsläkaren Einar Fagerström, 66 år, pensionerad 1956.

ENGLANDSRESENÄRER

Av årets c:a 600 rekryter har regementets bästa soldater uttagits. Dessa blevo Lasse Holm, Gävle, 5. komp, Bengt Dahlberg, Sandviken, 6. komp, Lars Gunnar Tobé, Gävle, 7. komp, Lars Erik Ekers, Gävle, 8. komp, Hans Kurt Södergren, Söderhamn, 9. komp och Sölve Strand, Sandviken, 10. komp. På fredag (15/3) erhöllo de av regementschefen diplom och medaljer i guld. Ovan på bilden Lasse Holm (t v) och Sölve Strand vilka dessutom erhöllo fri resa och en veckas uppehåll i England.

TILLKOMST

Från den 1 april har regementet övertagit förvaltningen av Marma skjutfält. För regementets del är det ett välkommet tillskott, då man nu har möjlighet att under repövningarna förlägga åldersklassen dit under det repförbanden kan disponera kasernerna med tillhörande utbildningsanordningar. (1/3)

Födelsedagar

— 90 år (20/3) f d soldaten vid Färnebo kompani, Lars Hedblom, Rångsta, Hedesunda.

— 60 år (22/3) överste Torsten Wiklund, Stockholm.

— 50 år (22/3) major Sven Enver Rosenius, Kristianstad.

— 50 år (4/3) generalmajor Carl-Erik Almgren, Stockholm.

— 50 år (18/3) förste förman P. H. Persson vid intförrådet I 14.

AVGÅNG

I dag (16/3) lämnar inneliggande åldersklass regementet efter fullgjord första tjänstgöring. I går kväll hade man gemensam muckarskiva i Exercishuset. Men pågående hockey-VM gjorde skivan till något högst ovanligt — en gemensam TV-kväll. Nio TV-apparater klädde väggarna och matchen blev en självständig punkt.

Ur rullan

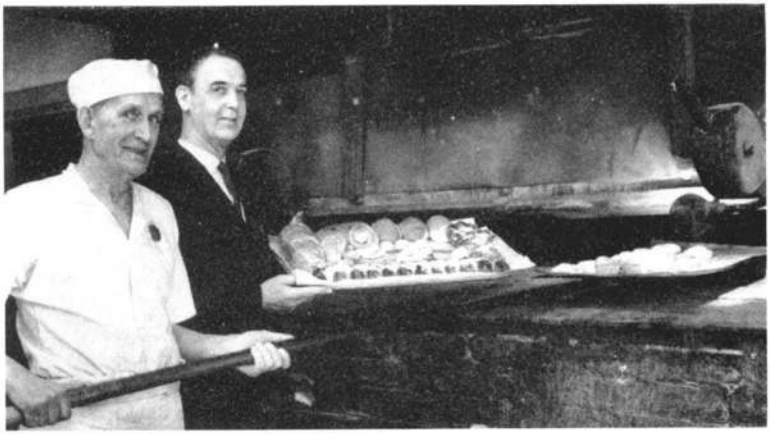
Avsked med ålderspension fr o m 1/10 har beviljats kapten O. Westerlund. (9/3)

Till major fr o m 1/4 har utnämnts kapten Åke Bendrik. (2/3)

Reservbefordran: till kapten i reg reserv löjtnant A. O. Reiner och S. B. Johnsson samt till löjtnanter fänr P. T. Moberg och P. E. Ålund. (30/3).

APRIL

TROGEN BAGARE

Massor av bullar och annat gott bröd kan man baka i den 50-åriga "svenskugnen", som byggdes samtidigt som I 14-bageriet. På bilden syns bagarmästare Gunnar Karman framför ugnen tillsammans med sin medhjälpare Josef Forsell.

RESOFFMÖTE

Svenska arméns och flygvapnets reservofficersförbund höll årsmöte i Stockholm. Nya i styrelsen blev bl. a. kapten Hans von Essen, Gävle. Ordförande i Gävle är kapten Bo Karling och i Söderhamn kapten Carl-Hugo Rothelius, Ljusne. Man beslöt bl. a. en studiegrupp vid AMFÖ —63. (2/4)

FÖDELSEDAGAR

60 år, 13/4, kapten H. Westerlund, expuoff, Fo 21.

50 år, 13/4, förrådsman A. G. Nyberg, Fo 21 tygavd.

OVANSJÖ MAGASIN- OCH UDDEMANTALSKASSORS

delägare kallas härmed till ord. sammanträde i Lagmansgården onsdagen den 24/4 1963 kl 19.00.

Ärenden enl. stadgarna samt begärda anslag.

Föreståndaren

GODKÄNT

Vid Svenska Blå Stjärnans årsstämma utdelades förbundets förtjänstmedalj i silver till bl. a. överste Axel Henriksson och fru Birgitta Nilsson, Gävle. Försvarsstabschefen, general C. E. Almgren talade vid stämman om organisationens uppgifter. (22/4)

UNDERKÄNT

Kammarrätten har underkänt de besvär, som en officer i Gävle anfört över att han vid 1960 års taxering beskattats för 17.251 kr, som han uppburit för tjänstgöring som observatör för FN. (18/4)

FÖRSVARET KVAR

Föreningen Gefle Försvar hade på torsdagen (18/4) årsmöte på Handelskammaren i Gävle. Ett förslag om att föreningen skulle upplösas diskuterades, varefter frågan lades till handlingarna. I styrelsen omvaldes överste Hans Berggren till ordf. (19/4)

FLYTTNING?

Omlokaliseringen av I 14 inom Gävle, aktualiserad i en motion av hr Ture Edbom (s) blev debattämne i stadsfullmäktige på måndagen (29/4).

— Vart har motionären och drätselkammaren tänkt sig att regementet skall placeras, undrade hr Henning Nilsson (k). Vi kan förlora I 14 på kuppen.

— Den enda som blir glad är nog försvarsministern, trodde hr Stig Göransson (fp).

Fullmäktige klubbade på att DK skall ta kontakt med berörda statliga myndigheter för att utröna om omlokalisering av regementet är möjlig och om staden därigenom kan få dispositionsrätt över I 14:s mark. (30/4)

RENOVERING!

Regeringen har gett fortifikationsförvaltningen i uppdrag att skyndsamt projektera renovering av C-kasern vid regementet för igångsättning av företaget med kortaste varsel. Byggkostnaden är beräknad till 1.000.000 kr. Företaget skall t. v. hållas i reserv för att möjliggöra en av arbetsmarknadspolitiska skäl önskvärd ökning av byggnadsverksamheten. (6/4)

UR ORDER OCH RULLA

Löjtnant Bengt Hörner blir elev i signalofficerskurs vid arméns signalofficersskola, Uppsala 22/10 1963—20/3 1964.

— Till överadjutant och major vid generalstaben fr o m 1/5 har utnämnts majoren C E Tottie.

— Till överfurirer fr o m 1/5 har utnämnts furirerna C O T Bengtsson, A Y Larsson, N O Norin och L Högberg.

TROGEN SNICKARE

Kungl Patriotiska Sällskapets silvermedalj av första storleken tilldelades på måndagen (1/4) vid en högtidlighet i honnörssalen snickarmästare Sigurd Andersson, 54 år och anställd vid regementets snickarverkstad i 25 år.

AVGÅENDE JUBILARER

50 år, 24/4, fanjunkaren/reservstat H. Sööder. Uoffex 1930, aktiv uoff till 1951 sedan på reservstat. I det civila distriktschef vid Bonniers Folkbibl., östgöte o. stiftare av Östgöta Gille, Gävle.

50 år, 13/4, kn O. Westerlund. Uoff v. I 13 1939, off v. I 14 1942, kapten 1952. Tygoffkurs 1950-52 och tygoff 1952—58. Bitr moboff/Fo 21 sedan 1960 m. förordnande i arvodesbefattning fr o m 1/10 1963.

HÄR BÖRJAS DET...

Befälseleverna Bengt Eriksson, Sandviken och Evert Carlsson, Hofors, hjälper Lars-Åke Blom, Sandviken, att identifiera prylarna och packa skåpet.

I går (6/5) skedde den första invasionen av årets värnpliktiga på I 14, Gävle. Det var årets kull av gruppchefer, knappt 250 man, som då fick byta ut den civila dressen mot kronans nya, relativt tuffa stridsuniform med fickor på byxbenen och bakpå vapenrocken — det gamla välkända grötstället används bara i undantagsfall numera.

BEFÄLSMÄSTARE

Plutonchefsskolan avtackades på torsdagen (16/5) av regementschefen, som också hade i uppdrag att utnämna kompaniets bäste soldat. Det blev i år Hans-Erik Holmgren, 2. komp. Han fick mottaga regementets förtjänstmedalj i guld för gott uppförande, goda soldategenskaper och goda färdigheter under sin första tjänstgöring. Holmgren är i det civila skogspraktikant och tillhör I 21.

MÄSTERSKYTT

Vid II. milos mästerskapstävlingar i skytte i Östersund nåddes goda resultat av de deltagande I 14-skyttarna. I fältskjutning med kpist blev fanj Apelgren mästare efter hård strid med tre man på samma resultat nämligen 45 träff av 50 möjliga. (18/5)

I 14 SÄLJER KASSERAD MATERIEL

Skodon, tagel, metallskrot m. m.

Anbud skall vara inkomna senast 12/6 1963.

Försäljningsprogram erhålles vid Intavd, I 14, Gävle, tel. 154 80.

...HÄR SLUTAS DET

Efter 24 respektive 23 års trogen tjänst i servering och kök avtackades den 7/5 fröknarna Anna Gussander och Edith Backman av ekonomipersonalen vid regementet, fick blommor och blader, bjöds på kaffe och erhöll dessutom — genom intendenten Bertil Palm — Patriotiska sällskapets medalj för lång och trogen tjänst. Från vänster Edith Backman, Anna Gussander, husmor Britta Eriksson och kapten Palm.

INRYCKNING

På måndag (20/5) var det dags för inryckning för huvuddelen av rekrytomgången till Kungsbäck. Redan vid åttatiden var trafiken upp mot I 14 livlig — till fots och per bil.

Christer Johansson, Hofors, strävar upp mot logementet med den personliga utrustningen, som omfattar tusen och en prylar.

UTRYCKNING

Brandkåren i Gävle fick under eftermiddagen göra en utryckning till I 14. Ett område vid Stora skjutfältet söder om Hällhammar hade fattat eld.

FÖRSVARETS CIVILFÖRVALTNING har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för att värnpliktiga skall kunna få möjlighet att resa för nedsatt pris även med andra kollektiva transportmedel än järnvägar. (TT).

Till fanj vid reg har från 1/6 utnämnts sergeanterna Brandström och Ahlström. (28/5)

† 15 maj Fanjunkare Allan Samuelsson, Gävle, 49 år. Samuelsson tjänstgjorde som expeditionsföreståndare för int-exp.

JUNI

BEFÄLS-UVERTYR

I regementsparkens lummiga grönska avhölls på fredagen (7/6) krigsmans erinran för de underofficersuttagna värnpliktiga. Efter parad för fanan och korum som förrättades av militärpastor L Karlsson, erinrade regementschefen om de förpliktelser i fred och krig som åvilar befälet och de personliga egenskaper som är en förutsättning för framgång.

TJÄNSTGÖRING

Major Orvar Nilsson, Hälsinge regemente, föreslås till chef för Hemvärnets stridsskola i Vällinge. (26/6)

— Kapten Lennart Larsson, Hälsinge regemente står till FN:s förfogande för tjänstgöring i Palestina tiden 1/10 1963—10/10 1964.

Sedan 1958 är kapten Larsson chef för stabsbiträdesskolan i Uppsala. (18/6)

— På tisdagen (5/6) inryckte 85 blivande underofficerare till sin 1:sta tjänstgöring på 15 månader.

†

2 juni F d soldaten och furiren Nils Johan Blom, 91 år, fast anställd 1892—1937.

22 juni F d regementsmusikern K E Hedlund, 82 år, stamanställd till 1902.

FÖDELSEDAGAR

70 år den 17/6 kaptenen i reserven R E Edling.

60 år den 14/6 kaptenen i reserven G. Bruncrona.

RIDDARE

Till riddare av svärdsorden, första klassen: Kaptenerna T Karlström, H-O Trång och H Idenmark samt till svärdsmän fanjunkare S E Stolth, och H Sööder och K A Lindman (7/6)

MEDALJÖRER

Bestyrelsen för Svenska flaggans dag har tilldelat kapten Gert Nilsson hedersplaketten i brons.

— Ekonomibiträdet vid Hälsinge regemente Ingrid L Westman har på Gustafsdagen tilldelats medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst.

— Förrådsarbetare Karl E Karlsson har tilldelats Patriotiska sällskapets silvermedalj i 3:e storleken. (25/6)

BEFÄLS-FINAL

Inför hela inneliggande åldersklassen fick på måndagen (17/6) löjtnanterna K-E Björk, Evert Danielsson och Bengt Nilsson ur överste Henrikssons hand motta regementets belöningsmedalj i guld för sina utmärkta prestationer under vårens fälttävlingar. Medaljen instiftades vid regementets 300-årsjubileum och har utdelats ett fåtal gånger.

FLAGGDAG

Ett ståtligt skådespel visades på Strömvallen när Svenska flaggans dag firades inför en talrik publik och med deltagande av drygt tusentalet personer från stadens många korporationer, företrädda av musikkårer och fanor.

Innan levet för fosterlandet utbringats, åtföljt av nationalsången, hade överste H Berggren i egenskap av ordförande i Gävle-kommittén utdelat fanor och flaggor till korporationer och enskilda.

Från regementet deltog de underbefälsuttagna värnpliktiga, vilka efter endast en månads tjänstgöring klarade sin uppgift med den äran.

INFÅNGADE

Kasernvakten grep på onsdagskvällen (26/6) två pojkar som beväpnade med bultsax var på jakt efter vapen och ammunition i ett I 14-förråd.

EXAMENSDAG

Gävle kvinnliga bilkår avslutade på söndagen (9/6) en grundkurs för 12 av sina medlemmar, som visade sina sedan i februari förvärvade kunskaper inom ett flertal områden med tonvikt på konsten att föra och vårda ett fordon.

Som kurschef har tjänstgjort kapten B Jansson, Fo-staben, och vid sidan av rustmästare O Försäter har bilkårens egna instruktörer medverkat i utbildningen. (9/6)

★

Ledigt från militärtjänsten fick på onsdagen (12/6) Jan Johansson och Tommy Björk för att vid skolornas avslutning mottaga premier, den förstnämnde som årets geni och den senare som mästare i skytte.

FRIGIVNA

Till midsommarhelgen lämnar huvuddelen av åldersklassen sina kaserner för att på olika sätt fira sommarhögtiden.

JULI

MARMAPREMIÄR

Framför mässen i Marma diskuteras överlämningen av skjutfältet och lägret av fr v fanj K.-A. Lindman, övl S. de Berg och H. Ryttinger samt kn G. Nylund.

Regementet, som sedan länge haft nytta av Marmalägret för både repövningsförband och rekryter, har nu definitivt övertagit förvaltningen. A 1, som nu flyttat till Linköping, har för länge sedan "vuxit ur" skjutfältet, som i fortsättningen blir till nytta för vår skjututbildning med grk och pv. Fanj Lindman kvarstannar som skjutfältsunderofficer.

PROJEKTILJAKT

De tre spränggranater, som hittats i en källare på Linnévägen, Gävle, fördes i går (17/7) till reg för att sprängas. Eftersom det var artilleriprojektiler kan de inte komma från Kungsbäck. De var också så rostiga, att man inte kunde se märkningens färg. Skarp ammunition är gulfärgad. Troligen härstammar granaterna från Marma. (18/7)

FÖDELSEDAGAR

60 år, 27/7, fru M Johannesson, anställd vid personaldetaljen sedan 1950.

50 år, 22/7, serg i res A H Hedlund.

RYMMARJAKT

Gävlepolisen var sent på onsdagsnatten (17/7) engagerad i en intensiv rymmarjakt. Man misstänkte att norrköpingsrymmarna var i farten. Från I 14 rapporterades att en av posterna tvingats skjuta skarpt mot en svart PV 444, som inte stannat för postens stopptecken. Troligen var en vapenstöld planerad. (18/7)

† 11 juli F. soldaten Johan Skogh, Årsunda, 90 år. Anställd 1891—1901 och en av de sista kvarlevande knektarna vid Färnebo komp.

FRÅN REGORDER

Major K. G. Holm, I 4, har utnämnts till major vid I 14, fr o m 1/8.

Kapten O. Westerlund förordnas 1/8 i arvodesbefattning som bitr moboff vid Fo 21.

Kapten F. Brolin placeras 1/4 1964 —30/9 1967 som moboff vid Fo 21.

Armechefen föreslår **kapten U. Gjerulf** som andre lärare i stridsutbildning vid InfSS fr o m 1/4 —64.

Löjtnant E. Persson har utnämnts till kapten i reg med förodnande som kapten vid reg fr o m 1/8.

Överfurirerna K. Å. Ståhlberg och **B. I. Sandin** har utnämnts till rustmästare vid reg fr o m 1/7.

JUBILAR

50 år, 29/7, kaptenen i res, Ivar Hillström, konsulent v. reg sedan 1960. Uppskattad av alla som personalvårdare, välrenommerad mässofficer, välkänd medarbetare i Bocken och på fritid bl. a. släktforskare.

Till Intendenturförrådsförvaltare vid reg har från 1/10 utsetts förvaltaren vid A 9, G. A. F. Lundgren.

Försvarets SjvS får förordna fanj O. B. Wickander i arvodesbefattning för underofficer vid styrelsen.

LOTTAJUBILEUM

Gävle lottakår firade sitt 35-årsjubileum med en högtid i Hel. Tref. kyrka samt därefter samkväm vid lottakurshemmet i Älvkarleö.
På bilden nedan från v.: Cecilia Froste, Eva Josefsson, Ulla Westman, Hildur Alsterberg, Marianne Nordström, Elin Malmlöf, Gurli Nordgren, Greta Björkman, samtliga Gävle samt Hildur Persson, Furuvik.

AUGUSTI

REGEMENTETS DAG

Förbimarsch för regementschefen vid Regementets Dag i Bollnäs söndagen 25/8

GAMLA SAMLINGAR

Hälsinge regemente har ett museum vid övningsfältet inte långt ifrån kasernerna. Där lär finnas åtskilligt av intresse. Men när är museet egentligen öppet? Är det en försvarshemlighet? Det finns inget anslag på dörren, ingen tillfrågad kände till. (Ur insändare 13/8).

UR RULLAN

Avsked med ålderspension fr o m 1/10 har beviljats kapten O. W. Westerlund och rustmästare M. A. Eklöf (20/8)

— Till löjtnanter fr o m 1/10 har utnämnts fänrikarna Österdahl, Jansson och S. Ohlsson. (27/8)

DAGS ATT MUCKA

I dag (28/8) är det plutonchefsmuck för ett 80-tal uoffvpl. Det är alltså föregående års "studenter och likställda" — som det hette förr i världen — som efter 15 månaders utbildning får återgå till det civila livet. (28/8)

FÖDELSEDAGAR

60 år, 15/8, fanjunkaren i res E. V. Nordin.

60 år, 29/8, förrådsmannen E J Skoglund, intavd.

50 år, 10/8, förste arméteknikern Y Muhrén.

50 år, 14/8, förvaltaren O. Hälsingdal.

50 år, 22/8, fanjunkaren i res F. W. Frank.

BÄSTE KADETTEN

När den 171:a årskursen arméofficerare på fredagen (30/8) avlade examen fick I 14-kadetten Erik Olsson ta emot "Forna Karlbergares hederssabel" — en utmärkelse som innebär att kadett Olsson visat framstående karaktärsegenskaper och föredömlig personlig stil. Tidigare (1956) har nuvarande löjtnant Uhlin fått samma utmärkelse. (31/8)

SKYTTETS DAG

Den stora skyttedagen med prisskjutning för drygt 700 deltagare avverkades i går på regementet. Prisskjutningen utgör avslutning på utbildningen i skolskjutning. På bilden vpl Bengt Bernström, Jäderfors. Bäst blev på kpist: Westerberg, 5. komp, 137 p; på ag: Lundqvist, 5. komp, 134 p; gevär: Palm, 6. komp, 139 p. (9/8)

DAGS ATT RYCKA IN

Av de 15.000 som fullgör repövning i september kommer ca 2.400 på I 14. Av dessa har ungefär 30 % begärt anstånd av olika skäl. Men ersättare inkallas för dem, som får anstånd ända till 4 veckor före inryckningen så att repstyrkan om möjligt blir fulltalig. (20/8)

DUBBELMÄSTARE

På söndagen avgjordes det avslutande hopprovet i SM i fälttävlan till häst. Svensk mästare blev kapten O. Barkander på Taxi. Han hemförde även andrapriset och silvret med Dan. (19/8)

BÄSTE SOLDATEN

Vid en ceremoni i regementsparken på tisdagen dekorerades "bäste soldaten" i plutonchefsskolan med regementets guldmedalj, diplom och intyg på sina färdigheter. Det var korpral Roland Ivansson, kvartermäst.skolan, livkomp. Han tillhör I 20 Umeå och utmärkelsen fick han för gott uppförande, goda soldategenskaper, hjälpsamhet och gott kamratskap.

NYA SOLDATLÖNER

Det fanns en tid, då soldatlönen var bara 20 öre om dagen och 1940-talets rekryter har tian var tionde dag i ganska färskt minne. För höstens repare är lönen uppjusterad till 5:50/dag. Sammanlagda dagskostnaden per repgubbe är drygt 35 kr, varav mat ca 4 kr, övningar och tygmateriel, fordonsslitage m. m. ca 15 kr. (28/8)

SEPTEMBER

INSKRIVNINGSBEKYMMER

Programmet för höstens inskrivningar diskuteras av fr. v. kapten B. Strindberg, Fst/PV, kapten I. Hillström, personalvårdskonsulent vid regementet, inskrivningschefen övl Stig de Berg och kapten G. Nilsson, rekryterings- och personalvårdsofficer.

Överstelöjtnant de Berg meddelar att krigsårens stora kullar nu är i värnpliktsåldern. Ett allt större överskott av inskrivna uppkommer, vilket innebär att det finns avsevärt flera inskrivna än som kan utbildas 1964. Av dem som inskrivs i höst får endast c:a 25 % rycka in nästa år. Återstoden fördelas på åren 1965 och 1966. På grund av den kraftiga koncentrationen av befolkningen till stockholmsregionen, komma de värnpliktiga härifrån att fullgöra sin tjänstgöring inom underskottsområdena. Bl. a. kommer I 14 att få ett årligt tillskott på c:a 200 man. (21/9)

UTNÄMNINGAR

Major Bruno Gromer har utnämnts till överstelöjtnant vid Bohusläns regemente; majoren vid Karlstads fo B. F. Lübeck till major vid regementet; kapten Bengt Lorichs till stabsadjutant och kapten vid generalstabskåren; Å. Stålhammar, R. I. Wiebe och K. G. Fredriksson till kaptener vid regementet; offasp Olsson, Lundén och Svanbom till fänrikar vid regementet. Musikfanjunkare Eric Åkerlund, välkänd i musik- och skyttekretsar, har utnämnts till musikledare i Harmånger. (24/9)

†

13 sept. Överste Stig af Klercker, Linköping, 59 år. Han var major vid I 14 1943—1947.

18 sept. Övl T. Holm, Uppsala, 76 år. Holm var ordförande i kommittén för Hälsinge reg historia.

23 sept. Rustmästare Eric Söderlund, Gävle, 41 år.

UTPROVNINGSBEKYMMER

I dag (9/9) är det dagen I på I 14 och många andra platser i landet. Det betyder att tusentals civilister för fyra veckor få ta på sig den fältgrå uniformen. Ovan den 32-årige bassisten Olle Blom från Söderhamn — problembarnet, för vilken icke någon uniformsstorlek passade.

FÖDELSEDAGAR

70 år (29/9) f d kaptenen Bertil Dybeck.

60 år (20/9) kaptenen i regementets reserv A. G. Müntzing.

50 år (18/9) kanslibiträdet vid ioexpeditionen Greta Öberg.

55 år fyller på fredag (6/9) major E. Karlström, Gävle. Han blev fk 1932 och kn 1941. 1953 utnämndes han till major vid Falu fo och 1958 vid I 11. Till I 14 återkom Karlström 1960 såsom stabschef.

RYTTARTÄVLINGAR

Den 7—8 september blir det stora ryttartävlingar på Lilla fältet. En hel del kända namn ställa upp i tävlingarna, som blir de första i sitt slag som I 14 fått förtroendet att anordna. (3/9)

AMFÖ 63 NALKAS

Under 1.—7. okt. förvandlas Gästrikland till skådeplats med omkr. 15.000 man i aktion. Övningsledare är ch för II. milo, generalmajor Malcolm Murray, som till sitt förfogande har en imponerande medarbetarstab. Ledningen inrättar högkvarter i gymnastikhuset. (30/9)

OKTOBER

GENERALEN – SOLDATEN

Nyutnämnde chefen för armén, general Curt Göransson inspekterar övningarna på sitt "hemregemente".

Soldaten Bo Rosström låter sig krigarmaten väl smaka vid en flygbas "någonstans i Gästrikland".

VETERINÄRHJÄLP

Mitt under brinnande krig flögs en inkallad veterinär i helikopter till Heden i Ockelbo. Ett lågtflygande militärplan hade skrämt en ko, som i sin vilda flykt rivit upp sitt juver.

MANÖVERPROV

Gästrikemanövern får högsta betyg av kritiska övningsdomare. Den har i de flesta skeden genomförts utmärkt ansågs det från högsta officershåll, sedan eld upphör blåsts på måndagseftermiddagen. (7/10)

MANDOMSPROV

Höstens fälttjänstövning i all ära men det verkliga kraft- och mandomsprovet har kungsbäckskrigarna kämpat sig igenom under gårdagen (25/10), natten och i dag på morgonen. Det är den årliga gruppfälttävlan. Den sammanlagda förflyttningen till fots är drygt 8 mil i tävlingsfart och de grupper, som ådragit sig "straffpoäng" har kunnat få extra pålägg med inte mindre än 17 km. Segrare blev patrull Engström, 11 komp, 1 plut.

MINHJÄLP

I modern krigföring är hunden i vissa fall betydligt effektivare som soldat än mannen, framförallt gäller detta vid minsökning.

Minsökarekipaget Lennart Dalmén, Göteborg och tiken Daina.

STRIDSVAGNEN – DRAKEN

Natten till i dag (1/10) inleddes den imponerande uppmarschen för AMFÖ 63. Det är det största fredskriget hittills i Gästrikland med samtliga vapenslag i aktion. Ovan går infanteriet understött av pansar och flyg till anfall.

SKYTTENYTT

I 14:s skytteförening har korat sin mästare i skolskjutning med gevär och det blev Curt Carlsson, en av föreningens toppmän under många år. (24/10)

16 okt. Major Bernt Dahlgren, Gävle. Han var född 1895 och officer vid I 14 från 1916.

FÖDELSEDAGAR

60 år (28/10) fanjunkaren i reserven H. H. Öjerholm.

50 år (9/10) fanjunkare N. G. Brundin.

KAPTENSNYTT

Till kaptener i reg reserv löjtnanterna Rasmark, Ringström, Blom, Wahlman och Edfjord samt vpl kaptenerna Halvarson och Qvick.

Regementet. FortF anhåller om medgivande att förordna Ingvar Bergengren som förste maskinist vid I 14.

KONGONYTT

— Det är långt ifrån lugnt i Kongo, ständiga bråk mellan de olika stammarna, och centralregeringen har egentligen inget grepp om Katanga, det vågar man i varje fall notera, säger hemvändande I 14-löjtnanten Sten Wiberg.

Under den just nu avslutade fälttjänstövningen, som under min ledning bedrivits i Gästrikland och inom Älvkarleby kommun har såväl trupp som enskilda befattningshavare genomgående mötts av förståelse och hjärtlig vänlighet.
Härför framför jag mitt uppriktiga tack

MALCOLM MURRAY
Militärbefälhavare för II. militärområdet

NOVEMBER

FÖRBEREDELSER

När årets Vasalopp går av stapeln första söndagen i mars 1964 kommer på startlinjen att återfinnas en stark representation från regementet. Sedan några veckor ligger 19 av I 14-befälet i hård träning för att kunna ta upp kampen med de tusentals konkurrenterna över hårda 9 mil mellan Sälen och Mora. Kapten Jan Måhlén — i mitten på bilden — kan lämna värdefulla tips, då han är den ende i laget som tidigare utfört kraftprovet att genomföra loppet. (5/12)

RESOFFKALAS

Reservofficerssällskapet i Gävle firade på lördagen (30/11) sitt 15-årsjubileum med en festlighet på regementets officersmäss.

FN-ÖVERSTE

Överstelöjtnant Dag Stiernspetz, Hälsinge regemente, har tillagts överstes tjänstegrad under sin tänstgöring som militär rådgivare vid Sveriges ständiga representation vid FN-högkvarteret i New York (19/11)

FN-MAJOR

Till den nya svenska FN-bataljonen till Kongo har som kompanichef utagits bl. a. kapten Lars Nilsson, Hälsinge regemente (25/11)

FBU-STÄMMA

Gävleborgs befälsutbildningsförbund hade på söndagen (24/11) årsstämma i Söderhamn under god tillslutning från förbundets 12 föreningar.

Till ny ordförande efter ingenjör I. Svanbäck valdes överste S. S. Ankarcrona, Gävle. Av årsberättelsen framgår att förbundet ökat sitt medlemsantal från föregående år och har nu sammanlagt 1.237 medlemmar.

FÖDELSEDAGAR

80 år fyller på lördag (9/11) f. majoren vid Hälsinge regemente Martin Lundvik, Gävle.

50 år fyller 15/11 förrådsman S. L. Hemlin, anställd vid regementets tygavdelning.

EFTERSKÖRD

Höstens stora manöver i Gästrikland beräknas ha kostat ca 75.000 kronor i markskador enligt de skaderapporter som inkommit. Från olika markägare har ett hundratal skador anmälts, varav huvudparten kommer från de tre stora skogsägarna Korsnäs, Kopparfors och Bergvik & Ala. Vid I 14 samlades under måndagen (4/11) representanter för markägarna och annan expertis för att under en vecka studera manöverns skadeverkningar. Bilden visar fr v: lantbruksass. B. Andersson, kapten S. Nilsson, II. milo, kronojägare G. Kihlström och milointendenten, major O. Wibom.

OLYCKA

Värnpliktige Karl Erik Östlund vid I 14 var på torsdagen (14/11) nära att förolyckas, då han körde av vägen med ett av arméns nyaste fordon — en terränggående öppen jeep. Fordonet saknar störtskydd och trots att Östlund hamnade under jeepen undkom han utan skador tack vare skyddshjälmen.

STALLGÖDSEL

från I 14 utköres till storförbrukare i närheten av Gävle under förutsättning att daglig mottagning kan ske. För ytterligare upplysning hänvändelse till Intendenten, telefon 154 80.

LYCKA

Vid utryckningen i mars 1964 blir det premiär för utryckningsbidraget på 200 kronor till åldersklassen. Finansministern föreslår i en proposition att bidragen icke skall beskattas. (8/11)

FRITIDSPROBLEM

På grund av den stora höstmanövern fick huvuddelen av åldersklassen tillbringa 6 veckor på Marma-lägret. Fritidsundervisningen, som brukar omfattas med stort intresse, kom genom utflyttningen att starta sent och många kurser kan av tidsskäl icke genomföras.

Under den återstående tiden av året och någon del av januari är emellertid kurser igång. Sålunda lär de värnpliktiga sig konsten att sko en häst, att framkalla och förstora bilder, att vårda skogens vilt m. m.

DECEMBER

OGÄRNING

Årets fräckaste kassaskåpskupp förövades mot 4. kompaniets expedition natten till den 8/12. Bytet blev 9.000 kr i kontanter samt biljetter för julresorna, postgiroblanketter m. m., som förvarades i kassaskåpet, vilket tjuvarna tog med sig genom fönstret. Skåpet vägde cirka 200 kg. Efter ett snabbt och effektivt spaningsarbete av polisen kunde de skyldiga gripas efter några dagar; tre tidigare hos polisen väl kända kunder hade hjälpts åt med kuppen. På bilden studerar kaserndagunderofficeren, sergeant R. Brandström förödelsen på 4. kompaniets expedition.

JULTRADITIONER

Det allmänna juluppehållet började fredagen den 20/12, då huvuddelen av de värnpliktiga åkte hem på julferier. Tisdag den 7/1 börjar tjänsten för fullt igen. Kvar vid regementet blir endast nödvändig vakt- och beredskapsstyrka, som avlöses dagarna före nyår.

★

Sedvanligt julkaffe serverades alla civilanställda i år i Soldathemmet efter en kortare underhållning i kyrkan. (19/12)

Till fyra trotjänare med 25 års anställning vid regementet utdelade regementschefen Patriotiska Sällskapets silvermedalj i första storleken, nämligen sömmerskan V. Hansson, förste förrådsförmännen Jonas Carlsson och Johan Eklöf samt förrådsmannen Arne Karlsson.

★

Traditionsenlig musikgudstjänst för inneliggande åldersklass samt befälskårerna med damer och stadens frivilligorganisationer ägde i går kväll (19/12) rum i Trefaldighetskyrkan.

Altartjänsten, som förrättades av regementspastor L. Karlsson, inramades av ett musikprogram av militärmusikkåren under ledning av musikdirektör P. Söderlund.

VÄLGÄRNING

I Luciadagens otta samlades traditionellt åldersklassen och befäl i regementets matsal för att njuta av kvinnlig fägring och husmors ovanliga tilltugg till morgonkaffet. Inneliggande styrkan ryms icke samtidigt i matsalen, varför Gävle-Lucian med tärnor fick besöka denna två gånger och gästade i uppehållet de vpl på sjukhuset. Under morgonkaffet spelade en orkester av fem vpl mycket uppskattad och väl utförd musik och sedan regementschefen hyllat Den Sköna med tal och blommor, var det dags för Lucia att fara vidare och för truppen att återgå till övningarna.

På bilden fr. v. tre tärnor, major Å. Bendrik, Lucia (Agneta Wallmo), överste Henriksson och med ryggen mot kameran rustmästare Å. Wiklund.

KURSFINAL

På måndagskvällen (9/12) var det examen för sju Gävlelottor, som sedan i mars suttit på skolbänken en timme i veckan för att lära sig expeditionstjänst. Som ledare för kursen, vilken gått i Gävle lottakårs och lottaförbundets regi, har tjänstgjort kapten Börje Jansson, Fo-staben.

DECEMBERSKYTTE

Pistolfältskjutningen Bernadottes minne gick på söndagen (1/12) av stapeln i I 14 skytteförening regi. Lagsegern hemfördes av F 15 i Söderhamn. Vpl Knut Strömberg, 4. komp och Sandvikens PK hade dagens bästa resultat: 39 p.

TILLKOMST

Inskrivningarna av värnpliktiga i Gävleborgs län är nu inne i sitt slutskede. Sista dagarna i november och första hälften av december var det inskrivning i Gävle, dit omkring 750 ungdomar kallats från staden och dess omgivningar.

†

6 dec. F d soldaten Johan Jernqvist, Lottefors, född 20/3 1876, fast anställd 1899—1920.

21 dec. Övl Rickard Nilsson, Stockholm, f. 19/3 1906, officer vid I 14 1929—55.

VI OCH VÅRT KOMPANI UNDER REKRYTÅRET

REGEMENTSSTABEN

Regementschef		överste A. Henriksson
Stabsavd. med exp	stabsch	mj Karlström, från 1/10 kn Trång, 15/11 mj Lybeck
	expföreståndare	fv Fisk
	expuoff	fj Berlin
	kanslibitr	fru Thimon-Westerlund
	fänriks- o. aspoff	kn Hallste
	till förfogande	mdir Mårelius (deltidstj)
skrivcentral	kanslibitr	fru I Jansson
	kontorsbitr	fru G Jansson o. Nordfors frk Myrberg
budcentral	ch	rustm Olsberger
rättsvårdsdet	auditör	rådman Ormegard
	v. auditör	rådman v. Post
	straffregförare	fv Fisk
	förhörsledare	övl de Berg
själavårdsdet	militärpastor	kyrkoadj L Karlsson
personalvårdsdet	personalvårdsoff	kn G Nilsson
	konsulent	kn Hillström
	bibliotekarie	rustm Olsberger
rekryteringsdet		mj Karlström, från 1/10 kn Trång, kn Hallste, fv Julander
Utbildningsavd	utbildningsoff	övl Hjelmström
	adj	kn Stålmarck
	urvalsoff	kn Jacobsson
	idrottsoff	kn Barkander
	motoroff	kn Måhlén
	signaloff	kn Fredriksson
	filmoff	kn Stålmarck
	stalloff	kn Barkander
	repövnledare	kn G Nilsson, efter 1/10 kn Idenmark
	centr. instr.-grupp	fv Hillergren, Allevik, Bodecker o. Julander
	fältarbuoff	fj Nässert
skolhuset	ch	rustm Ygerth
yttre utbanordn	ch	rustm J L Persson
fotodet	ch	rustm J L Persson

Mobiliseringsavd	moboff	mj Sjödin
mobdet	bitr moboff	kn Sundberg
	kry- o. signoff	kn Fredriksson
	expföreståndare	fj R Hälsingdal
	kanslibitr	fru G Carlsson
personaldet	personaloff	kn Bratt
	registrator	fv O Hälsingdal
	expuoff	fj Hjelm
	kanslibitr	frk Lindqvist, Vallgren
	kontorsbitr	fru Johannesson, Bergström, M Larsson o. Laesker, frk Fastesson
Tygavd	tygoff	kn Rydvall
	expuoff	fj F G Nilsson
	kanslibitr	fru G E Nilsson
	kontorsbitr	fru Wanke
tygförråd	tygförvaltare	fv A F Karlsson
	till förfogande	fj Stoltz
	förrådsförmän	Åkerlund, J A Eklöv, Björnkvist
	förrådsmän	Hillblom, Hemlin, Söderberg o. T Eklöv
tygverkstäder	tygverkmästare	tvm A V Carlsson
	tyghantverkare	Bodin o. N E Eriksson
	armétekniker	Muhrén, A A Jönsson, G V Svensson, Fornstedt, Jengvert, Nordmark, Bergkvist, Edvall o. Pettersson
skjutbanor	ch	rustm S A Jonsson
övnmtrlförråd	ch	förrådsman Dunder
Intendenturavd	regint	kn Palm
	expuoff	fj Samuelsson, från 4/6 fj Eliasson
	kontorist	fru Hedin
	kanslibitr	fru Lindberg-Andersson
	kontorsbitr	fru J Lindström
	förrådsuoff/Marma	fj Lindman
intförråd	intförvaltare	fv Åström, från 1/7 fv Lundgren
	förrådsförmän	E J Carlsson, E I Andersson
	förrådsmän	Skoglund, H Persson, A Karlsson, E G Andersson, Rehnström, Wickholm
	sömmerskor	frk V Hansson, S Persson
matinrättning	köksföreståndare	frk B Ericson
	bitr »	frk Arrhenius
	kokerskor	fru Lydell, A Andersson, Kärrsetdt
	ekonomibitr	fru Hamquist, M Magnusson, Engstedt, Holm, Rung, Wallström, A Melin, Stödberg, Selén, Forsman, Svanberg, A Johansson, S Melin, Jernberg, G Andersson o. A Persson

Sjukvårdsavd	regementsläkare	dr Holmquist
	bataljonsläkare	vakant
	expföreståndare	rustm Reidle
	till förfogande	rustm Essingmo
	tandläkare	tandläk Dahlgren
	översköterskor	fru S Johannesson, Westberg
	undersköterska	fru M Pettersson
	sjukvårdsbitr	fru Forslund, Lindh, Norell
	tandsköterska	fru Almén
Veterinäravd	ch	kn Barkander
	veterinär	stadsveterinär Rönnmar
stalltjänst	stalloff	kn Barkander
	stallchef	öfu Bengtsson
	hovslagaröfu	fu E S Eriksson
Kasernvårdsavd	kasernoff	kn G Nilsson (från 1/10)
	kasernuoff	fv Nygren
	kasernöverfurir	rustm Eklöf, från 1/10 öfu Sandin
maskindetalj	maskinch	maskinch Bergfors
	förste maskinist	vakant
	reparatörer	Rydberg, Nordström, Lind, T Mattsson, E Karlsson
	värmeskötare	Westergren, Hedlund, Hillman
	eldare	Åström
Kassaavd	kassach	fv Sjöström
	kontorsskrivare	fru Hedenström
	kontorist	frk Thunstedt
	kontorsbitr	fru Lenner
Brandavd	brandch	kn Fernquist
	vice brandch	fv Nygren
	brandmästare	rustm Lindström
Verkskyddsavd	verkskyddsledare	fv Nygren
	stf »	rustm Eklöf, från 1/10 öfu Sandin
Dag.- o. vakttjänst	dagmajor	mj Sjödin, från 1/10 kn G Nilsson
	vaktchefer	rustm Calissendorf, öfu E A Andersson, Duste
Inskrivningsexp	inskrivningsch	övl de Berg
	expuoff	fj L P Gustavsson
	kanslibitr	frk Öberg
	kontorsbitr	fru Jedenby

BATALJONSSTABEN

I. bat	chef	mj Nilsson, från 1/8 mj Holm
II. bat	chef	mj Bendrik
	stabsuoff	fj Dahlberg

LIVKOMPANIET

Chef: kn Idenmark

Adj: rustm Wikström

Instruktörsskola I

Chef: kn Persson, fr. o. m. 16/10 lt B. Nilsson

Stf: fj Swacke

Instr: fu Larsson

Korp 440308-845 Näslund, Lingbo
Korp 410904-663 Hallin, Örebro
Korp 440318-773 Nordfors, Gävle
Korp 440827-145 Lundström, Älvkarleby
Korp 441117-757 Ellebo, Gävle 4
Korp 430905-763 Hållander, Hudiksvall
Korp 440602-753 Uhlin, Näsviken
Korp 420925-771 Gunnarsson, Vallsta
Korp 411103-935 Heimonen, Horndal
Korp 430923-711 Jonsson, Storvik
Korp 430921-755 Ström, Söderhamn
Korp 441227-931 Nilsson Gävle

Befälsskola I

Chef: fk Lindström

Stf: öfu Bengtsson

Instr: fu Lundqvist

460926-755 Hedin Gävle
460516-751 Källström, Bollnäs
460206-759 Fernqvist, Gävle
451204-141 Ögren, Gävle
450715-777 Stödberg, Gävle
440404-771 Lindberg, Iggesund
440306-735 Olsson, Ockelbo
450317-753 Svenneke, Gävle
441120-751 Söderlund, Gävle
440802-53 Persson, Gävle
440726-897 Lundberg, Bollnäs
440414-249 Castell, Gävle
410215-757 Boustedt, Gävle
440301-701 Dahlström, Ovanåker
430120-759 Widéen, Ockelbo

Läkarpluton

Chef: lt Jansson

Stf: serg Winberg

Instr: fu Mattsson

431228-711 Stintzing, Korsnäs 2
440516-143 Holm, Uppsala
430418-715 Bång, Borlänge
430212-411 Uürike, Sollentuna
430722-45 Viklund, Sigtuna
431122-733 Danielsson, Saxdalen
420316-803 Holmberg, Gimo
420326-17 Fabian, Uppsala
421117-33 Sjövall, Uppsala
430102-141 Sandberg, Uppsala
430301-135 Eriksson, Häverö
430409-801 Brandt, östhammar
430618-121 Gylje, Uppsala
431020-57 Wedelin, Bromma
431207-123 Ehinger, Uppsala
431217-693 Pettersson, Uppsala
440113-901 Lidell, Uppsala
440217-143 Persson, Uppsala
440421-141 Lyttkens, Uppsala
440718-325 Nelander, Uppsala
441009-421 Ljunghall, Uppsala 10
441206-141 Sperber, Uppsala
400211-483 Björklund, Kopparberg
430211-663 Ahlén, Kopparberg
430921-611 Johansson, Töreboda
401217-523 Lindqvist, Göteborg S
420807-521 Hellekant, Göteborg S
440830-167 Yllö, Falun
440501-753 Larsson, Bollnäs
430723-713 Janols, Borlänge
430701-735 Hjelmström, Gävle
430626-133 Palmstierna, Gävle
430611-751 Löfmark, Gävle
430604-751 Jonsson, Bollnäs
430424-711 Lind, Avesta
430325-141 Olerud, Gävle
440917-753 Lenner, Gävle
380110-777 Löfgren, Torsåker
441212-755 Hansson, Söderala
441119-269 Törnqvist, Gävle
441013-773 Hillström, Ljusne
420428-775 Norén, Hofors
411122-751 Forsling, Hofors
420529-711 Broström, Falun

GRUPPFÄLTNATTEN

Gruppfältnattens köld är svår
ficklampor gnistra och glimma.
Alla är inne på galet spår
kontrollen går inte att finna.

Gruppen är trött och ger faen i allt
sent under nattens timma.
Det blir så jädra grått och kallt
när gryningen ger oss sin dimma.

Solen går upp över trädens topp.
Gruppen har fått vad den tål.
Några är färdiga att ge opp.
"Kommer vi aldrig i mål?"

När nöden är störst är hjälpen när,
har det sagts av nån fånig poet.
Vi ser ingen hjälp, där i busken vi svär.
Var är vi? Ja, ingen det vet!

301 Törnblom *312 Eklund*

REGEMENTETS DAG
firas söndag 7 juni
I GÄVLE

2. KOMPANIET

Chef: kn Hallste — Adj: rustm Wendin

Förberedande plutonchefsskola, skyttetjänst

Chef: kn Fredriksson — Stf: fj Sörqvist

Instr: fu Lönn

400507-939 Masuch, Gävle
400624-759 Andersson, Gävle
410609-775 Järnkrok, Hedvigsfors Bruk
430610-757 Romson, Hofors
420416-755 Sjödin, Ockelbo
421001-759 Gustafsson, Storvik
421006-355 Björkenstam, Gävle
421020-753 Nilsson, Gävle
421206-693 Eriksson, Sandarne
421214-775 Pettersson, Hudiksvall
430210-751 Tangfelt, Gävle
430220-955 Sköld, Hofors
430224-65 Larsson, Stockholm
430411-775 Hellerstedt, Ljusne
430519-755 Lofors, Gävle
430906-777 Schultz, Sandviken
430909-753 Lundh, Gävle
430922-759 Eliasson, Gävle
431006-757 Burman, Gävle
431201-773 Åberg, Byvalla
431210-757 Thapper, Söderhamn
431122-697 Bäckvall, Ockelbo
440208-755 Magnusson, Gävle
440531-49 Smedmark, Stockholm
440606-753 Haglund, Gävle
440821-931 Pöyhönen, Söderhamn
430814-211 Björkroth, Harnäs
440926-141 Tunberg, Avesta
441127-755 Sjöström, Gävle
441209-733 Janhager, Krylbo
441208-773 Söderberg, Bergvik
441228-775 Holmgren, Gävle
441231-773 Holmgren, Gävle
450426-753 Måhlén, Gävle
430430-759 Asklund, Gävle
460304-871 Sjödin, Gävle
431026-755 Steinholtz, Sandviken
420305-169 Jansson, Gävle
440624-717 Johansson, Gävle
430606-825 Hansson, Ytterhogdal
430701-751 Bäccman, Gävle
430913-755 Andersson Julardo

Förberedande plutonchefsskola, blandad
fr. o. m. 29/7 1963 vid andra förband)

Chef: lt Järvestad — Stf: serg Ringkvist

Instr: kd Seth

400910-113 Olsson, Vaxholm
420130-753 Baggström, Enånger
440709-37 Flygelholm, Stockholm
440907-693 Wahlqvist, Avesta
450426-757 Eriksson, Gävle
420423-303 Magnusson, Avesta
450529-49 Clemens, Stockholm
440125-809 Asplund, Lidingö
420413-775 Andersson, Sandviken
420409-699 Stake, Hofors
420714-753 Lundberg, Hofors
430106-771 Grönberg, Järbo
420221-873 Lindgren, Avesta
430405-753 Bäckman, Krylbo
430508-777 Färnstrand, Sandviken
430604-751 Jonsson, Bollnäs
430715-753 Bidner, Ockelbo
430809-763 Nilsson, Storvik
430821-431 Hellerberg, Bollnäs
430922-757 Lindström, Sandviken
410617-755 Normark, Söderhamn
430130-755 Tillander, Bollnäs
430422-83 Jansson, Gävle
400314-759 Philip, Hofors
430725-751 Berggren, Bollnäs
431209-931 Masuch, Gävle
440315-699 Sundin, Gävle
440510-753 Lenner, Gävle
441001-191 Flodström, Marmaverken
441129-697 Carlstedt, Gävle
420708-753 Holmqvist, Bollnäs
420805-751 Åslund, Åshammar
430316-759 Malmberg, Hofors
440106-35 Althoff, Bromma
440207-753 Ahrman, Gävle
440421-851 Rimdahl, Sala
440527-757 Engstrand, Iggesund
440605-771 Svärd, Vallsta
420401-771 Wilund, Axmarby

Vi gick in på vårt andra övningsdygn. Därför var stämningen bland oss soldater kanske inte så god som den borde varit en så livgivande morgon som denna. Vi visste alltför väl vad vår uppgift var denna dag, liksom den hade varit igår, liksom den skulle bli i morgon — nämligen att gå! För den oinvigde låter det väl inte så märkvärdigt, men om man betänker att vi i stort sett var under förflyttning hela dagen och att vi bar en packning, som bildligt talat tryckte ner oss i skorna, då kanske somliga kan förstå, att det inte var någon söndagspromenad i vanlig bemärkelse som förestod.

Nåväl, knäppetälten revs och förvandlades snabbt till helt vanliga vindskydd, packningarna iordninggjordes, överallt rådde en febril verksamhet före uppbrottet. Även vårt befäl slog så småningom upp sina karriärlystna furirsögon. Snart ljöd det förhatliga ordet "marschfärdiga".

Likt en ringlande ökenkaravan drog plutonen sakta fram genom den besvärliga skogsterrängen. Snart kom vi ut på en landsväg och marschhastigheten steg. Ingen av oss visade emellertid några mera utpräglade trötthetssymtom. Snart var det dags för en kortare lunchrast. Så åter uppbrott och nya marschetapper. Så småningom intog ryggen en ställning, som påminde om en giktbruten åldring, och det var inte utan att man kände sig som en sådan också. Denna f-de packning! Den tycktes vara fastvuxen på ryggen likt svampen på ett träd.

Nåja, som allting annat hade även detta monotona marscherande ett slut, och tur var det, för det kändes som det hade brutit ut en mindre eldsvåda i skorna, som dessutom var omöjlig att släcka så länge vi marscherade. Vid 15-tiden nådde vi vår blivande bas — en liten skogsglänta, som inte hade några större attraktioner: fuktig, stenig mark och risiga granar.

Det vanliga rutinarbetet påbörjades genast: poster sattes ut, tälten restes och granris höggs. Fu J fick snabbt igång sin ra 105 och med täta mellanrum anropades högljutt Bertil Rudolf eller Ceasar Rudolf. Tystnadsplikt rådde! Fu J var tydligen djupt engagerad i denna tekniska triumf, som ra 105 utgör.

I väntan på fienden

Det mörknade tidigt denna septemberkväll och snart bildade träden långa, stela skuggor i det bleka månljuset. Med mörkret infann sig plötsligt(!) en enorm trötthetskänsla, som normalt borde tillåtit den enskilde soldaten att intaga horisontalläge i de små indianliknande tälten. Men nej! Eftersom vi låg i "krig" med de andra plutonerna måste poster skydda runt vår bas hela natten. Dessutom skulle spaningspatruller utsändas. Det blev alltså dåligt med sömn. Det fanns dock de som hade det värre: på andra pluton hade tre grabbar fått till uppgift att hämta friskt vatten från en närbelägen bäck, c:a 100 m från lägret. De gav sig av vid 16-tiden men återkom aldrig under kvällens lopp. Befälet fruktade, att grabbarna tillfångatagits, men det förhöll sig annorlunda. Strax före plutonens uppbrott — vid ett-tiden — dök de tre saknade upp, bleka och trötta — men med fyllda vattenflaskor! De hade lyckats med konststycket att gå vilse under den korta återfärden från bäcken!

KASERNKOMPANIET

Chef: kn Fernquist

Adj: fj Lindström

Arbetsavdelning

Chef: öfu Jonson

380504-777 Ringbo, Ljusdal
391103-945 Sjögren, Gävle
410320-731 Werneland, Rättvik
410415-755 öberg, Hilleby
410514-763 Ramberg, Gävle
420313-771 Hammarström, Bollnäs
430218-773 Olsson, Rengsjö
430221-771 Sundin, Gävle
430321-715 Berglund, Hofors
430412-761 Östlund, Gävle
430417-773 Helmersson, Torsåker
430423-949 Lundin, Falun
430502-757 Eriksson, Gävle
430505-771 Eriksson, Arbrå
430507-771 Magnusson, Arbrå
430520-755 Fahlén, Gästr.-Hammarby
430601-753 Nilsson, Hudiksvall
430603-717 Sundell, Stugsund
430604-779 Sundberg, Sandviken
430616-759 Andersson, Mackmyra
430629-773 Jansson, Söderhamn
430630-733 Åberg, Åmotsbruk
430708-767 Eriksson, Gävle
430712-775 Linder, Sandviken
430811-775 Olsson, Bollnäs
430821-693 Segelström, Bollnäs
430826-939 Pålhammar, Sandviken
430913-759 Svedén, Valbo
430919-771 Strömberg, Järbo
430929-711 Nilsson, Morshyttan
431009-755 Berglund, Landafors
431009-773 Persson, Iggesund
431017-771 Embretsen, Uppsala
431024-871 Forsgren, Vallsta
431026-771 Vikström, Edsbyn
431027-753 Hedblom, Gävle
431104-735 Bengts, Jularbo
431113-331 Willanen, Solna
431119-771 Norring, Ljusdal
431127-777 Persson, Sandviken
431128-681 Steiner, Krylbo
431130-771 Larsson, Kilafors
431130-775 Thyr, Rengsjö
431204-771 Wexén, Växbo
431231-757 Östblom, Hedesunda
440110-757 Blomqvist, Hofors
440121-751 Sandberg, Gävle
440123-713 Eriksson, Edsbyn
440125-843 Eriksson, Storvik
440208-763 Eklöv, Gävle
440211-753 Persson, Storvik
440212-931 Sjöblom, Sandviken
440216-763 Bolin, Storvik
440216-933 Haga, Brovallen
440224-755 Strid, Gävle
440226-757 Stropp, Söderala
440301-757 Hedvall, Lingbo
440301-759 Vestholm, Gävle
440304-759 Hellström, Gävle
440305-759 Nordström, Hofors
440329-775 Svensson, Gysinge
440408-771 Runesson, Järbo
440421-757 Larsson, Torsåker
440428-753 Valtonen, Gävle
440505-755 Granath, Hofors
440516-759 Lindvall, Ockelbo
440523-731 Aldenby, Sandviken
440527-771 Berg, Viksjöfors
440530-761 Backman, Mackmyra
440604-773 Malm, Bollnäs
440611-763 Holm, Fors
440613-713 Hansson, Horndal
440620-751 Persson, Ockelbo
440624-773 Lundin, Strömsbro
440625-751 Spännare, Lingbo
440701-733 Larsson, Årsunda
440701-759 Boström, Gävle
440711-771 Hansson, Bollnäs
440714-757 Frank, Ockelbo
440717-755 Bäck, Bollnäs
440720-757 Johnsson, Sandviken
440730-773 Persson, Sandviken
440917-757 Sundin, Söderhamn
441017-715 Åkerlund, Avesta
441023-773 Molin, Norrsundet
441102-753 Hansson, Bollnäs
441103-771 Jonsson, Lottefors
441107-751 Svärd, Hofors
441122-753 Persson, Hybo
441214-755 Eriksson, Gävle

Körcentral

Chef: öfu Svensson

420304-753 Söderström, Gävle
420310-773 Bast, Gävle
430109-773 Rönn, Bollnäs
430611-871 Wibrell, Enånger
430909-757 Lindström, Gävle
440111-753 Olsson, Jädraås
440122-757 Hillbom, Harnäs
440214-761 Sundqvist, Hofors
440302-761 Hillblom, Gävle
440309-757 Martinsson, Valbo
440405-933 Lorvi, Strömsbro
441206-753 Virén, Hofors

Specialpluton

Chef: fj Sjödin

Stf: fu Thimper

410224-771 Johansson, Arbrå
430127-801 Sjödin, Nyland
430402-771 Hedström, Bergby
430427-767 Roos, Gävle
430619-753 Eriksson, Gävle
430807-777 Mossberg, Sandviken
430908-757 Mossberg, Gävle
431005-753 Lind, Gästrike-Långnäs
431102-751 Boman, Gävle
431129-751 Lans, Bollnäs
431215-755 Gustafsson, Gävle
440113-773 Borg, Edsbyn
440314-711 Rehn, Avesta
440315-751 Torstensson, Edsbyn
440321-665 Svensson, Valbo
440413-771 Lundkvist, Bollnäs
440414-751 Andersson, Runemo
440425-773 Norling, Strömsbro
440502-719 Jonsson, Alfta
440509-755 Hedenström, Gävle
440518-945 Strömberg, Gävle
440522-771 Lindfors, Österfärnebo
440603-891 Holmström, Storvik
440616-733 Sers, Gävle
440629-667 Winther, Bollnäs
440712-719 Wahlberg, Avesta
440815-107 Sefbom, Hultom
441111-771 Jonsson, Vallsta
441113-777 Eriksson, Sandviken
441121-771 Grönkvist, Sandviken

SNABBUTBILDNING

Efter en månads hård och mödofylld utbildning ansåg vår kompanichef att det var nog för vår del. Kompaniet behärskade det mesta inom det militära! — Vi kunde skilja på höger och vänster, vi kunde marschera och hålla takten, vi kunde göra halt och hälsa. Man skrattade inte längre så högt i kanslihuset, när K-komp hade exercis. Vi var färdigutbildade. På bara en månad hade vårt befäl gjort stora underverk med oss. Nu stod ett elitkompani format och färdigt!

Många utbildningstimmar hade vi kunnat spara in tack vare att vi redan tidigare under vårt civila liv lärt oss en hel del. Putsa skor och sy i knappar kunde t ex de flesta redan vid inryckningen. Dessa timmar ägnade vi i stället åt vår kära k-pist, som vi vårdade lika ömt som en mor sitt barn. På skjut-

banan begrep vi genast, att det var den där lilla svarta fläcken i mitten vi skulle försöka träffa och många gick så hårt in för den uppgiften, att K-komp senare vid prisskjutningen stod i klass med skyttekompanierna.

Finaldagen för vår utbildning blev någonting alldeles extra. Iklädda grötkläder och gummiskor samt med k-pisten över axeln försvarade vi Lilla fältet mot en fiende, som aldrig vågade visa sig. Enligt lt P. fanns den emellertid där någonstans, så vi slängde oss ner i ett lerdike och kröp försiktigt fram på alla fyra. Efter ett hundratal meter genom lera och brännässlor stötte vi på den friskt porlande Valbobäcken. Ingen tvekade om vad som skulle göras. Här gällde det att försvara Kungsbäck. Utan minsta betänkande hoppade vi i.

Kilometer efter kilometer vadade vi fram, hela tiden på helspänn. Endast två erfarna krigare, lt P. och fu L., vågade gå bredvid bäcken utan att ta skydd! De understödde oss ivrigt med snärtiga kommandon som: "Gå på bara! Ni drunknar

Sjögren, Gävle, Hansson, Bollnäs och Olsson, Jädraås på handräckning i köket

inte!" — eller: "Blöt inte ner k-pisten! Håll den över huvudet!" — Ibland syntes bara k-pisten och kallsuparnas antal växte i kapp med den ökande trötttheten.

När vi närmade oss kasernområdet, tycktes faran bli verkligt överhängande. Vi beordrades in i en avloppstrumma, som verkade ändlöst lång. Dagsljuset försvann och man kände endast ett par blöta skor vid sin mun och hörde någon medbroder flåsa vid sina fötter. Endast några finurligt utlagda glasbitar förgyllde tillvaron på trummans botten.

Allting har dock en ände. När vi kröp fram hade fienden flytt och vi stod där som segrare. Alla utom 23 N-son. Denne tappre krigare hade en bit längre fram fått syn på ännu en avloppstrumma och i stridens hetta märkte han inte att vi redan segrat. Han kröp igenom den också, innan vi lyckades lugna ner honom. Med en lösspluggsalva, avfyrad rätt upp i luften, avslutades till sist både övningen och vår utbildning. En stolt men blöt skara rekryter tågade till kompaniet för att med duschens hjälp försöka skölja bort Valbobäckens stallurin ur kläder och hår.

5. KOMPANIET

Chef: kn Karlström

Adj: rustm Jonsson

Första spaningspluton

Chef: fk Svanbom

Stf: fu Lindeberg

420402-757 Tysklind, Hofors
420826-773 Jarnhammar, Sandviken
420929-775 Jonsson, Bollnäs
421122-751 Östlin, Hofors
430513-753 Persson, Söderhamn
430613-755 Hellstrand, Gävle
430915-699 Hedén, Västerås
430925-771 Lindblom, Kilafors
431006-891 Kjellberg, Ljusne
431031-353 Bjuvegård, Bromölla
431208-17 Gustavsson, Sandarne
440116-775 Frykberg, Ljusne
440216-899 Röbäck, Hofors
440226-761 Persson, Söderhamn
440226-811 Nyberg, Gävle
440304-859 Persson, Gävle
440312-755 Östlund, Landafors
440507-761 Berglund, Mackmyra
440528-821 Rislund, Söderhamn
440606-773 Håkansson, Gävle
440706-775 Flodman, Järbo
440708-755 Andersson, Hofors
440710-757 Westberg, Söderhamn
440822-801 Modén, Hofors
440828-753 Göthe, Gävle
440904-807 Larsson, Ange
440908-753 Engström, Hofors
440919-779 Andersson, Trönödal
440919-763 Aström, Ockelbo
440926-751 Johansson, Bollnäs
441011-775 Blomkvist, Sandviken
441023-775 Sjöblom, Axmarby
441027-751 Hult, Bollnäs

Andra spaningspluton

Chef: fk Lindman

Stf: fu Sundell

440413-773 Lindblom, Kilafors
440501-231 Olsson, Horndal
440517-751 Alfredsson, Alfta
440520-773 Lundkvist, Torsåker
440607-751 Norman, Viksjöfors
440617-777 Svärd, Vallsta
440624-373 Rosberg, Fors
440704-771 Nilsen, Voxnabruk
440717-751 Söder, Alfta
440729-775 Eriksson, Edsbyn
440820-713 Andersson, Horndal
440821-753 Svedin, Lindefallet
440826-775 Larsson, Sandviken
440831-775 Danielsson, Kilafors
440901-753 Östblom, Hedesunda
440905-773 Samuelsson, Bollnäs
440924-771 Norberg, Bollnäs
441005-761 Dahlström, Söderhamn
441012-717 Magnusson, Brovallen
441015-755 Jonsson, Hofors
441023-757 Landin, Ockelbo
441027-755 Rask, Hedesunda
441107-755 Eriksson, Gävle
441111-7 Björling, Kilafors
441205-757 Lönn, Ockelbo
441220-779 Bleckert, Sandviken

411210-777 Gunnarsson, Söderhamn
430103-875 Sjödin, Avesta
430315-759 Astner, Lingbo
430316-713 Bolik, Tällberg
430401-771 Olsson, Arbrå
430813-873 Unnes, Edsbyn
440103-751 Larsson, Bollnäs
440106-771 Rosén, Arbrå
440116-751 Plym, Gävle
440120-753 Åström, Åmotsbruk
440122-753 Östberg, Kungsgården
440122-773 Johansson, Tallåsen
440125-757 Nääs, Jädraås
440208-753 Berglund, Hofors
440208-761 Sundqvist, Landafors
440211-751 Persson, Runemo
440216-757 Lööv, Avesta
440216-773 Norlin, Dalgränsen
440220-753 Olsson, Bergvik
440227-757 Wallström, Gävle
440228-713 Olsson, Avesta
440307-757 Rosén, Gävle
440310-711 Sundström, Horndal
440312-771 Norin, Lingbo
440330-773 Hallfors, Alfta
440412-755 Ernlund, Forsbacka

Signalpluton

Chef: fj Hedin
Instr: öfu Fredman

Stf: serg Ahlström

410312-775 Persson, Österfärnebo
410920-759 Törnblom, Söderhamn
410926-571 Hardestam, Hofors
420220-773 Bergstrand, Edsbyn
420330-773 Karlsson, Voxnabruk
420411-771 Holm, Hamrångefjärden
430412-759 Näsholm, Sandviken
430416-751 Påfvels, Gävle
430416-761 Jansson, Storvik
430416-773 Skogh, Sandviken
430421-775 Bomark, Edsbyn
430604-753 Granat, Gävle
430731-803 Holmberg, Sandviken
430920-777 Jonsson, Hästbo
430928-701 Hansson, Söderhamn
431009-803 Andersson, Bollnäs
431028-751 Nordström, Iggesund
440125-754 Henningsson, Svärdsjö

440213-771 Johansson, Vallsta
440314-771 Ersson, Järbo
440319-755 Bergman, Avesta
440420-825 Johansson, Bollnäs
440421-755 Röjerdal, Jädraås
440720-775 Eklund, Edsbyn
440721-771 Gustavsson, Sandviken
440723-775 Olsson, Gävle
440726-751 Westring, Arbrå
440804-773 Wimo, Bollnäs
440821-51 Svensson, Gävle
440907-755 Holmqvist, Hofors
440915-753 Sandin, Gävle
441104-759 Ågren, Gävle
441113-763 Andersson, Gävle
441204-757 Larsson, Gävle
441212-759 Sundin, Gävle

25/10 kl 04.45. Vi väcktes denna kyliga höstmorgon för ett av våra kraftprov: Gruppfälttävlan —63.

Trötta och frusna gruppchefer samlades nere i exercishuset för att ta del av order, fast beslutna att nu eller aldrig visa befälet vad de och gruppen gick för, dvs. med god marginal vinna denna till synes bagatellartade tävling! De huttrande gruppmedlemmarna hade underligt nog inte samma beslutsamhet och gnista i blicken. Med skämt och glada tillrop blev de snart på mindre dåligt humör och gruppen trampade i väg.

Första grenen gällde den allmänt aktade hinderbanan; endast tre hinder skulle passeras. "Löjligt enkelt", tänkte mången. Efter vissa straffsträckor — gren nr 2: handgranatkastning.

Erkänt duktiga handgranatkastare hade förvånansvärt svårt denna dag. Det var tydligen alldeles för tidigt på morgonen. Men vänta bara till nästa gren, då de vaknat till ordentligt!

Cykling och orientering kan ibland vara en rätt trevlig kombination på cykelvärdiga vägar, men knappast på knappt gångbara stigar. Man fann därför åtskilliga svärande orienterare ute i buskarna, där de forsade fram genom grenar och tjärnar och störde den fina morgonen.

Med sneda cykelhjul och med granris i mun och öron kom vi till etappmål och matkontroll med en timmes obligatoriskt uppehåll.

Nästa etapp: cykellinjeorientering och "vanlig" orientering. Det var bara att rita in kontroller, samla ihop gruppen, ta emot klagomål från grabbarna och börja den till synes tröstlösa cyklingen och vandringen. Vid en bäck passade vi på att fylla dricksflaskor, se om skavsår och mindre blessyrer. Något bättre till mods — nästa kontroll. Alla tänkbara dypölar och vattendrag låg just där vi skulle fram. Någon tröst att veta att även kontrollfunktionären måste ha passerat samma dypölar!

Det började mörkna. Stigfinnandet försvårades! Skönt att slutligen få placera baken på sadeln igen och trampa iväg mot

På väg till matsalen i Marma

kasern. "Halt". Vi reagerade inte fullt så snabbt som vanligt. Gruppen stannade. Ytterligare ett prov? Hur var det? Hade vi läst "Armésoldat" tillräckligt? När straffsträckan var avverkad — hem och mat. Kanske även någon timmes sömn. Längre orkade man inte tänka.

Kl 0102 skulle gruppen ut på näst sista grenen; nattorientering. "Rena natta" i dubbel bemärkelse. Inte nog med att man skulle springa bort själv, utan i egenskap av gruppchef skulle man dra hela gruppen med sig i fördärvet. Som genom ett under gick gruppen rätt på första, andra och tredje kontrollerna, men sen var det slut med vår triumfartade framfart. Avståndet mellan tredje och fjärde kontrollen var på kartan ca 3,5 km. Mellan dessa två kontroller höll gruppen på i 3 1/2 timme, vilket var "lite lång tid för den sträckan", som något befäl påpassligt påpekade i mål. Detta hade vi långt tidigare konstaterat under vadandet genom myrar och bäckar under natten. På kartan tydligt markerade stigar befanns vara mer eller mindre strida bäckar. Den tillryggalagda sträckan uppskattades senare till närmare tre mil än tre km!

Att hungern är den bästa kryddan, fick vi belägg för när gruppen med god aptit stoppade i sig kronans kusar i kompanikorridoren.

Sen skulle det skjutas. Sista grenen. Tio ballonger, avstånd 100 m.

I början gick det bra. Ganska svårt att missa en klunga på 10 ballonger. Men sedan, när det endast återstod ett par stycken, blev det knivigare att få ner dem. Till sist efter alldeles för lång tid: Gruppfälttävlan 1963 avslutad!

Gruppens placering? Inga kommentarer. Vad gruppen tyckte om tävlingen? Inga kommentarer.

301 Törnblom/312 Eklund

6. KOMPANIET

Chef: kn Pauhlson

Adj: öfu Eriksson

Första skyttepluton

Chef: serg Albertsson

Stf: fu Johansson

440726-755 Palm, Gävle
440319-779 Eriksson, Högbo
440204-775 Ljungkvist, Ashammar
440110-753 Svensson, Bollnäs
430708-763 Larsson, Hälsingmo
430921-779 Udenius, Söderhamn
431105-813 Hamberg, Ockelbo
390513-931 Vasiljeff, S. Valbo
440719-775 Persson, Marmaverken
440417-733 Gren, Hofors
431207-751 Klang, Hofors
440505-759 Andersson, Sandviken
440311-775 Olsson, Sandviken
440607-771 Jonsson, Arbrå
440321-771 Nygren, Bergvik
440415-751 Andersson, Gävle
440329-775 Svensson, Gysinge
440608-771 Viklund, Bollnäs
440109-775 Blom, Sandviken 3

440321-821 Eriksson, Hammerdal
440223-755 Jansson, Gävle 3
440226-755 Fredriksson, Gävle
440528-773 Aman, Sandviken
440109-777 Blom, Sandviken 3
431116-775 Tinglöv, Ljusne
440126-733 Kastberg, Krylbo
440126-755 Hillberg, Hofors
441101-731 Jones, Avesta
440424-751 Mårtensson, Viksjöfors
440514-777 Wirén, Bollnäs
440724-773 Modig, Sandviken
440106-751 Pettersson, Gävle 5
440909-733 Wallnor, Krylbo
440202-755 Andersson, Hofors
440218-773 Sjögren, Sandviken
440102-761 Löfstedt, Sandviken
440427-771 Hedkvist, Gästrike-Långnäs

Andra skyttepluton

Chef: fk Olsson

430616-757 Jonsson, Söderhamn
430801-757 Bodin Gävle
440401-757 Norrbelius Gävle
440409-755 Roos Gävle
441027-715 Blomkvist Avesta
441012-771 Hällström, Norrsundet
440214-755 Kiltorp, Alfta
440115-779 Jonsson, Sandviken
440119-777 Liljekvist, Furuvik
440121-771 Åsbrink, Bergby
440614-757 Bergström, Jäderfors
441010-755 Eriksson, Sandviken
440316-737 Olsson, Fors
440608-733 Andersson, Avesta 2
440502-775 Kjellgren, Kilafors

Stf: fu Tomtlund

440524-755 Nyström, Gävle
440711-773 Persson, Strömsbro
440812-759 Norberg, Iggesund
440214-759 Jonsson, Gävle
440310-759 Hillström, Gävle
440210-107 Juhlin, Gävle
430825-773 Edström, Edsbyn
440211-779 Fredin, Oppalaby
440216-761 Andersson, Hofors
440623-759 Jonsson, Gävle 3
440313-755 Hällström, Sandviken
440908-773 Lindblom, Bergvik 1
430827-751 Ljung, Bollnäs
430420-771 Thyr, Strömsbro
441109-773 Sjöberg, Ljusne

Tredje skyttepluton

Chef: fk Callenmark

430914-771 Jonsson, Sandviken
431004-775 Ungman, Edsbyn 2
440729-731 Hägg, Horndal 2
440427-149 Jansson, Forsbacka
440313-773 Pettersson, Sandviken 3
440310-795 Andersson, Gävle
440322-715 Östman, Krylbo
440416-753 Almqvist, Hilleby
440316-757 Skärberg, Gävle 6
440418-753 Andersson, Oppalaby
440419-755 Larsson, Sandviken
420710-773 Jerström, Storvik
450430-753 Ek, Bollnäs
440327-773 Berglin, Ovanåker
440324-733 Berglund, Bollnäs
440505-757 Högberg, Gävle
440627-771 Sjöstrand, Hamrångefjärden
440413-715 Friberg, Mackmyra
440221-763 Hasselgren, Gävle
440601-713 Johansson, Avesta

Stf: fu Ågren

440513-753 Jansson, Bollnäs
440516-771 Andersson, Norrsundet
440411-773 Sjöström, Högbo
440521-753 Qvist, Hedesunda
440614-771 Ålund, Kilafors
440215-751 Kling, Gävle
441223-211 Liljekvist, Gävle
440607-753 Boström, Ockelbo
440618-759 Bodin, Gävle
440621-757 Edman, Oppalaby
440804-771 Strandberg, Bergvik 1
441203-755 Hedbom, Gästrike-Hammarby
441102-825 Tandberg, Gävle
441101-775 Sundqvist, Järbo
430313-759 Andrén, Gästrike-Hammarby
440420-753 Sundin, Enånger
440530-771 Mårtensson, Vallsta
440625-773 Bodell, Storvik
440308-757 Strid, Jädraås

VÅRAN POST

Med ytterligt blandade känslor gick vi upp på morron den 30/9: "Dagen D" för AMFÖ --63 — höstens fälttjänstövning — var inne.

Vi lastade tält, strids- och trosspackningar och gjorde allt klart för avresan mot det första målet i busken denna vecka, som förresten skulle medföra en lördag—söndag utan att man fick ta på permisriggen och åka hem. Sömniga och olustiga hängde vi i tolktamparna efter traktorerna och tyckte att veckans utsikter var trista.

Premiär för pansarvärns-jeepen. På förarplats motorofficeren, kapten J. Måhlén

Redan första kvällen i H. började med uppmuntran i minsta laget. Den utsedda förläggningsplatsen var översållad med sten och stenblock. Med all möda i världen lyckades vi få bort så pass mycket att tältpinnarna kunde slås ner. Men då vi tittade in i tältet var det dags för en funderare: "Hur känns det, att ligga i ett stenröse?" Efter krigsråd bestämde vi oss för att be fänrik C att få leta en bättre plats och så småningom blev även vi klara med vårt tält och våra stridsställningar. Vi satte ut poster, utspisade och kunde andas ut ett slag.

De första AMFÖ-nätterna och dagarna: bara övning i ställningarna, utspisning, sömn och vila. Den lede fienden såg vi inte till. Men ett napp fick vi i alla fall sista natten.

En bilkollision inträffade i den s. k. dödskurvan i H. alldeles intill vår postering. Syndarna var spritpåverkade, saknade körkort och smet från platsen. En av dem stack in i skogen intill vår postering. Det blev hans öde. För tredje plutons andra posterings patrullerande post tog honom som "fiende" och snart var han förd till polisen. Ett bra resultat — fast det var ju inte den fiende, vi tänkt oss.

Dagarna gick, uppgifterna och platserna växlade, vi fick även känna på dåligt manöverväder. Våra kulspruteskyttar blev till slut riktigt skickliga träsnidare på lösa ammunitionens träpluggar, som svällde av det våta vädret och bara fastnade i pipan. Men kulsprutorna "satte i halsen" ändå ibland och hackade betänkligt ojämnt.

Så småningom mötte vi även fi i drabbningar, där den besvärligaste visade sig vara stridsdomare med blågula band. En gång lät det så här från en blågul: "Ni ligger under hård arteld, men Ni kan klara livhanken, om ni *ålar* härifrån." Strax därpå kom en annan: "Här kan Ni inte ligga. Ni måste *rusa* härifrån för allt ni är värd". Hur skulle vi göra? En rush låg bättre till för oss än ålning och snart var vi utom hör- och synhåll för de besvärliga blågula fienderna.

Till och med Marma var skönt att återvända till efter AMFÖäventyren och när vi veckan därpå fick flytta tillbaka till Kungsbäck, kände man sig som en prins: en riktig säng väntade.

7. KOMPANIET

Chef: kn Alnevik
Stf: lt Åkerman

Adj: rustm Nyström

Första skyttepluton

Chef: fk Linder

Stf: fu Jansson

410201-939 Kulmala, Avesta
420418-771 Vest, Edsbyn
420615-755 Johansson, Hälsingmo
420902-755 Jungefors, Storvik
430126-939 Olsson, Söderhamn
430126-773 Hedman, Sandviken
430218-775 Skog, Horndal
430314-753 Thalén, Abyggeby
430420-773 Strand, Gästrike-Hammarby
430420-773 Dahllöf, Järbo
430502-39 Hjalmarsson, Gävle
430615-777 Olofsson, Edsbyn
430629-735 Ström, Lund, Folkärna
430806-757 Holgersson, Storvik
430806-773 Larsson, Kilafors
430826-873 Fredriksson, Avesta
430829-783 Bergström, Stöde
430912-773 Larsson, Kungsgården

431115-715 Tallberg, Avesta
440109-105 Landström, Hedesunda
440110-755 Johansson, Hofors
440117-753 Svanberg, Gävle
440228-771 Engman, Axmarby
440316-761 Karlsson, Söderhamn
440316-753 Blom, Ockelbo
440321-757 Nordström, Mackmyra
440321-775 Sjudin, Torsåker
440323-775 Larsson, Hamrångefjärden
440325-779 Persson, Trönö
440328-775 Bergström, Sandviken
440406-761 Jägbrant, Hille
440410-717 Delbom, Avesta
440607-777 Huld, Torsåker
440607-771 Hedberg, Kilafors
440624-947 Wengrud, Gävle
450319-753 Engman, Bollnäs

Andra skyttepluton

Chef: serg Hammarstrand

430917-737 Lindström, Avesta
431010-843 Fahlander, Gällö
431106-755 Eklöf, Gävle
431128-753 Törnkvist, Sandarne
440109-771 Persson, Bollnäs
440110-933 Engström, Sandviken
440121-693 Lindberg, Iggesund
440121-145 Andersson Järbo
440122-711 Lundqvist, Avesta
440122-755 Holmström, Sandviken
440126-753 Lennartsson, Alfta
440131-751 Thornfors, Bollnäs
440201-525 Lutti, Gävle

Stf: fu Nilsson

440210-757 Sterner, Sandviken
440202-779 Johansson, Sandviken
440210-771 Svanered, Bollnäs
440215-877 Nordgren, Söderhamn
440219-773 Hedman, Hilleby
440307-771 Larsson, Arbrå
440311-751 Bodell, Söderhamn
440311-777 Jonsson, Edsbyn
440324-693 Axling, Söderhamn
440325-755 Egnell, Hofors
440530-757 Wallin, Strömsbro
441214-775 Johansson, Sandviken

Tredje skyttepluton

Chef: fk Lundén

430101-245 Schederin, Sandviken
431002-775 Arvidsson, Hudiksvall
440308-623 Brickner, Söderhamn
440313-753 Wiberg, Jädraås
440411-803 Lidin, Sandviken
440414-793 Wikman, Gävle
440420-751 Eng, Alfta
440421-761 Skogh, Årsunda
440425-751 Magnusson, Gästr.-Långnäs
440426-753 Norling, Iggesund
440427-751 Pettersson, Strömsbro
440429-753 Jonsson, Bollnäs
440503-783 Hedström, Hofors
440521-763 Jansson, Kungsgården
440527-777 Vannberg, Sandviken
440529-949 Wiman, Söderala

Stf: fu Larsson

440530-775 Sandfors, Edsbyn
440602-755 Bergström, Hofors
440607-755 Kempe, Gävle
440619-773 Rigander, Gävle
440621-775 Hillström, Järbo
440627-563 Erlandsson, Horndal
440628-751 Klang, Mokorset
440629-775 Jansson, Sandviken
440706-751 Persson, Ockelbo
440710-755 Lundberg, Strömsbro
440725-751 Strömberg, Söderhamn
440731-809 Berglund, Hofors
441112-777 Lindborg, Sandviken
441118-713 Eriksson, Krylbo
441128-759 Torén, Gävle
441207-777 Wilund, Hamrångefjärden

Stridstross

Chef: bef.elev 440409-733 Öhman

430710-771 Fredin, Avesta
440307-755 Andersson, Sandviken

Stf: bef.elev 440518-757 Persson

440514-771 Norling, Svabensverk
440723-145 Tollbrant, Sandviken

LÖRDAGSKVÄLL OCH SÖNDAGSMORGON

Ratatata. En k-pist hackade till, en ksp stämde in och ett par ag hostade iväg några skott ut i mörkret. "Nä, nu dj-r", hördes från en av de grönklädda gestalterna i tältet, "ska man inte få sova ifred nån gång."

Drömmar under skogsveckan

Klockan var tio en lördagskväll i oktober. Det var höstmanöver. Vi hade blivit förflyttade från det relativt lugna V-vik till bäckövergången i Ö-härde. Vi hade grävt ner oss — lätt gjort eftersom vi inte fick gräva — brutit granris, rest tälten, utspisats och gått till vila. Och nu blev vi alltså störda under vår skönhetssömn. "Besätt eldställningarna!", fk L skrek ut sina order. Väl ute på plats svor man över de förb-e repgubbarna, som inte lät oss vara ifred. När vi väntat i värnen

en kvart och ingenting inträffat, började en och annan skruva lite otåligt på sig: skulle de inte komma snart? Efter ytterligare en kvart kom så ordern: "Återgå till tälten". Vad hade hänt, hade posterna skjutit av misstag? Förklaringen kom: en mc-ordonnans hade kört igenom vårt minerade område och blivit beskjuten av våra poster. Lugnet lägrade sig åter över förläggningen.

Vid fyratiden på morgonen var det färdigt igen. En fientlig spaningspatrull hade stoppats vid vår postering och återgått till sitt kompani med meddelande om var vi försvarade. Strax kom de efter vägen med några IKV i täten, men de blev effektivt stoppade och gick i ställning norr om oss. Följeinfanteriet började en omfattningsrörelse för att ta oss bakifrån. En VW försökte köra igenom men stoppades och passagerarna tillfångatogs. Vår ammunition var på upphällningen, men då kom två fientliga pansarskyddsbilar till vår "hjälp". De tvingades in på sidan av vägen, varefter vi anföll och tog den ammunition vi behövde. Så småningom hade kompaniet, som vi stoppat, fullbordat omfattningen och en intensiv artillerield lades över oss, varefter kompaniet stormade. Vi slog tillbaka tre anfall, innan de lyckades övermanna oss. Sönderskjutna raglade vi lemlästade ned till tälten för att få vila ut, men vi bedrog oss. Ett par timmar senare var vi åter i elden.

Ett nytt kompani gjorde sitt bästa för att ta sig förbi oss, men vi höll våra ställningar. Några bilar föll också nu i våra händer. Till slut lyckades kompaniet ta sig igenom vår linje genom att påpassligt skicka halva styrkan bakom oss. De tog oss i ryggen och innan vi hunnit vända vapnen åt andra hållet, var stridsdomarna framme och dömde ut oss. Nu fick vi äntligen vila! En hel timme! Sedan kom order per radio: "Bryt förläggningen, återgå till kompaniet för förflyttning söderut." En hektisk halvtimme följde då tälten skulle rivas och all materiel packas på traktorn. "Marschfärdiga!" Fk L skrek ut ordern i den gryende söndagsmorgonen och vi lämnade platsen, där vi utkämpat så många heta strider.

B. H.

8. KOMPANIET

Chef: kn Nilsson, fr. o. m. 1/12 kn Wiebe

Adj: rustm Höglund

Sjukvårdspluton

Chef: fj Skytt

Stf: rustm Stålberg

Instr: öfu Olshage

Gruppchefsskola

410220-779 Lindberg, Sandviken
411218-751 Franck, Hudiksvall
430114-891 Lindmark, Gävle
430416-733 Åkerlund, Krylbo
430808-775 Forsberg, Sandviken
431129-715 Andersson, Krylbo
441002-771 Blomqvist, Arbrå
430531-779 Blombergsson, Edsbyn
440403-763 Holmström, Gävle
440914-777 Neuman, Mackmyra

Övriga

430515-773 Söderström, Strömsbro
430705-731 Johansson, Horndal
430811-755 Lagerberg, Sandviken
430913-771 Söderlund, Axmarby
440121-713 Berglin, Avesta
440126-771 Grylin, Gävle
440129-755 Larsson, Hälsingmo
440210-761 Westerlund, Gävle
440217-753 Arell, Jularbo
440311-753 Junevik, Runemo
440315-755 Björklund, Gävle
440329-763 Gustafsson, Söderhamn
440405-751 Blomberg, Gävle
440427-713 Björklund, Avesta
440502-753 Geijer, Bollnäs
440609-775 Blom, Sandviken
440730-759 Kilander, Gävle
440825-777 Eriksson, Edsbyn
440905-757 Jonsson, Sandviken
440914-755 Lingblom, Lingbo
440925-757 Johnsson, Edsbyn
441006-757 Leksell, Hofors
441011-777 Jansson, Sandviken
441026-759 Sköld, Sandviken
431011-733 Danielsson, Krylbo
431226-755 Lindqvist, Gävle
430804-751 Ögren, Bergvik
431230-733 Pettersson, Avesta

Anspannspluton

Chef: serg Brandström

Stf: rustm Wiklund

Instr: öfu Norin

Gruppchefsskola

430604-773 Olsson, Bollnäs
440323-771 Persson, Arbrå
440703-759 Olsson, Ovanåker
440723-751 Leanders, Viksjöfors
441112-937 Nordlund, Fors

Övriga

430211-773 Jonsson, Edsbyn
430303-751 Lindqvist, Vallsta
430316-761 Bergkvist, Hilleby
430822-775 Karlsson, Bollnäs
431231-755 Edström, Lindefallet
440221-751 Pettersson, Lindefallet
440405-775 Persson, Gävle
440417-755 Wallin, Vallsta
440605-751 Eriksson, Enånger
440605-759 Marcelind, Edsbyn
440622-737 Nyström, Torsåker
440629-755 Eriksson, Järbo
440701-735 Johansson, Folkärna
440704-757 Andersson, Gävle
440712-757 Ivarsson, Alfta
440827-757 Lund, Stråtjära
440831-779 Norgren, Storvik
440903-771 Båth, Bollnäs
440908-759 Berggren, Hofors
440912-773 Lust, Rengsjö
440928-717 Norrlund, Krylbo
441003-759 Vestberg, Mackmyra
441012-775 Domanders, Ovanåker
441016-751 Berg, Alfta
441017-719 Äng, Landafors
441106-717 Nordqvist, Krylbo
441110-773 Bomark, Edsbyn
441124-771 Sol, Viksjöfors
441224-757 Larsson, Ockelbo
441225-751 Pettersson, Hedesunda
441225-763 Morin, Edsbyn

Pionjärpluton

Chef: fj Järnkrok — Stf: rustm Lindström

Gruppchefsskola

390512-931 Sandström, Avesta
430405-695 Stolpe, Hedesunda
430526-775 Hedqvist, Mackmyra
431014-715 Lund, Krylbo
440301-771 Perers, Växbo
440403-765 Parnesjö, Gävle
440720-753 Andersson, Hofors
440921-649 Carlsson, Gävle
441024-771 Glavén, Bollnäs
441208-753 Lönnberg, Bollnäs
390315-757 Eriksson, Gävle
411221-855 Lundgren, Fredrika
420522-753 Zetterström, Gävle

Övriga

430126-821 Eriksson, Storvik
430711-751 Lind, Gävle
430818-939 Lundberg, Hamrångefjärden
431125-757 Hedström, Arsunda
440124-757 Fröjd, S. Valbo
440208-715 Källström, Kilafors
440222-721 Ellus, Gävle
440327-787 Wennberg, Norråker
440331-751 Sandlin, Gävle
440402-755 Norin, Oppalaby
440405-711 Lilja, Krylbo
440405-779 Strandberg, Ljusne
440410-771 Aspenfelt, Vallsta
440505-763 Östrand, Söderhamn
440601-751 Olsson, Viksjöfors
440624-777 Eriksson, Sandviken
440624-945 Sundell, Alfta
440708-757 Johansson, Njutånger
440721-773 Holmström, Ljusne
440725-757 Eriksson, Ovanåker
440802-943 Frank, Hofors
440808-761 Hagberg, Gävle
440823-759 Jonsson, Storvik
440903-775 Sundström, Sandviken
440920-695 Larsson, S. Valbo
440922-647 Pettersson, Avesta
441123-751 Nilsson, Bollnäs
440927-753 Sundin, Gävle
440930-711 Andersson, Avesta
440930-751 Gustafsson, Gävle
441008-777 Hellmyrs, Edsbyn
441216-771 Sjölander, Bergby
420919-761 Löfgren, Torsåker
430226-753 Persson, Bollnäs
441224-733 Almroth, Fors

JU FLER KOCKAR . . .

»Det är bara viljan det hänger på — inget annat! Ska man ta sig från A till B måste det finnas vilja — och en hel del dj-r anamma, annars är en anspannspluton dömd att misslyckas!»

Det är stf plutonchefen på anspannsplutonen, som håller "uppeldningstal" före bataljonsövning. Kuskarna står ljuslikt lyssnande för att insupa så mycket som möjligt av de visdomsord som flödar.

Marschen anträdes mot överskeppningsstället, nordväst om Gävle. Den går i omväxlande skritt och trav, mest i skritt, så att kuskarna får mera övning i marscherandets svåra konst. Svår konst? Ja, somliga hästar är tydligen av den åsikten också. Plötsligt kastar en av dem omkull sig mitt på släta vägen. Den vill inte vara med längre. Nyfikna civilister samlas

Underhåll från ovan under bataljonsövning

omkring olycksekipaget, tyckande och tänkande både det ena och andra. Precis som det skulle vara märkvärdigare med liggande hästar än med soldater i "skydd". Nåväl, gruppchefen kommenderar urspänning och det hela reds ut. Marschen fortsätter — — —

Plutonen har nått färjstället. Dit hade de första traktorerna kommit vid 2-tiden på natten. De överskeppades utan missöden. Därefter kom en stabsbil med bl. a. några majorer. Färjan, uppbyggd på båtar, baxades ut från landfästet, motorerna tog vid. Sträckan landfäste—landfäste gick i många bågar över sjön för att klara mängden av stenar och grund. Av någon anledning kom färjan på sidan om "farleden". Naturligtvis blev det ingen bättre väg den här gången. En skrapning på undersidan av en båt var bevis nog. Efter många grundkänningar satt färjan fast. Roddarna, som förut suttit och slöat, fick nu goda möjligheter till extra fysisk träning. De försökte få loss färjan genom att backa ut den.

Det lyckades inte. Alternativ två prövades: försök att snurra färjan runt och därigenom få löss den. Man kände, att den rörde sig, men den stod fortfarande på grund. Den röst i mörkret, som

gett förslaget hördes säga: "Jag har visserligen inte sysslat med överskeppningar, men . . ." Han avbröts av en annan röst: "Färjan sitter ju fortfarande fast för f-n." Det uppstod ett ögonblicks tystnad. Det berodde kanske på den ljuddisciplin som skulle iakttas.

Snart var emellertid full fart på kommandona till roddarna igen. Det skulle ros framåt — bakåt — utåt och inåt. Färjan låg fortfarande stilla i mörkret. Det blev lugnt en stund i väntan på nya idéer och order. Men så helt oförberett kom färjan loss av okänd anledning och överskeppningen fortsatte utan missöden hela natten. Även de uttröttade sjukvårdarna kom frampå morgonen över friktionsfritt, tack vare att chefen för pionjärerna ensam förde befälet.

Vi påminde oss osökt ordspråket: "Ju fler kockar, desto sämre soppa", när vi summerade batövningen med överskeppning.

22 Lundgren 1 Olsson

9. KOMPANIET

Chef: kn Kindström
Adj: rustm Lundström

Stf: lt Björk

Stab

400115-509 Windahl, Gävle
430620-771 Strömbom, Sandviken
430714-757 Jonsson, Bollnäs
440421-753 Jonsson, Arbrå
441120-123 Ström, Hanråange
440329-761 Lindeberg, Gävle

Eldledningspluton

Chef: lt Björkenstam
Instr: fu Wanke

Stf: öfu Högberg

430731-771 Wennberg, Edsbyn
420215-751 Brolin, Enånger
440709-775 Larsson, Kilafors
430305-753 Perzon, Bollnäs
440204-731 Levin, Avesta
440717-775 Hammarlund, Kilafors
440523-753 Dandanell, Gävle
440202-781 Nyström, Sandviken
440114-777 Jutterström, Söderhamn
440409-41 Svensson, Gävle
430717-775 Persson, Österfärnebo
440822-755 Lenströmer, Valbo
441220-777 Karlstorp, Edsbyn
440330-775 Norberg, Söderhamn
441225-761 Forsell, Forsbacka
430908-711 Norrgård, Krylbo
430205-755 Holm, Johanneshov
420919-771 Eriksson, Arbrå
440710-243 Gustavsson, Avesta
440101-773 Andersson, Kilafors
441118-757 Brander, Ockelbo
441101-773 Sundling, Malmberget
440520-783 Palm, Krylbo
430517-753 Andersson, Ljusdal
440324-753 Forslund, Forsbacka
441006-753 Hansson, Gävle
440918-779 Larsson, Österfärnebo

Första pjäspluton

Chef: fj Olsson

420221-945 Björk, Gävle
430425-771 Käck, Kilafors
420802-757 Dahlström, Gävle
410304-771 Sundstedt, Sandviken
430210-731 Persson, Avesta
440721-755 Jonsing, Bollnäs
440903-751 Rignell, Alfta
410410-629 Hultgren, Iggesund
440330-759 Olsson, Valbo
440403-665 Kvist, Forsbacka
430122-757 Woxlin, Voxna
430203-773 Jonsson, Edsbyn
440423-699 Pernäng, Krylbo
430116-755 Eriksson, Storvik
430608-751 Blom, Alfta
430219-761 Sandin, Gävle
411008-757 Holm, Sandviken

Stf: fu Persson

431212-757 Hammarstedt, Hofors
440414-757 Pihl, Kungsgården
421201-931 Olsén, Krylbo
430313-777 Eriksson, Trönö
440622-145 Nordström, Hagaström
441203-711 Ek, Avesta
421220-753 Adolfsson Åshammar
441023-761 Strömbom Valbo
440811-771 Eriksson Bergby
440122-903 Ahlström, Bollnäs
431005-717 Cedergren, Lottefors
440525-757 Forsblom, Sandviken
440728-757 Stråhle, Sandviken
420315-757 Lindholm, Ockelbo
440922-877 Hermansson, Krylbo
440602-751 Jonsson, Alfta

Andra pjäspluton

Chef: fj Hägglund
Övrigt bef: öfu Larsson

Stf: serg Andersson

420223-691 Axling, Söderhamn
421113-753 Rydberg, Gästr.-Hammarby
421018-733 Flodström, Avesta
430308-775 Eriksson, Sandviken
420306-771 Liljestrand, Alfta
430201-757 Fransson, Storvik
430612-761 Jansson, Valbo
430326-793 Söderström, Sandviken
430927-271 Gustavsson, Bolmen
440119-805 Sjödin, Sandviken
440225-853 Tiderman, Söderhamn
430605-753 Svantesson, Landafors
440320-751 Persson, Gävle
440623-775 Frid, Edsbyn
440721-759 Englund, Lingbo
430915-17 Skarp, Bollnäs
440830-753 Hallgren, Bollnäs
441114-755 Fahlström, Hofors

440826-731 Vallén, Näs Brunk
440725-777 Persson, Torsåker
420613-829 Larsson, Söderhamn
440522-765 Berglund, Gävle
430422-193 Björling, Gävle
430702-739 Olsson, Avesta
420922-753 Nyström, Hofors
430220-737 Nykvist, Älvdalen
440415-773 Hedman, Gävle
431106-777 Almstedt, Delsbo
440203-775 Lagerhäll, Simeå
431112-751 Morin, Kilafors
440722-937 Bengts, Horndal
440612-711 Rönnings, Horndal
440725-771 Berglund, Svabensverk
440803-759 Simonsson, Knåda
441108-755 Sahlberg, Hälsingmo
441118-777 Bergström, Sandviken

Kompanitross

Stf: rustm Försäter

441105-841 Nilsson, Sandviken
411222-755 Wendt, Sandviken

440228-773 Arvidsson, Vallsta
440228-941 Stattin, Hedesunda

DEN VARMASTE DAGEN

Dagen började riktigt bra. Alla hade lyckats kravla sig ur sängarna. T. o. m. 10 W-lund var uppe. Det allmänna diskussionsämnet i tvättrummet var den förestående tvåmilamarschen. Ingen visste hur denna marsch skulle arta sig. Vilda spekulatio-

ner ventilerades. När kapten Kindström tog emot kompaniet, visade moder Sol sitt varmaste leende, vilket civilister på semester så hett åtrår, men som en soldat med full packning avskyr av hela sitt hjärta. Där stod hela 9. kompaniet snyggt inrättat, medan värmen bara ökade.

Kompanimotorn sattes igång och marschen anträddes utan större besvär för befäl eller värnpliktiga. Med konditionsstarke E-son i täten kom farten snart upp i 115 steg i minuten. Hemlingby passerades med god hastighet och ringa transpiration. Vid den första rasten började värmen bli en aning irriterande. Stridsselens remmar och tampar låg an mot uniformen och pressade den mot kroppen så att luftcirkulationen var ±0. Efter ytterligare någon kilometer började O-son och H-stedt tömma vatten över sina heta pannor. Många följde deras exempel. Man ansåg allmänt, att värmen inte borde tillåtas stiga högre. Men vad brydde väl den sig om att över hundra soldater klagade!

Lunchmålet serverades, när en tredjedel av vägen låg bakom ryggen. En välbehövlig vila för trötta fötter ansåg traktorförare V-lin, som kört ut maten. Förutsättningen för marschen krävde att vapen, skyddsmask och fullständig klädsel skulle vara påtagen under utspisningen. Endast översta knappen på vapenrocken tilläts vara öppen! Vad förslår väl en knapp mot en värme, som börjar uppgå till 30 grader Celsius! Ingen kunde

9. komp fordonsplats på Marma

då ana, att denna dag skulle bli den varmaste på hela sommaren. Inte en enda liten molntapp behagade visa sig på himlen.

Trampandet fortsatte på grusväg och senare längs en kraftledningsgata. Några kompisar släpade på cyklar genom midjehögt gräs och stenig mark. Sergeant G-ting och fanjunkare O-son gick i täten med en märkbart plågad min. När kompaniet efter mycken möda nådde fram till Hemlingbysjön, möttes vi av en mottagningskommitté bestående av miljoner flygfän av alla storlekar. Just då önskade man att få sno av sig kläderna och hoppa i vattnet. Men marschen gick obevekligt vidare! Vi kom in på en smal krokig väg, som tycktes leda till evigheten.

Plötsligt blåstes signalen "Flygare skydd" och alla rusade huvudstupa in i det smala skogsbältet bredvid vägen. Med ens tycktes varje träd och buske bli levande, för i alla snår tryckte en soldat. När tystnaden lagt sig över platsen, låg vägen tom och dammig med värmen dallrande över dess överhettade yta. Från ett buskage hördes några underliga ljud. Vid närmare undersökning — efter det att "Faran över" blåsts — visade det sig komma från den tappre soldaten O-sén. Han hade i sin iver att komma av vägen snavat och fallit på sin egen hjälm, så att kanten på den träffat honom över näsan och pannan. Några allvarligare skador lyckades han inte ådraga sig, så efter diverse omplåstring, kunde han fortsätta marschen!

Hettan hade vid det laget blivit olidlig. Enligt uppgifter hade termometern vid kasern på I 14 visat 38 grader under dagen. Svetten lackade och vattenflaskorna visade en tendens att bli tomma. En fjärdedel av marschen var kvar. Det var en lång, otillgänglig kraftledningsgata, som inte visste om den skulle vara uppröjd eller inte. Att gå längs den med ömma fötter var långt ifrån uppmuntrande. Trots alla vedermödor närmade vi oss mer och mer kasern och efter förbimarsch vid Åkermans kulle för kompanichefen avslutades denna ökenmarsch med uppställning, då man tydligt kände, hur det var att stå stilla med fötter, som skrek efter mildare behandling.

Gissa om det kändes skönt att krypa in i duschen och låta det iskalla vattnet strila ner över kroppen. Innerligt önskade man att sommaren i fortsättningen inte skulle bli lika varm, som då 9. kompaniet gick sin tvåmilamarsch!

Pelle Wennberg

10. KOMPANIET

Chef: kn Brolin

Adj: rustm Jegebrant

Traktorpluton

Chef: lt Lingblom

Stf: fj Stolt

Instr: rustm Rönn

370819-939 Brors, Krylbo
430201-753 Sundin, Bollnäs
430201-755 Hedin, Bollnäs
430610-681 Johansson, Karlskoga
440109-721 Nilsson, Avesta
440229-757 Åsberg, Hofors
440315-775 Dagh, Rengsjö
440514-757 Bergström, Landafors
440817-699 Gustavsson, Söderhamn
441104-941 Kärrstedt, Hofors
441114-771 Englund, Gävle
441116-755 Eriksson, Gävle
441225-757 Palmgren, Sandviken
410315-697 Olsson, Forsbacka
430523-771 Andersson, Bollnäs
430610-777 Mickelsson, Söderhamn
430710-761 Sundberg, Ockelbo
430817-773 Sjöberg, Hamrångefjärden
431221-751 Åsberg, Sandviken
440206-779 Persson, Storvik
440216-775 Norlin, Dalgränsen

440303-771 Persson, Kilafors
440316-775 Larsson, Edsbyn
440331-775 Adamsson, Järbo
440410-775 Lindh, Gävle
440414-759 Pihl, Kungsgården
440415-781 Hörnfelt, Sandviken
440418-771 Hägglund, Bergby
440601-785 Eriksson, Gävle
440812-775 Fängström, Årsunda
440902-751 Öbrink, Gästrike-Långnäs
440907-753 Vallner, Hedesunda
440919-757 Norling, Österfärnebo
441005-751 Bjurman, Bollnäs
441005-773 Hallström, Kilafors
441024-753 Larsson, Storvik
441024-755 Persson, Marmaverken
441128-713 Björkman, Fors
440808-67 Kjellström, Stockholm VA
430502-107 Lindholm, Uppsala
440418-773 Hägglund, Bergby

Motorcykelpluton

Chef: rustm Falk

Stf: fu Åsåker

440104-773 Danielsson, Ljusne
440313-755 Hällström, Sandviken
440316-751 Grönlund, Gävle
430219-773 Hedberg, Kilafors
430430-715 Jonsson, Krylbo
430808-753 Hedblom, Gävle
431211-771 Engkvist, Kilafors
440113-751 Ström, Lingbo
440325-751 Enström, Söderhamn
440122-711 Lundqvist, Avesta
440204-751 Jonsson, Bollnäs
440219-755 Lindblom, Hofors
440228-711 Wesström, Avesta
441016-773 Andersson, österfärnebo

440608-777 Andersson, österfärnebo
440708-771 Nilsson, Bollnäs
430729-753 Nordin, Sandviken
440526-757 Söderström, Gävle
440716-753 Larsson, Ljusdal
440727-759 Jonsson, Hofors
440731-757 Svensson, Söderhamn
440805-755 Forsling, Holmsveden
441130-757 Andersson, Jäderfors
441224-713 Lenholm, Avesta
440816-773 Söderström, Ljusne
410607-755 Melander, Gävle
430315-325 Hägglund, Skutskär

Förplägnadspluton

Chef: fj Pedersén
Instr: fu Munther

Stf: rustm Persson

441123-933 Berg, Hofors
420604-773 Johansson, Ljusne
430717-713 Sjödin, Krylbo
430726-753 Hedenstedt, Hofors
430509-771 Wesslén, Hofors
440328-755 Jäder, Sandviken
440622-757 Brolin, Sandviken
440717-711 Nilsson, By Kyrkby
440129-771 Olsson, Arbrå
421008-759 Wendin, Gävle
421220-713 Lång, Valbo
430212-751 Samuelsson, Sandviken
430226-763 Johansson, Hagaström
430407-129 Svensson, Strömsbro
430611-645 Karlsson, Gävle
431221-773 Lindh, Tönsen
430724-773 Persson, Sandviken
430802-753 Strömlund, Bollnäs
440110-777 Zetterberg, Strömsbro

440117-775 Karlsson, Hille
440202-771 Persson, Strömsbro
440209-759 Burman, Norrala
440303-713 Söderling, Horndal
440323-753 Johansson, Hofors
440329-755 Blom, Ockelbo
440411-771 Rodin, Arbrå
440416-295 Vaksam, Krylbo
440420-759 Bodell, Kungsgården
440615-753 Holm, Valbo
440320-753 Vestlund, Valbo
441106-759 Nilsson, Gävle
440703-763 Lättman, Mackmyra
440707-773 Holmgren, Gävle
441015-757 Hedlund, Gävle
441101-757 Bredberg, Forsbacka
441102-665 Elemyr, Gävle
440108-751 Broström, Hofors
441224-773 Norén, Kilafors

Kapten Trång ger order till mc-ordonnans

Dimman lättar över skogen och sakta men säkert tar jag mej upp i sittande ställning från den allt för obekväma liggande. Att sova i ett vindskydd för första gången sätter sina spår i kroppen med bl. a. frusna leder och myror under tröjan. Jag river mej på ryggen och svär ve och förbannelse över min lägerplats — men jag har överlevt andra natten på SKOGSVECKAN! A-son på mc grinar glatt åt mina konster, lägger några pinnar på brasan, sparkar på H-lund och tar en mun kaffe. Det är dags att bryta upp och idag är det sista dagen på skogsveckan och man vet, att det bär hemåt mot Marma igen.

Ryggsäcken axlas — tyngre än vanligt — man tar några stapplande steg i riktning mot vägen — grubblande: "Har jag allt med mig?" Stannar upp frågande: "Är H-lund med?" En svordom besannar och vi går på i gåsmarsch ner till uppsamlingsplatsen och plutonen. Denna är för dagarna sammansatt av gubbar ur traktor-, mc- och förplägnadsplutonerna under befäl av furir M. Marschen börjar med furiren först, plutonen efter och jag sist dubbelvikt som en fällkniv för att lindra tyngden av ryggsäcken, som envist efter bara hundra meter skär in i axlarna.

Middagstid! Vi sjunker ner på var sin tuva och rotar i ryggsäcken efter något ätbart. Undrar om det finns någon choklad eller kex kvar? Eller ska man dagen till ära tänka sig en festmiddag med ris och curry? Jag märker att fler har varit inne på samma tanke och griper med god aptit in på maten.

Den är snart uppäten och vi fortsätter marschen. Med kartan framme följer vi med stigande intresse hur vi kommer närmare Marma och matsalen. Framåt middagstiden stapplar vi in på förläggningsplatsen lyckliga att vara hemma och ha det gjort. Med ett leende tittar jag på mina utgångna skor — och minns — SKOGSVECKAN 63.

10 Gustavsson

11. KOMPANIET

Chef: kn Persson
Adj: öfu Ersholt

Stf: lt Berndes

Första pansarskyddspluton

Chef: lt Uhlin
Instr: fu Fernström

Stf: fu Ohlzon

430830-753 Stålberg, Storvik
430916-771 Engström, Vallsta
440301-751 Ivarsson, Viksjöfors
440331-773 Nilsson, Växbo
440408-759 Bergsman, Sandviken
440411-751 Jerner, Gävle 6
440417-935 Löv, Gävle
440423-721 Berglind, Sandviken
440429-761 Larsson, Gästr.-Långnäs
440503-751 Ström, Hofors
440511-755 Berg, Sandviken
440513-757 Lööv, Hofors
440513-771 Dahlström, Sandviken
440514-763 Öhrn, Forsbacka
440524-771 Englund, Gävle
440524-763 Lindqvist, Söderhamn

440619-771 Hammarlund, Marmaverken
440621-751 Ingmarsson, Alfta
440622-753 Sundell, Gävle
440628-755 Ivarsson, Hälsingmo
440628-761 Andersson, Söderhamn
440704-775 Åslund, Sandviken
440708-753 Vestin, Oppalaby
440709-751 Eriksson, Hedesunda
440719-753 Östlund, Gävle
440723-761 Ekrud, Sandviken
440727-751 Ärfström, Iggesund
440803-755 Nordlund, Njutånger
440804-753 Björk, Hofors
440804-755 Andersson, Mackmyra
440915-755 Berglund, Mackmyra
440923-753 Forsman, Gävle

Andra pansarskyddspluton

Chef: fj Jonzon

Stf: fu Thuresson

420103-891 Nilsen, Piteå
420301-773 Bergstrand, Österfärnebo
420310-731 Stål, Avesta
420725-773 Hedberg, Gävle
421011-693 Nälsen, Mackmyra
430121-733 Johansson, Storvik
430507-775 Westlin, Växbo
430702-753 Nordgren, Holmsveden
430711-933 Wärnström, Avesta
430726-775 Solborg, Torsåker
430731-755 Holmgren, Gävle 2
430810-821 Jonsson, Avesta
431004-763 Vandin, Mokorset
431015-715 Ollas, Fors

431130-791 Svensson, Korstav
431222-711 Johansson, Horndal 2
440107-751 Wallner, Sandviken
440109-755 Sjöberg, Gävle
440115-823 Åslund, Söderhamn
440125-773 Karlberg, Sandviken
440128-759 Damström, Marmaverken
440212-753 Pettersen, Årsunda
440219-771 Jonsson, Sandviken
440225-771 Persson, Järbo
440302-731 Biller, Söderhamn
440313-719 Söderlund, Gävle
440627-753 Eriksson, Sandviken
440702-755 Jonsson, Söderhamn

Tredje pansarskyddspluton

Chef: lt Nilsson
Instr: fu Olsson

Stf: fu Laurén

430728-755 Olsson, Årsunda
440809-751 Söderström, Gävle
440810-751 Wiklund, Bollnäs
440812-691 Johansson, Krylbo
440815-761 Karlsson, Sandviken
440819-625 Jernestål, Hofors
440819-931 Dalenlund, Gävle
440822-773 Molander, Strömsbro
440827-773 Östlund, Sandviken
440901-757 Lennartsson, Edsbyn
440911-753 Engman, Gävle
440911-775 Flink, Gävle
440914-757 Wassberg, Gävle
440920-717 Nilsen, Horndal 2
440921-149 Eskilsson, Gävle
440923-751 Olsson, Bollnäs
440928-771 Bergström, Bergvik
441002-753 Hansson, Torsåker
441008-757 Karlsson, Söderhamn
441003-621 Karlsson, Hofors
441004-779 Jonsson, Holmsveden
441010-773 Einars, Edsbyn
441016-763 Larsson, Söderala
441018-785 Edbom, Hofors 2
441108-753 Nilsson, Oppalaby
441109-761 Karlsson, Sandviken
441113-661 Nordqvist, Gästr.-Långnäs
441114-755 Forsberg, Kungsgården
441123-775 Andersson, Strömsbro
441212-761 Fasteland, Åshammar
441215-755 Hellman, Norrala
441216-751 Ehlin, Gävle
441223-821 Rundqvist, Söderhamn

EFTER HALVA TIDEN

För de flesta av oss 11:e-kompanister svävar den av äldre kamrater så omtalade utryckningsdagen i en diffus dimma. Vi har tillbringat halva tiden i "lumpen". En tid bland pv-kanoner, grg, ksp och andra s. k. tunga vapen, som har tilldelats oss. Vi har avverkat en varm sommar utan större betalning och utan längre semester. Vi har kämpat väl, och från unga och ohärdade civilister har vi nu utvecklats till uthållskraftiga beväringar i kronans tjänst.

Vi har väl varken varit bättre eller sämre än något annat kompani. Ibland har vi fått beröm och ibland har vi liksom tröttnat. Någon kanske inte passade tiderna, någon kanske hade dålig skoputs, en annan sämre sängsträckning, en fjärde var orakad, och en kanske inte höll käften. Vi har fått tillrättavisningar och andra populära straff, men vi har lärt oss hur man på bästa sätt skall göra för att klara sig undan sådana saker som kompaniförbud, lövkrattning, jordskottning och andra extratjänster. Trots allt härskar bland kompaniets soldater en god anda och en fin sammanhållning. Det nuvarande befälet med en aktad fallskärmsjägare i spetsen har även tillkämpat sig en populär ställning bland soldaterna.

Skulle man en dag göra ett besök på 11:e komp, så skulle det kanske se ut påföljande sätt:

Sedan man ryckt upp den gällt gnisslande dörren till B-kasern och trampat tre utnötta trappor upp, kommer man in på vårt komp. Där ligger korridoren framför en som ett dammigt slagfält, nyss rengjort av de sjukskrivna. Tittar man i ett av de otaliga fönstren, så skulle man kanske finna bef.-eleverna K och H förstulet filosoferande över en spik. Bef-elev F gick nog också omkring i korridoren på uppdrag av sin vän öfu E för att visitera städningen i ett log. Allt där verkade vara i sin ordning och städaren I hade gjort ett av sina tusen klartecken och kommenderat sig själv ut genom dörren med orden: Avdelning framåt-marrrsssccchhh!!! Om man gått ända ner i hörnet, kanske man hade fått se fu F gömd bakom ett kvastskaft kontrollerande dammkornen i hörnet. I dörren till bef.-rummet stod måhända lt U, ivrigt spottande och samtalade med en gammal fallskärmsjägare. Eftersom det inte är så särskilt intressant att

gå omkring i den osmyckade korridoren, kan man ju gå ut ett tag och titta var de stridande befinner sig. Går man då till Lilla fältet hittar man alltid några av de våra, ty Lilla fältet är ett kärt litet "dragfält" för våra pv-kanoner. Det vimlar som vanligt av folk på Lilla fältet, men när man högt och tydligt hör: "Kyss mig i . . ., då vet man var soldat Ö och första plut befinner sig. Fu O för befälet och de övar blindavfyringar mot en papptavla med ett häftstift på. Häftstiftet markerar en stridsvagn. De träffar ofta och det säger klick!

Vi har således genomlevat halva tiden och inbillar oss i alla fall veta något vad krigarliv och sådant vill säga. Vad vi kanske mest saknar är vår civila frihet och att få ansvaret att fritt lägga upp många av de uppdrag, som vi helt och hållet — i minsta detalj — blir kommenderade att utföra. Men kanske man även för några korta månader kan lära sig att komma över detta genom ett gott samarbete med ett för närvarande mycket förtroendeingivande befäl.

111 S-b:rg

För Fem Kronor

blir Du medlem i Kamratföreningen och erhåller dessutom årsskriften "Bocken" gratis.

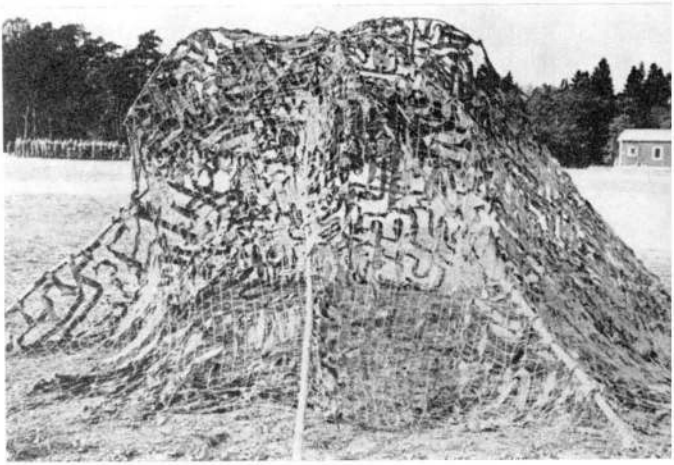
Bliv medlem genom att insätta kronor 5: — på Kamratföreningens postgiro 137332.

Vapen riktas

Fordon bärgas

Ställning maskeras

Cyklar grenslas

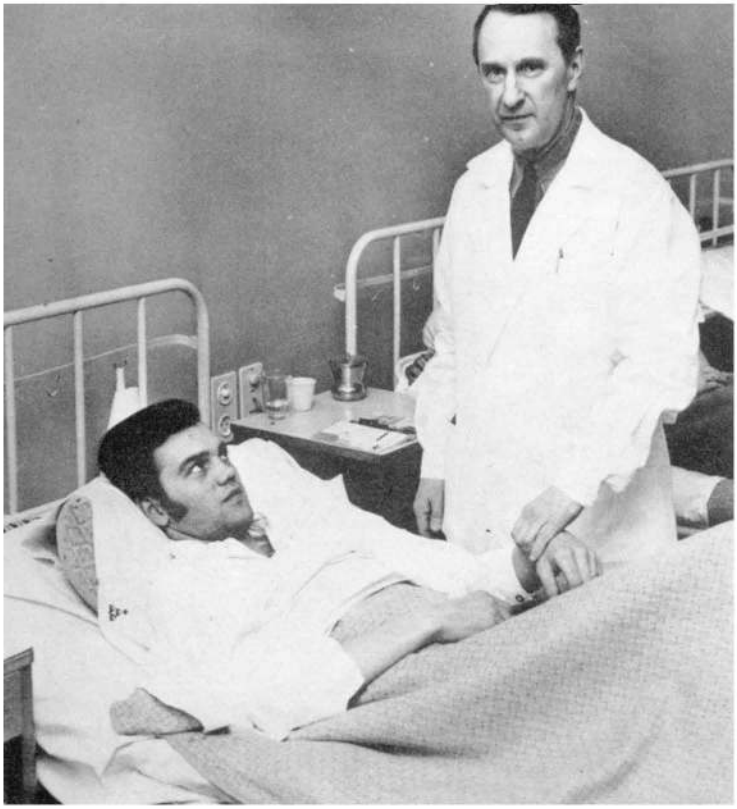
Gasskydd övas

Mat lagas

Samband sökes

Hälsan vårdas

Hinder passeras

I främre raden fr. v. Inge Eriksson, Järbo, Pentti Sandström och Lars Hult, Gävle, Kjell Lundgren, Bergvik och Stig Olof Jonsson, Bollnäs. I översängen Karl Lindberg, Krylbo och Ingvar Jönsson, Alfta

I FÄDRENS SPÅR
FÖR FRAMTIDS SEGRAR

Föregående års idrottskrönika dominerades av *goda* resultat och framgångar i fältidrott både till fots och till häst. Detta år blir krönikan i detta avseende en upprepning bara med den skillnaden att det nu är fråga om *toppresultat* i dessa grenar.

Det började så vackert onsdagen den 29 maj med *första lagpris i militärmästerskapet i fälttävlan till fots,* som arrangerades av KA 5. Tävlingen gick på vackra och kuperade Härnön utanför Härnösand och de tre, som bärgade lagsegern var löjtnanterna Bengt Nilsson, Karl-Erik Björk och Evert Danielsson. Deras individuella placeringar; Bengt 3:a, Karl-Erik 5:a och Evert 18:de. Ett speciellt glädjeämne i sammanhanget utgör resultaten i juniorklassen, som visar en begynnande tillväxt i grenen. Kadett Seth blev 10:de man, furir Lundquist 11:e, korpral Lundström 14:de och korpral Eriksson 17:de. De tre förstnämnda hemförde en uppskattad 4:de placering i lagtävlingen.

Söndagen den 9. juni var det klart för nästa topplacering. Denna gång vid *svenska mästerskapet i fälttävlan,* som ägde rum i trakten av Eksjö med I 12 som arrangör. Det blev en ny *förstaplacering* i lag bland eliten av landets både militära och civila fältidrottare. I vårt lag ingick denna gång värnpliktige sergeanten Ernst Larsson, som var 3:a, löjtnant Bengt Nilsson, 8:a, och löjtnant Karl-Erik Björk, 40:de. De övriga två deltagarna från regementet var furir Fors, som blev 100:de man och fanjunkare E. Jonzon, 166:e. Utan tvekan var det en topprestation av var och en i laget, som gav denna seger. Sergeant Larsson hade t. ex. 0 mm fel i punktorientering. Men man måste samtidigt konstatera, att den uppmärksammade lagsegern tillkom genom deltagarnas jämnhet och finfina resultat i alla de tre grenar, som ingår i fälttävlan: skjutning, punktorientering och fri orienteringslöpning.

Över tegelmuren på hinderbanan: 531 Wahlberg och 530 Mossberg, K-komp

Som en liten efterskörd till dessa förstaplaceringar bland rikseliten passade våra fälttävlare på att hemföra *dubbel lagseger vid DM för Gästrikland,* arrangerat av F 15 samtidigt som DM för Hälsingland i trakten av Växbo. Distriktsmästare blev denna gång Bengt Nilsson och för övrigt var det mest I 14 i topp på prislistan med 7 man bland de tio främsta och samtliga deltagare bland de tjugo bästa. I det segrande laget ingick:

I 14 I, löjtnanterna Bengt Nilsson, 1:a och Karl-Erik Björk, 2:a samt sergeant Ernst Larsson, 3:a. I 14 II bestod av furir Fors, 5:a, kadett B. Gustavsson, 6:a och kapten E. Persson, 7:a.

Ett synligt och väl förtjänt bevis på uppskattning fick de tre "ledande" löjtnanterna, Karl-Erik Björk, Bengt Nilsson och Evert Danielsson mottaga måndagen den 17 juni. Inför hela inneliggande åldersklassen, uppställd på kaserngården, fick de av regementschefen välförtjänta lovord och tilldelades regementets belöningsmedaj i guld.

Föregående års nordiske mästare i fälttävlan till häst, kapten Olle Barkander, avslutade sommarens framgångar i fälttävlan med att ta hem både *mästerskapet och andra pris i fälttävlan till häst* i Visby söndagen den 18 augusti. Mästarhästen hette Taxi och på Dan blev Olle 2:a. Utan tvekan är även detta en prestation värd en extra belöningsmedalj, även om konkurrensen i fälttävlan till häst inte är lika knivhård som till fots.

I II. MID fälttävlan till fots den 26/9 kunde vi tyvärr inte vara med på grund av höstens repövningar, i militärmästerskapet i orientering den 22/8 blev det "bara" en 6:e placering i lag genom furir Fors, 16:e, löjtnant B. Nilsson 27:a och löjtnant E. Danielsson 42:a. Plåster på såren gav vpl L. Engström, Vallsta, genom seger i värnpliktsklassen och kadett Seth, som blev 13:de bland juniorerna.

Men det blev ytterligare en *lagseger i milomästerskapet i fälttävlan.*

I laget i denna tävling, i vilken även ingår handgranatkastning, inräknas en från varje befälskår samt fem värnpliktiga. Segrarna i detta mästerskap, som vi hemförde även för ett par år sedan, hette nu: 1. vpl 114 Sjödin, 2. komp; 2. löjtnant K.-E. Björk; 6. vpl 113 Romson, 2. komp; 7. furir Fors; 15. vpl 135 Bäckvall, 2 komp; 16. vpl 6 Engström, 11 komp; 28. vpl 15 Andersson, 11. komp och 34. fj Jonzon.

Sammanfattningsvis har idrottsåret 1963 alltså medfört de största framgångar, som regementet hittills haft i fältidrott. Betydelsen därav är mångfaldig. Ett litet utdrag ur det tal, som ordföranden i Sveriges Militära Idrottsförbunds styrelse, generalen G. Åkerman, höll vid höstens styrelsesammanträde må avslutningsvis inskärpa vikten och betydelsen av all militär idrott.

Generalen yttrade bland annat: "Den svenska krigsmaktens bästa PR-medel såväl nationellt som internationellt har de senaste åren varit insatserna i FN-tjänst, främst i Gaza och Kongo samt de svenska framgångarna i internationell militär idrott. Sverige är militäridrottsligt sett ett stort land. — — Vid sidan av bredd- och konditionsidrottsutbildningen bör därför den svenska militära toppidrotten understödjas med alla tänkbara medel. Genom sina framgångar sporrar den även breddidrotten till ökad kraft. Den militära idrotten — icke minst i dess internationella form — verkar även starkt rekryteringsbefrämjande."

Segerpatrullen Engström i gruppfälttävlan 1963. Övre raden från vänster: Karl-Åke Björk, Hofors, Ingvar Forsberg, Kungsgården, Göran Nilsson, Bollnäs och Georg Berglund, Leksand. Undre raden: Mats Andersson, Valbo, patrullchefen Lars Engström, Vallsta och Birger Dahlström, Delsbo

RESULTATFACIT

JANUARI

II. MID vinterfälttävlan

Seniorer: 1. lt Björk; 24. fu Munther
Oldboys: 3. fj Lindström; 4. fj Jonzon; 15. ffman J Eklöf
Värnpliktiga: 2. 212 Andersson, 2. komp; 4. 121 Åberg, 6. komp; 8. 414 Forsling, 9. komp; 11. 364 Lindroth, 5. komp.
Lagtävlan, vpl: 1. I 14
Lagtävlan sen o. oldb: 4. I 14

RegM skidstafett 10×3 km

1. 8. komp; 2. 9. komp; 3. 10. komp; 4. 6. komp; 5. 2. komp.

FEBRUARI

MM på skidor

Patrulltävlan klass A: 9. I 14 (lt Björk, fj Lindström, vpl Karlström, 6. komp o. Mårtensson, 4. komp)
Patrulltävlan klass B: 12. I 14 (fu Munther o. Lewin, vpl Lindrot, 5. komp o. Andersson, 10. komp)
Stafett 4×10 km: 12. I 14 (lt Björk, fj Lindström, vpl Mårtensson, 4. komp o. Karlström 6. komp)
Extratävling, kpist: 1. lt Björk; 2. fj Lindström; 8. vpl Forsling, 9. komp; 13. fu Munther

MARS

RegM skidlöpning

Juniorer: 1. 43 Eriksson; 2. ko Lundquist; 3. 39 Jonsson.
Värnpliktsklass: 1. 301 Karlström, 6. komp; 2. 414 Forsling, 9. komp; 3. 128 Andersson, 10. komp.
Seniorer: 1. lt Björk; 2. fu Munther; 3. lt B Nilsson.
Y oldboys: 1. fj Lindström; 2. kn Kjessel; 3. lt Persson.
Ä oldboys: 1. ffman J Eklöf; 2. fj Jonzon; 3. kn Bratt.
Lagtävlan, 10-mannalag: 1. 9. komp; 2. 8. komp; 3. 6. komp.

RegM hockey-bockey

1. 5. komp; 2. 10. komp.

MAJ

Vårtävlan

1. lt B. Nilsson; 2. lt Danielsson; 3. lt Persson.

MM sommarfälttävlan

Juniorer: 10. kad Seth; 11. fu Lundquist; 14. ko Lundström.
Seniorer: 3. lt B Nilsson; 5. lt Björk; 18. lt Danielsson.
Lagtävlan: 1. I 14 (Nilsson, Björk, Danielsson).

DM fälttävlan

Seniorer: 1. lt B Nilsson; 2. lt Björk; 3. fu Fors.
Lagtävlan: 1. I 14 (Nilsson, Björk, Fors); 2. I 14 lag 2.

JUNI

SM fälttävlan

Seniorer: 3. serg Larsson; 8. lt B Nilsson; 42. lt Björk.
Lagtävlan: 1. I 14 (Larsson, Nilsson, Björk)

RegM fotboll

1. 8. komp; 2. 6. komp; 3. 4. komp.

AUGUSTI

MM orientering

Juniorer: 13. kad Seth; 22. fu Lundquist.
Seniorer: 16. fu Fors; 27. lt B Nilsson; 42. lt Danielsson.
Lagtävlan: 6. I 14 (Fors, Nilsson, Danielsson).
Vplklass: 1. 110 Engström, 11. komp.

II. MID budkavle
Juniorer: 3. I 14 (vpl Alfredsson, fu Lundquist, vpl Lindblom).

RegM terränglöpning
1. 310 Sjöblom, 11. komp; 2. 110 Engström, 11. komp; 3. 124 Dahlström, 11. komp.
Lagtävlan: 1. 11. komp; 2. livkomp; 3. 5. komp.

RegM hinderlöpning
1. 240 Frykberg, 11. komp; 2. ko Olsson, livkomp; 3. 15 Bäckman, livkomp.
Lagtävlan: 1. livkomp; 2. 8. komp; 3. 11. komp.

RegM militär femkamp
1. 240 Frykberg, 11. komp; 2. fu Munther; 3. 120 Pettersson, 2. komp.

II. MID militär femkamp
2. 240 Frykberg, 11. komp; 4. fu Munther; 5. 120 Pettersson, 2. komp.
Lagtävlan: 2. I 14 (Frykberg, Munther, Pettersson).

AM militär femkamp
23. 240 Frykberg, 11. komp; 44. 310 Sjöblom, 11. komp; 49. 120 Pettersson, 2. komp.
Lagtävlan: 13. I 14 (Frykberg, Sjöblom, Pettersson).

SEPTEMBER

RegM simning
100 m frisim: 1. 148 Holmgren, 2. komp; 2. 309 Jutterström, 9. komp.
200 m bröstsim: 1. 148 Holmgren, 2. komp; 2. 341 Jernestål, 11. komp.
10×50 m lagkapp: 1. 2. komp; 2. livkomp; 3. 5. komp.

RegM allmän idrott
100 m: 1. 106 Danielsson, livkomp; 2. 58 Berg, 4. komp.
400 m: 1. 58 Berg, 4. komp; 2. 21 Olsson, 9. komp.
1500 m: 1. 142 Hansson, livkomp; 2. 124 Dahlström, 11. komp.
5000 m: 1. 142 Hansson, livkomp; 2. lt Österdahl, 5. komp.
Kula: 1. 91 Andersson, 10. komp; 2. 309 Jutterström, 9. komp.
Spjut: 1. 309 Jutterström, 9. komp; 2. 122 Johansson, 7. komp.
Diskus: 1. 144 Hillström, livkomp; 2. 91 Andersson, 10. komp.
Längd: 1. ko Gustavsson, 7. komp; 2. 25 Johansson, 8. komp.
Höjd: 1. 101 Tysklind, 5. komp; 2. 5 Ståhlberg, 11. komp.
Svensk stafett: 1. livkomp (Danielsson, Hansson, Lidell, Wedelin).
Hgrkastning: 5. Ståhlberg, 11. komp; 2. 59 Persson, 8. komp.

RegM fälttävlan
Seniorer: 1. lt B Nilsson; 2. lt Danielsson.
Y oldboys: 1. fj Jonzon; 2. kn Persson.
Juniorer: 1. 31 Ellebo, livkomp; 2. 33 Östlund, livkomp.

RegM orientering
Juniorer: 1. 31 Ellebo, livkomp; 2. 42 Ström, livkomp; 3. Näslund, livkomp.
Vplklass: 1. 234 Svärd, 5. komp; 2. 162 Forsberg, 11. komp; 3. 231 Alfredsson, 5. komp.
Seniorer: 1. lt B Nilsson; 2. fu Fors.
Y oldboys: 1. fj Jonzon; 2. kn Persson.

RegM nattorientering

Vplklass: 1. 116 Gustavsson, 2. komp; 2. 162 Forsberg, 11. komp; 3. 113 Romsson, 2. komp.
Seniorer: 1. lt Björk; 2. lt B Nilsson; 3. fu Fors.
Y oldboys: 1. lt Fredriksson.
Ä oldboys: 1. ffman J Eklöf.

OKTOBER

MiloM fältidrott

1. Sjödin, 2. komp; 2. lt Björk; 6. 113 Romson, 2. komp; 7. fu Fors.
Lagtävlan: 1. I 14 (Sjödin, Björk, Romson, Fors, Bäckvall, Engström, Andersson, Jonzon, Forsberg).

AM budkavlelöpning

16. I 14 (B Nilsson, Björk, Jonzon, Lindström, Fors, Lundquist).

Gruppfälttävlan

1. Grupp Engström, 11. komp; 2. grupp Sjödin, livkomp; 3. grupp Sjöblom, 5. komp; 4. grupp Romson, livkomp; 5. grupp Bäckvall, livkomp.

Kamratföreningen

försäljer från lager:

Bocken 1961	Allmän del	Pris 4: —
Bocken 1962	Staben	Pris 4: —
Bocken 1963	Livkomp	Pris 4: —
Med Hälsinge regemente i beredskap		Pris 4: —
Kamratföreningens nål		Pris 3: —

Beställning sker enklast genom att beloppet insättes på postgiro 583580, Redaktion Bocken, Gävle, med angivande på talongen om önskad leverans.

BLAND FÅGELSKÅDARE OCH ANDRA REPFIGURER

Fågelskådaren var också inkallad. Vi stod på kaserngården alldeles framför kanslihuset och såg ut över nejden. Vi var inte vackra i våra omsydda 39:or och vi gjorde några reflexioner kring detta faktum.

— Inte är man någe vidare snygg i vanliga fall, sade fågelskådaren, men så här bedrövlig är man i alla fall inte. Finns det ingen lag som säger att det är förbjudet att skrämma folk — för det är just vad jag gör i den här kostymen!

Han gav syn för sägen.

— Uniformen ser ut som en påse nötter, tillade han dystert. En sådan blotta i garden lockar till omedelbart anfall.

— Rätt fodral till rätt innehåll, sade jag alltså, men kände mig inte särskilt stolt över en så lättförtjänt poäng.

Prästen steg fram till oss och morsade.

— Det är en tröst, sade fågelskådaren, och en stor sådan, att Herrens tjänare också ser ut som om han försvurit sig åt den lede potentaten. Vad är det du har på fötterna?

— Skor, svarade prästen enstavigt men förklarande.

Vi trodde honom på hans ord samt utgick ifrån att han tänkte byta till sig normala sådana vid tillfälle.

När vi någon tid senare gick ut på AMFÖ 63, dvs. höstens stora militära begivenhet i Gästriklands skogar, upptäckte jag emellertid att han fortfarande hasade fram i prårnarna. När vi i vårt anletes svett grävde en atomskyddsgrop tiotalet meter från tältöppningen frågade jag honom om skorna.

— Det är bra med stora skor, sade han. Man trivs i sådana.

Sedan blev det aldrig mera talat om detta.

AMFÖ 63, ja. Som alltid under större övningar av detta slag blev det dåligt med sömnen, en del förflyttningar men inte särskilt mycket strid. I linjeförbandets stabskompani — i bataljon Idenmark således — sågs mycket få fiender om ens någon.

AMFÖ ur illustratören Georg Englunds synvinkel

Detta blev i längden något trist och sedan stridsdomarna som ersättning för fienden jagat truppen hit och dit, fram och tillbaka, upp och ner med gropgrävning, tät klädsel, maskering, ljus- och ljuddisciplin osv. osv. sammanfattade kompaniets förmodligen bäste soldat vad nog alla tänkte och kände i det att han pekade — med ett finger — i riktning mot en nationalklädd gestalt i dunklet:

— Där borta går min enda fiende!

Att här beskriva AMFÖ:s förlopp låter sig inte göra. Man noterar efteråt att omkring 15.000 man från armén, flottan och flyget var inblandade, att "kriget" pågick i större delen av Gästrikland, att I 14 ställde upp två hela bataljoner, dels ett linjeförband, dels ett lokalförsvarsförband med kaptenerna Henrik Idenmark resp. Ture Karlström som chefer samt att ledningens betyg efteråt till I 14-förbanden var gott. Det kan i detta sammanhang också påpekas att det inte bara är soldaten i ledet som övas — i den ena brigadens chefstält återfanns nämligen överste Axel Henriksson. Inte ens regementschefer går alltså fria.

Vårt förband gick från regementet ner mot skogarna kring Hästbo där vi reste tälten, grävde gropar osv. Så småningom ryckte bataljonen fram mot E 4 i trakterna av Furuvik—Älvkarleby men vände om igen och reste åter sina tält i Hästboterrängen — på exakt samma platser som tidigare.

När det så blev dags för den avslutande delen av AMFÖ — rörliga strider mot anfallande fiende — marschade förbandet några mil i nattmörker och kom en ganska kylig morgon fram mot trakterna av Forsbacka—Överhärde där skyttekompanierna anföll för att bl. a. ta bron vid Forsbacka. Efter den dagens strider vilade vi något under natten och på morgonen stötte bataljonen åter söderut efter vägen Överhärde—Hedesunda. Klockan 07.25 nåddes vi av ett efterlängtat besked:

— Eld upphör!

Men, som sagt. Vi hade inte sett många fiender och det fanns gott om ammunition kvar. Ordern eld upphör firades därför med en rätt ansenlig salut.

Totalt hade vi då legat i fält sju dygn och genomgående omdöme hos truppen var, att det inte varit alltför ansträngande.

Flyget hade vi utsatts för och "vanliga" infanterifiender likaså. Fallskärmsjägarna hade ramlat ner i landskapet och artilleriet hade vi haft god kontakt med. Vad vi däremot aldrig såg eller hörde talas om var marinen. Detta skulle kunna förklaras med att vi låg och tryckte i de djupa skogarna, men inte alla trodde det.

En natt började regnet forsa in i kommendanttältet, markerna hade vid det laget s. a. s. börjat svämma över, och en röst i granriset ansåg att där han låg borde en av marinens grodmän ha sin plats i stället för en vanlig hederlig infanterist.

— Dom har nog orienterat fel, sade en annan, och lagt oss ute vid havet. Det kanske är flod nu.

Men allt var inte regn. Repmånadens slutvinjett blev den vackrast tänkbara.

Sedan "kriget" avslutats gick vårt förband direkt upp till södra Hälsingland för att avrusta på mobplatserna, där huvuddelen av förbandet också ryckt in. En vacker tisdagsmorgon startade traktorkaravanen från bivackplatsen vid Överhärde för att via Sandviken och Ockelbo gå till slutmålet vid Ljusnan.

Det granna oktoberlandskapet drog förbi traktorkärran. Solen strilade ut en klar men kylig morgondusch när marschen startade. Alltefter som timmarna gick blev det dock varmare och såväl de cykeltolkande som de på kärror och traktorer fick uppleva senhösten då den är som vackrast. Skönheten i landskapet var överväldigande — från pastorala idyller med röda stugor i vitstammiga björkdungar och med getter, barn och hundar på gårdstunen till modernistiska kaskader i höstens sista färger, gult, brunt, rött och alla nyanser däremellan samt himmelsblått.

Borta var då den fula uniformen — som inte tilläts på Gävles restauranger oavsett sitt "innehåll" — borta var förargelsen över den ekonomiska förlust som så gott som samtliga får finna sig i att göra under ett repetitionsmöte, borta var också minnet av ansträngningar och sömnbrist.

Kvar fanns bara ett sagovackert land.

Tord Bergkvist

NU GÅR JAG HÄR OCH HARVAR MED TAKT OCH DISCIPLIN

Mel.: Luffarevisa.

Nu går jag här och harvar.
Befälet bara larvar
och ryter att jag slarvar
med takt och disciplin.
Men jag kan nog förklara:
jag bär en fullsprängd mara
så det är inte bara
att sprätta och va' fin.
Och så har jag en del besvär
med bajonett och skjutgevär
(väl femti kilo, ungefär)
med krut och mynningsbleck.
Så det är minsann inte lätt
att paradera fint och nätt
i ur, i skur, i köld, i svett
med dylikt stort gepäck.

Sen bär jag kronans stövlar
som pedikyren skövlar,
därpå befälets "bövlar"
och tunga krigarhand.
I magen sluring skvalpar
på åldersmän och "valpar"
som går att skära skalpar
för kung och fosterland.
Men ber man sen i ödmjuk ton
om fjorton dagars permission
för sin fysiks reparation
i hemmets lugna vrå.
Då får man lugn i kronans bur
(en fjorton dagars hälsokur)
bak gallerstål och tegelmur.
Så illa kan det gå.

Jag längtar hem till Märta
till Gunvor och till Berta
av allt mitt krigarhjärta.
Ja, det är inte lätt.
Mitt skoskav illa svider
så ni må tro jag lider
i dessa barska tider
på Kungsbäcks slitna slätt.
Och ändå är jag ganska glad,
min insats blir ju en bravad
som sedan ökas grad för grad
när jag blir civilist.
Och därför sjunger jag en stump
i krigsmarsch eller fredlig skump
ibland konserver, krut och lump
så blir det mindre trist.

Sten Brandt

Kom ihåg!

Regementets Dag i Gävle

söndagen 7/6 1964

KRIGSÅR OCH FREDSTID I FRÄMMANDE TJÄNST

Major Orvar Nilsson, officer vid I 16 1941—61, major vid I 14 1961, chef för Hemvärnets Stridsskola 1963 har sammanlagt 4 års utlandstjänst. Han har därunder varit frivillig i båda de finska krigen, tjänstgjort som lärare i Etiopien samt deltagit med en etiopisk bataljon i Korea. Ett flertal finska, etiopiska och koreanska medaljer och ordnar vittnar om hans insatser på olika fronter.

I mars 1940 låg vårt kompani i främsta stridslinjen längst ut på Svenska Frivilligbataljonens vänstra flygel. Vår första strid var genomkämpad i mörker, snö och kyla däruppe i de finska ödemarkerna norr om polcirkeln. Ett par fientliga kompanier hade skidande gått till anfall, och skjutits sönder och samman framför våra ställningar. Patrullverksamheten hade ökat. Vi väntade häftiga stridshandlingar.

13 mars grydde med ryska flygare i luften. Båda sidors artilleri var i verksamhet. En andtruten rapportkarl kom springande till tältet. "Från kompanichefen. Besätt stridsställningarna!" Eldvakten skred till handling: "Vakna killar! Upp för fan! Ryssen anfaller!"

Sömndruckna frivilliga grep efter vapen och utrustning. Ett plötsligt susande i luften ökade till vinande tjut. Alla omkull i tältet. Ett öronbedövande brak. Jag kastades ut i luften. Det svartnade för ögonen.

Jag ser mig omkring. Var är jag? Ett blodigt huvud sticker upp ur snön. Det är min ena gruppchef sårad av splitter, en

annan med sönderslagen arm vrålar av smärta. Ryggsäckar, pälsar, persedlar och skidor ligger spridda omkring, snön är svart. I tältet gapar ett stort hål, en djup krater vittnar om bombträffen.

Nya order: "Besätt ställningarna". Nya flyganfall. Kulsprutekärvarna står som eldstrålar ner över förläggningen. Kompanichefens häst såras svårt i magen. Tarmarna hänger ut. Framåt! Skydd! Artillerield: omkull i snön. Splittren viner över oss. Upp igen. Framåt! Skydd! Äntligen når vi stridsvärnen. Direktskjutande vapen piskar våra värn. Eldförberedelserna kulminerar. Vi väntar på anfallet.

Plötsligt upphör all fientlig eld. Nu kommer dom djävlarna.

Då skriker en rapportkarl i skogen: "Eld upphör! Det är fred! Allt befäl till kompanichefen".

Efter bekräftad order skidade vi tankfulla och allvarsamma tillbaka till tälten. En ofattbar och obeskrivligt skrämmande tystnad rådde i den sönderskjutna skogen. Varför, varför, varför? Fredsvillkoren? Har alla offer varit förgäves? Frågorna plågade oss, vi fick inget svar.

Föga anade jag då, att jag inom några år åter skulle uppleva "Eld upphör" mellan Finland och Ryssland och att jag även då skulle ställa mig samma obesvarade frågor.

PANSARSKRÄCK

Midsommar 1944. Våldsamma avvärjningsstrider, i vilka Svenska Frivilligkompaniet deltog, rasade vid Tali nordost om Viborg. Upprepade ryska stormningsförsök, hårda närstrider. Ryska stridsvagnar körde oupphörligt igenom våra främsta linjer. Vi saknade helt pansarbrytande vapen. Efter ett par dygns nervslitande strider fick bataljonen ett par raketgevär, som vi inte sett tidigare eller hört talas om. Några karlar togs ut, fick skjuta var sin raket i skogen och sattes därefter in i striden som närpv-specialister. De kallade med stolthet sitt nya vapen "Pansarskräck". Vi svenska frivilliga försvarade längst fram till höger. Ryska stridsvagnar och stormkanoner körde av och an ett hundratal meter framför oss. Då och då brassade de av med sina direktskjutande kanoner. Vi tryckte i stridsgroparna. Bataljonschefen beslöt höra efter om vi behövde närpansarvärn till hjälp. Jag var ovetande om både vapnen och

den ifrågasatta hjälpen, då plötsligt en kille kom framkrypande i skogen "Onko teillä pansaarikauhu?" Jag begrep inte ett skvatt. Tolk tillkallades. "Herr löjtnant, han frågar om Ni har pansarskräck". — Jag tittade förvånat på finnen och sa till tolken: "Säg åt den förbannade finnkolingen att inte är vi rädda för ryssen inte"!

Så småningom klarades saken upp till stor munterhet för vardera parten och vi fick efterlängtad hjälp av både pansarskräcks- och pansarskottsskyttar.

MERA REALISM I UTBILDNINGEN

En stålhjälmförsedd etiopisk pluton försvarade ett motståndsnäste. Plutonchefen hade ordnat bevakning, larmminerat och gjort eldförberedelser efter alla konstens regler. Han och hela hans pluton väntade i spänning. Utanför nästet närmade sig en pluton i solhjälmar. Det var dubbelsidig tillämpad övning

Del av Kejserliga Etiopiska Gardets musikkår

i Addis-Abbeba. Stridskontakt nåddes. Eldunderstöd. Rök. Anfall. Innästling bakifrån. Motstötar. Försvarare och anfallande krigade med stor inlevelse och av hjärtans lust. Till slut avblåstes striden och kort genomgång följde. Med hjälp av tolk berörde jag en del principer och detaljer. Båda styrkorna hade skött sig väl. Då jag slutat stegade stf plutch på försvarssidan — en stadig svarthyad underofficer — fram, gjorde gevärsföring och ställningssteg och anhöll via tolk att få tala. Bifalles. "Kapten. Det var en bra övning. Den vill vi göra en gång till, men då vill vi ha *skarp ammunition i vapnen.*" — "Inte kan jag, som ansvarig instruktör ha dubbelsidig övning med skarp ammunition, då skjuter Ni ihjäl varandra". — "Det gör ingenting kapten, om några blir skjutna bara man vet, *vem som vunnit* när övningen är slut".

Framställningen föranledde ingen åtgärd.

KRIGSFRIVILLIG FÖR TREDJE GÅNGEN

I april 1951 skickade Etiopien en 1200 man stark bataljon för att deltaga på FN:s sida i de pågående striderna i Korea. Bataljonen hade på frivillig väg uttagits ur Kejserliga Gardet. Såväl befäl som manskap var utbildade av svenska officerare. Sten Eggert Nauclér — vän och vapenbroder sedan Finlandstiden 1940 — och jag medföljde som instruktörer, sedan vi för tredje gången begärt och erhållit avsked ur svensk tjänst för frivilligt krigsdeltagande.

Stora högtidligheter föregick avresan och enorma människomassor hyllade bataljonen, då den gjorde avskedsparad för kejsar Haile Selassie i Addis-Abbeba.

Efter tågtransport till Djibouti i Franska Somaliland ilastade bataljonen i ett stort amerikanskt trupptransportfartyg. Ett färggrannt franskt hederskompani i röda fezer paraderade och den vackra etiopiska nationalhymnen spelades, då vi lämnade kajen. Den spelades om och om igen, när vi sakta gled ut över Röda Havets spegelblanka yta. Men snart hördes den ej mer och Afrikas kust försvann i ett fjärran dis.

Vi korsade Indiska Oceanen, låg ett dygn i Colombo på Ceylon och passerade Singapore i vacker solnedgång. I Bangkok togs thailändsk trupp ombord. Vi strök tätt förbi Formosa på utsidan och efter tre veckors överskeppning skymtade vi Pusan, Sydkoreas dåvarande huvudstad. Den sorglösa båtresan var

slut. Allvaret skulle börja. Hur skulle det gå för "bröderna" i detta fjärran land och hur skulle de kunna anpassa sig i FN-armén? Hur skulle mottagandet bli? Vi fick veta att först skulle bataljonschefen gå iland, det skulle bli högtidligheter på kajen, och därefter skulle kompanierna i tur och ordning urlasta på ett led.

Äntligen låg vi vid kajen. Vi hängde längs relingarna. Där nere stod Sydkoreas president Syngman Rhee och andra dignitärer. Vi såg ett par fyrstjärniga amerikanska generaler och andra högre officerare. Blomsterförsedda, nationalklädda koreanska småflickor stod vid sidan av hederskompaniet. Två amerikanska negermusikkårer i vita hjälmar, vita damasker och vita handskar fullständigade bilden.

Motorerna stoppades. Den etiopiske bataljonschefen *skred* nedför landgången i ensamt majestät, begapad av soldaterna längs relingarna. Hälsning på kajen. Glada nickar och handtryckningar. Blommor överlämnades. Så taktpinnarna i luften. Båda musikkårerna klämde i på en gång. "St Louis blues" ekade över hamnbassängen.

Styrkta av dessa trösterika toner tågade vi iland beredda att strida för Sydkoreas frihet samt FN:s och Etiopiens ära.

Krigskyrkogården i Pusan, Sydkorea

DIPLOMATI?

Den 7 november 1952 var det stor fest på ryska ambassaden i Addis-Abbeba. Man firade 35-årsminnet av revolutionen med en makalös champagne-, gåslever-, kaviar- och vodkamottagning. Bland många andra var vi svenska officerare inbjudna. Dagen till ära hade vi klätt oss i stor högtidsdräkt — uniform m/ä, sabel och dekorationer. Vid ankomsten blev vi i tur och ordning föreställda för ryske ambassadören. När jag hälsat frågade han med glimten i ögat: "Hur kan det komma sig att en svensk major, som ser så ung ut, bär så många krigsdekorationer?"

"Herr Ambassadör, det beror främst på att jag två gånger som frivillig deltagit i krig — mot Ryssland"!

Efter detta upplysande svar skildes våra vägar. Ambassadören ägnade sig åt andra gäster och jag grep med friskt mod in på bordens läckerheter!

Orvar Nilsson

Visa "BOCKEN"
för Dina bekanta!

Intressera dem för KAMRATFÖRENINGEN och skaffa nya medlemmar.

Gör en positiv insats för hembygdens regemente

MODERN KRIGSMATERIEL I ARMÉNS UTRUSTNING

Flygplanens ökade höjder och hastigheter har medfört att man konstruerat effektivare luftvärnsvapen. Även på detta område har utvecklingen gått mot robotar. Sverige har inköpt den amerikanska luftvärnsroboten Hawk, som väl fyller de stridsekonomiska krav som ställs på den. Räckvidd (mot mål med överljudsfarter) från trädtoppshöjd upp till 18 km och intill 30 km avstånd från avskjutningsplatsen

Bandvagn 202 A är avsedd för såväl person- som materieltransport (även sjuktransport). Vagnen är sex meter lång och tar åtta man (lastförmåga 800 kg i terräng). Hastighet i snöbetäckt terräng 5—15 km/tim, på väg 50 km/tim.

Rörligheten på vatten tillgodoses i någon mån genom införande av patrullbåt av gummi. Den är avsedd för 1/2—1 skyttegrupp, har en vikt av 30 kg och kan blåsas upp på 6—8 minuter.

Den ökade rörligheten och mekaniseringen har medfört större krav på reparationsmöjligheter. Sådana möjligheter har vi fått genom konstruktionen av verkstadskärra 1, 2 och 3. De båda förstnämnda fyller normalbehovet vid en infanteribrigad. Ovan verkstadskärra 1, som har handverktyg, elborrmaskiner, gassvetsutrustning m. m. Verkstadskärra 2 innehåller elverk, högtryckskompressor, laddningslikriktare, drag- och lyftapparat m. m.

STRIDSVAGN S

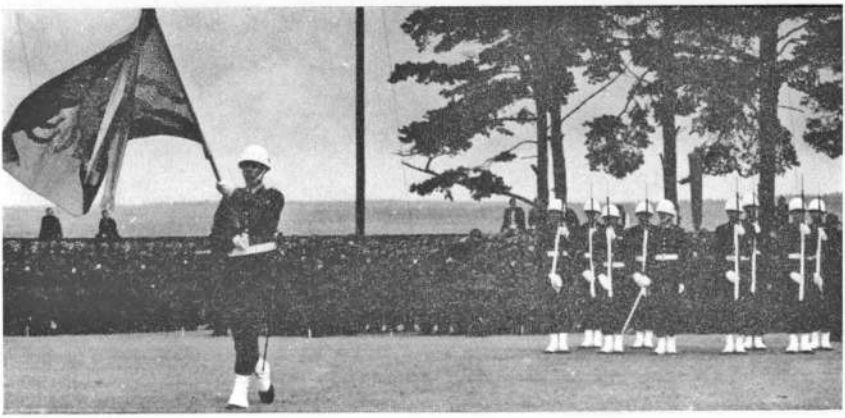
Svensk försöksverksamhet har skapat en i många avseenden ovanlig vagn, som vunnit stor internationell uppmärksamhet och som man hoppas mycket av. Vikten är omkring 35 ton. Den drivs av en flerbränslemotor och en gasturbinmotor. Beväpningen utgöres av en 10,5 cm automatkanon och fyra stycken kulsprutor. Den kan manövreras av en man, men har tre mans besättning.

Pansarvärnsbil för 9 cm pansarvärnspjäs 1110. Bilen är en specialversion av personlastterrängbil 903 av Volvos fabrikat. Pjäsen kan betjänas av 2 man.

Bengt Horn

REGEMENTETS DAG I HÄLSINGEBYGD

Fanmarsch på Långnäs

Regementets dag var i år förlagd till Bollnäs och gick av stapeln söndagen den 28 augusti. Det blev en strålande succé och aldrig förr har det varit så mycket folk ute på Långnäsområdet. Man uppskattade publiken till snarare över än under 10.000 personer. Staden är inte bortskämd med militära evenemang, allt hade nyhetens behag och man beundrade den militära precisionen vid förbimarsch och avlämningsceremonier.

När militärmusiken kl 0800 blåste revelj från tingshusets trappa och väckte stadsborna med marschmusik genom staden föll ett tätt regn från en blygrå himmel. Någon timme innan festligheterna ute på Långnäs skulle börja sken solen fram och programmet genomfördes i strålande sensommarväder.

Efter förbimarsch inför regementschefen ställde bataljonen upp på Långnäs idrottsplats. Där skedde avlämning, parad för fanan och hölls korum av militärpastor L. Karlsson. Regementschefen hälsade välkommen till regementets dag. Han erinrade om att Hälsinge regemente sedan gammalt haft fast förankring i dessa bygder. Denna gemenskap hade sin starkaste

prägel under indelningsverkets tid, då befäl och soldater var intimt knutna till bygden genom sina boställen och soldattorp Mången vacker odlargärning vittnar än i dag om den insats de indelta soldaterna gjorde i fredligt värv. Livkompaniet, som var överstens eget, rekryterades från bollnästrakten. Tjänstgörande kompanichefen bodde i Säversta och i Bollnäs kyrka förvarades bataljonsfanan. Där samlades soldaterna till kyrkparader eller för att efter utrustning i ofärdstid få ett Guds ord med ut i fält.

Att den fredstida gemenskapen numera blivit mindre påtaglig än förr måste från allmän försvarsberedskapssynpunkt vara en bestämd nackdel. Ett nutida krig är totalt och fordrar därför också en total försvarsberedskap. Kontakten mellan regementet och bygden är av den största betydelse för den gemensamma försvarsberedskapen och i den andan har regementets dag anordnats i Bollnäs.

Efter sitt hälsningsanförande överlämnade regementschefen svärdsorden till kaptenerna Karlström och Idenmark samt svärdstecknet till fanjunkarna Sööder, Stolth och Lindman.

Regementschefen överlämnar svärdsordnar och svärdstecken

Under eftermiddagen fanns möjlighet att ägna sig åt nöjesanordningarna i Folkets park, studera väl camouflerade förläggningar, bese utställningen av moderna vapen och sist men inte minst äta smörgås och ärtsoppa serverad av flinka bollnäslottor.

För dagens stridsövning svarade kompani Alnevik med anfall över vattendrag. Efter en bedövande artillerield och rökridå över Varpens vatten kom stormtrupperna i överskeppningsbåtar och gick till anfall. Då både ryste och applåderade man och gav högsta beröm åt det militära arrangemanget.

Anfall över Häggestaviken

Sist på programmet kom flergrensstafetten och dans i Folkparken. I samband med kamratföreningens middag på Stagården för särskilt inbjudna yttrade stadsfullmäktiges ordförande, herr Nils Jangren, bl. a. — "skulle utrymmet bli för trångt för Hälsinge regemente i Gävle, står alltid Bollnäs berett att rycka in."

Gunnar Fernquist

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Styrelsen för Kungl. Hälsinge regementes Kamratförening, får härmed avgiva följande berättelse för arbetsåret 1963.

Styrelse: Överste Axel Henriksson, Gävle, ordförande, överstelöjtnant Arne Dyberg, Gävle, vice ordförande, förvaltare Helmer Nygren, Gävle, sekreterare och förvaltare Harald Fisk, Gävle, kassör. Övriga ledamöter: Överste Ingwar Grundell, Stockholm, riksdagsman Per Persson, Runemo, riksdagsman Jon N. Jonsson, Bollnäs, landstingsordförande Edvin Jansson, Harnäs, häradsdomare J. A. Andersson, Trönödal, kapten Gert Nilsson, Gävle, förvaltare E. W. Andersson, Gävle, löjtnant E. A. Pira, Gävle, rustmästare Åke Viklund, Gävle och hemmansägare Einar Berlin, Valbo.

Verkställande utskott (VU): Ordförande A. Henriksson, ledamöter H. Nygren, H. Fisk, A. Dyberg och E. Berlin.

Revisorer: Stadsrevisor C. W. Forsberg, Gävle och rustmästare Leonard Wikström, Gävle med stadsmäklare Folke Löfgren, Gävle och redaktör Erik Wickberg, Gävle som ersättare.

Valberedning: Bankkamrer C. Müntzing, Gävle, sammankallande, ingenjör Torsten Ygge, Gävle och polisman Birger Hofvenstam, Järbo, med fanjunkare Lars Paul Gustafsson, Gävle och musikfanjunkare Erik Åkerlund, Gävle som ersättare.

Redaktionskommitté för "Bocken": Kapten Gunnar Fernquist, sammankallande, kapten Sven Bratt och personalkonsulent Ivar Hillström, samtliga Gävle.

Antal medlemmar per den 31/12 1963:
Hedersordförande: Överste Hans Berggren = 1.
Hedersledamöter: Generallöjtnant Curt Göransson, ärkebiskop Erling Eidem och överste Carl Hamnström = 3.
Hedersmedlemmar: Jonas Alm, Lars Hedblom, Erik Krig, Viktor Landström, Nils Nilsson, Johan Nord, Anton Nordström, Lars Norin, Lars Nyberg, Nils Ström, J. A. Sääf, J. A. Thyr, J. A:son Thyrell, Oskar Wallberg, A-J. Åberg, Hans Åström och A-W. Örn = 17.
Ständiga medlemmar: = 9.
Medlemmar: 756.

Under året har följande medlemmar avlidit: P. G. Bohlin, E. H. Fagerström, A. Samuelsson, A. Röstlund, O. E. Jonsson, Jon N. Jonsson, S. Eriksson, N. Nielsen, O. M. Hillgren ,W. G. Dahlgren, S. O. Marin, A. Skoglund, K. Myrgren, J. Jernqvist, R. H. Nilsson, K. A. Modin, N. J. Blom, E. M. Östlin, J. Säll och J. O. Wärn.

Sammanträden:
Föreningens årssammanträde 25/8.
Styrelsen 31/1 och 25/8.
VU vid behov samt i anslutning till års- och styrelsesammanträden.

Utmärkelser:
Minnesmedaljen:
20/3 i brons till indelte soldaten Lars Hedblom, Hedesunda, på hans 90-årsdag.
25/8 i silver till riksdagsman Per Persson, Runemo, i samband med hans avgång som ledamot av styrelsen.

Bordsflagga till Bollnäs stad i samband med regementets dag i Bollnäs.
Vid samma tillfälle erhöll föreningen Bollnäs stads bordsstandar.

Representation m. m.:
31/1 Beslöt styrelsen att föreningen skulle inträda som medlem i Arémusei Vänner.
Beslöt styrelsen kalla alla indelta soldater till hedersmedlemmar i föreningen.
Beslöt styrelsen kalla generallöjtnant Curt Göransson till hedersledamot av styrelsen.
25/2 Nedlade ordföranden, överste A. Henriksson föreningens krans vid f. musikfanjunkare Gustaf Bohlins bår.
25/3 Deltog förvaltare H. Nygren i De Militära Kamratföreningarnas årsmöte i Stockholm.
2/4 Mottog föreningen en donation på 25.000:— kr efter framlidne f. regementsläkaren Einar Fagerström.
23/9 Nedlades en krans vid överstelöjtnant T. Holms bår.
4/11 Övervar överste A. Henriksson och förvaltare H. Nygren riksdagsman Jon N. Jonssons begravning i Bollnäs.

Regementets dag redovisas i särskild artikel.

Årssammanträdet.
I anslutning till regementets dag i Bollnäs avhöll föreningen sitt ordinarie årssammanträde på Långnäshallen under ledning av föreningens ordförande överste A. Henriksson och i närvaro av ett 20-tal medlemmar.
Ordföranden och samtliga ledamöter, vilka var i tur att avgå omvaldes utom riksdagsman Per Persson, Runemo, som undanbett sig återval och i hans ställe invaldes redaktör Per Evert Persson, Bollnäs. Ordföranden tackade Per Persson för hans stora intresse för föreningsarbetet och överlämnade regementets minnesmedalj i silver. Verksamhets-, förvaltnings- och revisionsberättelsen godkändes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för 1962 års förvaltning. Årsavgiften fastställdes till 5:— kr och "Bocken" skall även under 1964 utgivas i bokform.

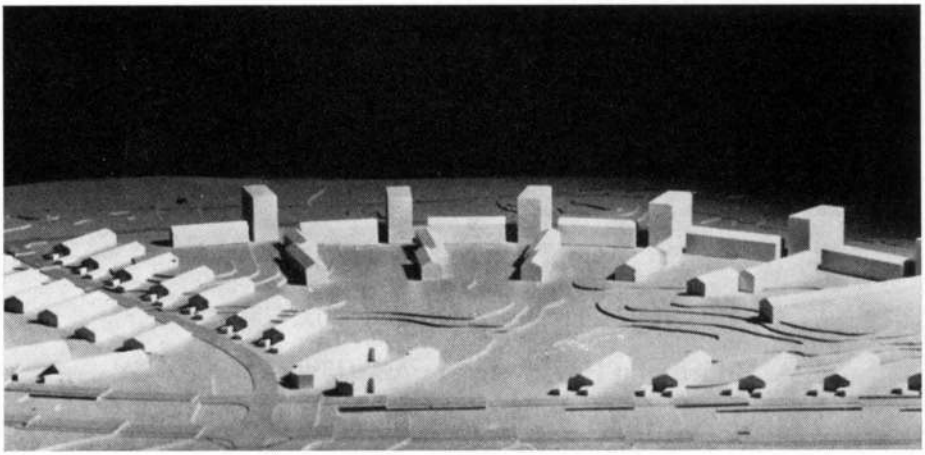
Av framlidne f. regementsläkaren E. Fagerströms donation avsattes 5.000:— kr till historiefonden och styrelsen erhöll i uppdrag att förelägga 1964 års årssammanträde förslag till stadgar för resterande kr 20.000:— av donationen.
Styrelsen vill till sist rikta ett varmt tack till Bollnäs stad med dess olika organisationer, Bollnäs Lottakår, Bollnäs Gymnastik- och Idrottsförening, Bollnäs Folkpark för all hjälp vid Regementets dag samt till alla och envar som på ett eller annat sätt bidragit till ökad förståelse för föreningens arbete i avsikt att vidga sambandet mellan regementet och bygden.

Gävle i januari 1964.

På uppdrag av styrelsen
A. HENRIKSSON

H. FISK — H. NYGREN
ARNE DYBERG — EINAR BERLIN

Projekterar...

Norrsätra-området i Sandviken.
Bebyggelsen omfattar ca 700 lägenheter fördelade på tretton 3-vånings lamellhus och 8-våningars punkthus.

...med sikte på hög kvalitet

Svenska Riksbyggen färdigställde 1962 i hela landet nära 7.000 lägenheter. Ett enastående resultat, men ändå bara en milstolpe i företagets utveckling. Hittills har ca 85.000 lägenheter projekterats. Svenska Riksbyggen ökar projekteringstakten. Målet är också att förbättra bostädernas kvalitet.

PROJEKTERINGSUPPDRAG:
HOTELL • SKOLOR
SAMLINGSLOKALER
KONTORSHUS
LAGERLOKALER
FÖRVALTNINGSBYGGNADER
BOSTADSOMRÅDEN

RIKS BYGGEN **SVENSKA RIKSBYGGEN**
STOCKHOLM

Denna bok har tillkommit genom

Bil- & Buss AB, Bollnäs, Söderhamn, Edsbyn

AB Edsbyverken, Edsbyn

AB Elektro-Armatur, Gävle

Vict. Th. Engvall & Co Kommanditbolag, Gävle

Gefle Dagblad, Gävle

Gävle Möbellager, Gävle

Gefleortens Mejeriförening upa, Gävle

A. Hildebrand Hovjuvelerare AB, Gävle—Sandviken

Hälsinge-Kuriren, Söderhamn

Kilafors Trävaru AB, Kilafors

Kilafors Ullspinneri AB, Kilafors

AB Lingbo Verkstäder, Lingbo

Maskin AB Henry Jerner, Gävle

Målarmästare Lennart Lönn, Gävle

AB Möbelproduktion, Gävle

Carl A. Ohlsson AB, Gävle

Allan Rehnström & Co, Gävle

Sandvikens Gas AB, Sandviken

AB Skoglund & Olson, Gävle

Firma Stålprodukter, Bollnäs

Söderhamns-Kuriren, Söderhamn

A. U. Wahlberg AB, Juvelerarefirma, Gävle

Sixten Waldenby AB, Rörledningsfirma, Gävle

Jacob Wennberg AB, Gävle

stöd av bl. a. nedanstående företag

Albihn Inredningar AB, Gävle
Avesta Jernhandel AB, Avesta
Bergströms Lager Eftr., Gävle
Gävle-Dala Lantmannaförbund, Gävle
Gävle Kartongfabrik AB, Gävle
Gävle Plåt AB, Gävle
Firma Erik Göransson, Marmaverken
Hallbergs Bokhandel, Gävle
G. Holms Färghandel, Gävle
Hotell Ateneum, Gävle
Järbo Handels AB, Järbo
Järbo Såg & Hyvleri ,Gästrikehus, Järbo
Firma Kaffekvarn, Gävle
G. Th. Karlsson Bleck- & Plåtslageri, Gävle
Kilaforsortens Köpmannaförening, Kilafors
H. Lindgren AB, Gävle
Lötens Handels AB, Rengsjö
Martins Press & Kemiska Tvätt, Gävle
Motorcentralen Aug. Höglund AB, Söderhamn
Nordgren, Ek & Co, Gävle
Ockelbo Verktygsfabrik, Ockelbo
Pix AB, Gävle
Sehlbergs Urhandel, Gävle
Snögrens Cykel- & Sportaffär, Gävle
Solängens Handelsträdgård, Gävle
Stattins Järnhandels AB, Sandviken
Sundéns Färg- & Tapethandel, Bollnäs
Söder-Frukt, Gävle
Ugglebo Arbetarförenings AB, Ockelbo
Åkerson & Co AB, Gävle

ARNO HOLM AB

Mejeriprodukter

GÄVLE

Telefon 240 45, 245 41, 128 41

OST
svensk
dansk
finsk
holländsk
SPECIALKVALITEER

ÄGG
färska
kvalitetskontrollerade

Ernst Express AB

Avesta - Telefon 509 10

SVEN LUNDBERGS BLOMSTERHANDEL

Thulehuset Gävle
Tfn 257 34, 181 34

Medlem av Blomster-förmedlingen

TESTEBO-TVÄTTEN

REKOMMENDERAS

Tfn 026/269 34, 119 29

HOLMGRENS VULK

Försäljning av nya däck
Reparationer
Regummeringar

N. Skeppargatan 13 – Gävle
Tfn 026/236 03

NYA TRÄVARUAFFÄREN

allt i trävaror

Sätravägen 14, Gävle
Tfn 026/220 78

SKYLTAR

i rostfritt stål, metaller o. plast

A-B ROSTFRIA SKYLTAR

S. Kansligatan 8 Gävle
Tfn 026/273 01

det
är
bäst
att

trycka
hos

GT

GEFLEBORGS TRYCKERI AB

Gävle - Telefon 297 00

TRÄVAROR
BYGGNADSMATERIAL
TAKTÄCKNINGAR
GOLVLÄGGNINGAR

ELON JOHANSSON AB
Sandviken Gävle

Joh. E. Hedin ab

CENTRALPALATSET

EN SPECIALAFFÄR I
PAPPERS- OCH KONTORSVAROR
PRESENTREKLAM – PLASTTILLVERKNINGAR

BOLLNÄS BIL- & MEKANISKA AB
Långgatan 28, Bollnäs Telefon 105 69, 126 69

Tillverkning:
RAPID SNABBLYFTBLOCK
INBYGGDA BLOCK
OCH BLOCKVAGNAR

Beställningsarbeten:
SVARVNING - FRÄSNING
PRESSNING - SVETSNING
MASKINREPARATIONER

Gävle Blomsterodling
Bergsgatan 11 Tfn 026/205 43

Pensionat Kronsäter
Hotell och pensionat
Trevliga rum
Låga priser
Vackert läge
Marma Tfn 026/750 24

HEDESUNDA KOMMUN

HEDESUNDA KOMMUN erbjuder större och mindre industrier och företagare välbelägen tomtmark till humana priser.

Kommunen som ligger i södra delen av landskapet Gästrikland har ett fördelaktigt och naturskönt läge på ömse sidor om Dalälven.

Utmärkta vägförbindelser åt alla håll finnas och arbeten pågår för att ytterligare förbättra och modernisera vägnätet.

Framåtgående industrier kan efter framställning till SJ erhålla möjlighet att befrakta järnvägsspåret mellan Sala och Gävle, vilket genomlöper Hedesunda. Moderna bostadslägenheter finnas och utbyggnad är planerad.

Hänvändelse till HEDESUNDA 0291/100 87, 101 87 — kommunalkamreraren.

tala med
THULE
VAR ALLTID PÅ DEN FÖRSÄKRADE SIDAN

Avd.-kontor: Thulehuset, GÄVLE. Tel 151 80

THULE för försäkring

TRETORN
ledande märke i GUMMISKOR

SKOMAGASINET
Drottninggatan 33 GÄVLE Tel. 235 77

OLSSONS BLOMSTERHANDEL
Nygatan 15, GÄVLE

Telefoner: 204 16 och 139 16

allt i garner
för modern stickning och virkning

VÄVGARNER – alla slag

LÄGSTA PRISER

NYA FABRIKSLAGRET

Storvik Torsåker

Hofors, Faluvägen 26

TÖRNROS PENSIONAT
Mottager beställningar på

FESTER

MIDDAGAR

SAMMANTRÄDEN

Torsåker Tfn 0290/403 32

TORSÅKERS KOMMUN

Planera redan nu Eder semester. Gör ett besök i vår kommun som har en hel del sevärdheter från tiden som bergsmansbygd. Vi har gamla hyttor m. m. kvar från den tiden. Vi har även andra sevärdheter som skogsvårdsskolan Kratte Masugn m. m.

Ni kan också besöka Söderåsen och titta på den milsvida utsikten. Efter detta kan Ni ta ett dopp i sjön Malmjärn där vi även har servering. På vägen dit kan Ni besöka Hembygdsgården, vid foten av Klocksberg, med dess omfattande samlingar från bergsmanstiden. Vi har även andra fina badplatser till Eder tjänst.

Efter ett bad är det skönt med en bit mat som Ni kan få på Törnros eller Råbacka pensionat.

Gör en semestertripp till TORSÅKER
— det kanske lönar sig.

Hembygdsgården i Torsåker

Vid besök i Stockholm

ställ bilen i

P-KLARA

BILPARKERING

alltid öppet — mitt i city

tel. 11 52 45, kör in från
Vasagatan - Vattugatan

ISLANDS-SKINN
i flera tjusiga färger från **45.–**

Svarta NAPPAVÄSTAR
dam o. herr **78.–**

BRYGGAR-FRACKAR
Enkelknäppta i getmocka **145.–**

NAPPA-SLIPSAR **10.–**

– vi har fått namn om oss....

GÄVLE Slottstorget. Tel. 188 20
SANDVIKEN Köpmangatan 8
Tel. 520 20

Allt för hunden

Hundarnas specialaffär

Grönlunds SPORT
DROTTNING-GATAN 15
TEL. 26190

Gäller det kläder
Besök specialaffären

Ni är välkommen

CARL NORDS KLÄDER
Österfärnebo Tel. 201 21

AB ERIK
Sohlberg's
Livsmedel, Gävle

Telefon 026/296 30

Sohlbergs tillverkningar
– en garanti för hygien och kvalitet –
Finns i de flesta av länets livsmedelsaffärer

Lasta och schakta snabbare och med större vinst med

MASKIN AB **Gigantic**

G 18 – 2-hjulsdriven
F 20 – 4-hjulsdriven

- **STARK**
- **SNABB**
- **SÄKER**
- **STOR KAPACITET**
- **SERVOSTYRD**
- **KOMPAKT**
- **LÅG TYNGDPUNKT**
- **DRIFTSNÅL**
- **PRISBILLIG**

Begär prospekt och offert!

MASKIN AB **Gigantic**

Järbo Telefon växel 0290/70610

Service och återförsäljare över hela landet

AB
Gestriklands
Yllefabriker

JÄRBO

TELEFON 0290/706 00

Edsbyns
Tryckeri AB

EDSBYN

Tfn 0271/212 85

Furuvik

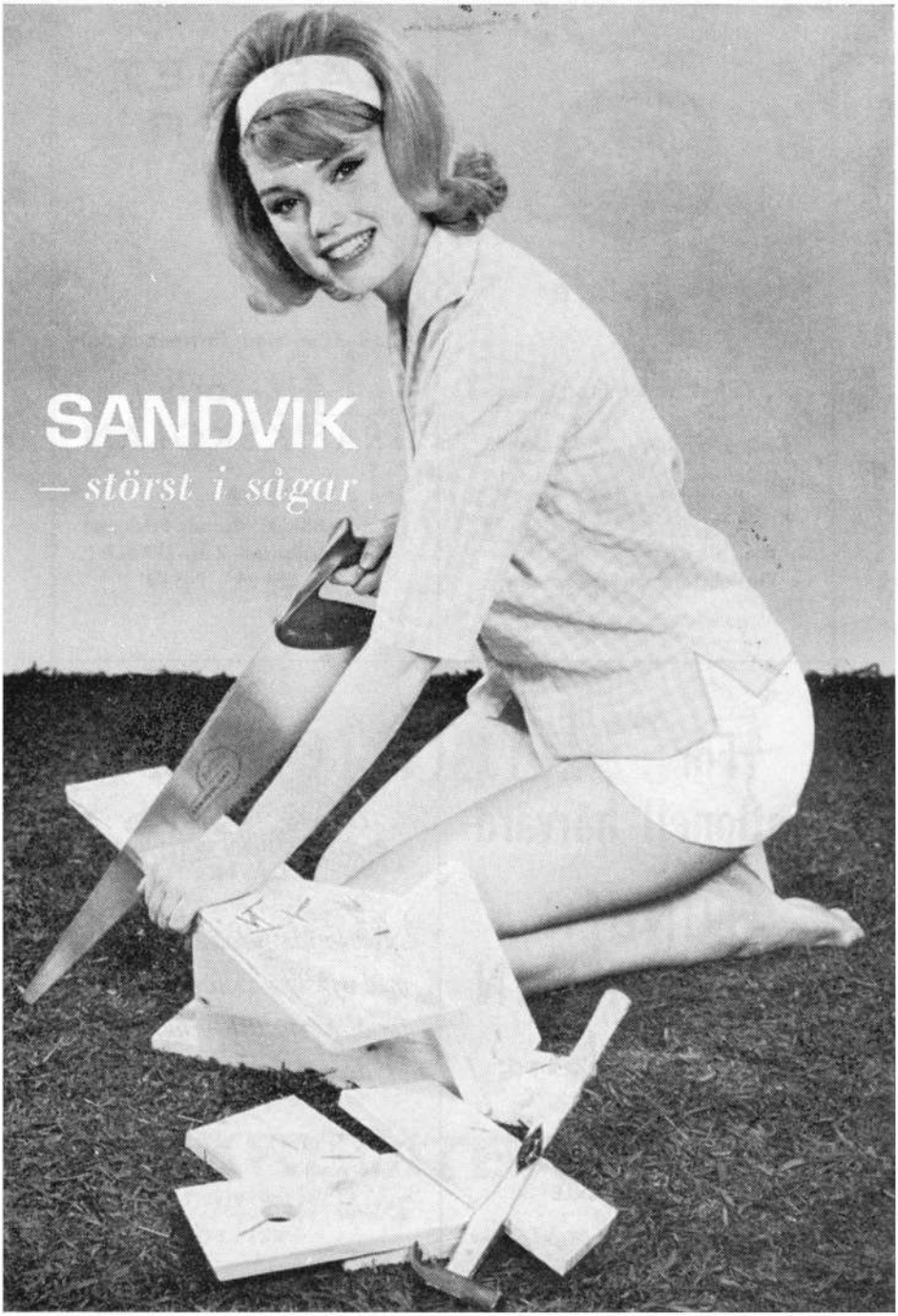
SVERIGES
STÖRSTA
DJUR-
OCH
NATUR-
PARK

- Utflykts-
målet
för
hela
familjen

STORVIKS
KRAFT AB

Justering och ombyggnad av
elmätare

Tfn 0290/111 00

SANDVIK
— störst i sågar

Freja GLASS

är godare

Vi har öppet året runt

Ordertelefoner: 205 74, 205 75

Kontroll och råvaror:

Gefleortens Mejeriförening

NÄR DET GÄLLER

- MC-
- KÖR-
- TRAFIK-
- BUSSKORT –

vänd Eder med förtroende till

BIL- och TRAFIKSKOLAN

Inneh.:
Olof Stråhle o. Berndt Friskman
S. Kansligatan 7 a, GÄVLE
Tel. 254 94 - 205 08

För rationell hårvård

LUNDÉN och SKALIN

Frisersalong

Södermalmstorg, GÄVLE
Tfn 146 47

GRAND-CENTRAL-HOTELLET GÄVLE

Norrlands förnämsta hotell med tjusiga restauranger för alla smakriktningar bjuder välkommen

COCKTAILBAR · TV

TELEFON 290 60

Alla
behöver
vi
en bank

KREDITBANKEN
passar alla

GÄVLE **Drottninggatan 35** **Tel. 227 41, 230 30, 124 24**

PIGALLE grill

på centrala söder

Öppet: Vard. 08.00–24.00. Lörd. 08.00–24.00.

Barn halva priser

God husmanskost och grillade rätter

Tfn 240 44

---

anlita specialaffären i radio och TV

35 år i branschen - Allt i radio-TV

Modern serviceverkstad

AB NORBORGS RADIO-TV S. Kungsg. 12, tel. 273 36

Ockelbo Sparbank

arbetar i bygden för bygden. Insättningar i sparbanken kommer Ockelbo-bygden tillgodo i form av lån till bostäder, jordbruk, småindustri, hantverk och handel m. m.

OCKELBO SPARBANK

– Hemortens och bygdens egen bank –

GW **GEFLE WAPEN**

N. Slottsgat. 3, Gävle
Tel. 262 11, 262 18

DANS - COCKTAIL-BAR

Omtyckta
REPRESENTATIONSMÅLTIDER

Aspnäs Wärdshus.

DANS COCKTAIL-BAR

ROULETTE MINIATYR-BOWLING

Frösön, Östersund. Tel. 16899, 16370

Direktion Bjureberg HÄLSAR ER VÄLKOMNA

LJUSNE*

BOARD
BYGGBOARD
PROFIL
PERFOR
INNERTAK

LW

PLYWOOD
FORMPLY
BLOCKLAMELL
BOARDLAMELL
UNDERGOLV

Övriga produkter: Trävaror · Trähus · Kätting

*

LJUSNE-WOXNA AB • LJUSNE

GÖR ETT BESÖK PÅ

Lindströms konditori

Ockelbo – Telefon 401 60

Känt för sitt goda kaffe och goda bakverk

GÄVLE LAST BIL CENTRAL

UTFÖR
transporter, schaktningar

LEVERERAR
grus, sand, väg- och betongmaterial
samt matjord

Gävle Lastbilcentral

N. Skeppsbron 1 Tel. 130 30, 130 31

"STÖVELN"-ÖBERG

Cykel o. Sportaffär

Norra Kungsgatan 13, Gävle - Telefon 250 43

ALLT I CYKLAR och SPORTARTIKLAR

Reparationsverkstad

BETALD

ANNONSPLATS

Mackmyra Sulfit Aktiebolag

köper

massaved och avverkningsrätter

OPEL

Motorcentralen i Bollnäs AB

Edelsbergsvägen 18 Tfn 0278/130 40

Plattsättnings-, Mosaik och Glasbetongarbeten

Stort materialsortiment

GOLV och KAKELSÄTTNINGS AB

Gävle - Tel. 232 21

MUNKSJÖ AKTIE BOLAG

HAMILTONGATAN 38 · GÄVLE · TELEFON 026/157 10

FÖRSÄLJNINGSKONTORET GÄVLE

Steget före - en klass högre

ELFVING & LÖÖF

Drottninggatan 26 GÄVLE Telefon 218 41, 267 53

KOPPARFORS aktiebolag

OCKELBO

Tillverkar:

TRÄVAROR

CELLULOSA

KARTONG

LÅDÄMNEN

GÄVLE SMIDE

JÄRNKONSTRUKTIONER
KAROSSERI- OCH
BILFJÄDERRIKTNING

Beckasinvägen, Näringen Tfn 026/206 70

Träffpunkten i Kilafors
JÄRNVÄGSHOTELLET

GOD MAT
BEKVÄMA RUM
LÅGA PRISER

Telefon 0278/500 23

Folkets Hus — Folkets Park

BOLLNÄS

Större och mindre möteslokaler för uthyrning

Best. till fester och samkväm även lunch, supé el. dyl.
KONDITORI
Modern och gammal dans till topporkestrar varje lördag
Besök Hälsinglands Träffpunkt
Tfn 128 79

GÄVLE - Staketgatan 44, Tel. 15470
GAVEN - S. Kungsgatan 31, Tel. 15590
GARITZ - N. Kungsgatan 3, Tel. 15375
HOTELLEN, GÄVLE

Sveriges mest köpta hemskrivmaskin

FACIT PRIVAT nu med

Åtvidabergs lämnar nu alla Facit Privat-köpare en 5 års förmånsgaranti. Den lämnas i form av ett häfte med 5 GARANTI-kuponger. Dessa gäller inom 5 år från köpedatum för utbyte av slitna, ej funktionsdugliga delar vid någon av Åtvidabergs 135 serviceverkstäder. Gäller både material och arbete. Dessutom förmånskupong på boken "Maskinskrivningens ABC" om 154 sidor. Ord. pris 15:–. Ert pris 3:85. Facit Privat på Premieköp från 25:–/månad – Kan också hyras för 25:–/mån. som avräknas vid köp.

5 års FÖRMÅNS GARANTI

Åtvidabergs-försäljning och service på 135 platser i landet. Säljes även hos Bok- och pappershandlare och andra auktoriserade återförsäljare.

ÅTVIDABERGS

Hälsinge
Messmör
GER HÄLSA
och KRAFTER

Södra Hälsinglands
Mejeriförening
BOLLNÄS
Tfn 0278/131 60

FRIMURARE-
HOTELLET
I BOLLNÄS

○

Stationsgatan 15
Tel. Växel 0278/132 20

○

Nytt och Modernt

Godaste glassen
NU
i sta'n

TROLLHÄTTE Glass

— när smaken får avgöra

BOCKENS
DRYCKER
— kvalitetsdrycker

GÄVLE
SANDVIKEN SÖDERHAMN
HUDIKSVALL LJUSDAL

FÖR HYNS
SKULL
TAG
REPORIA

— *den medicinska skönhetstvålen*

HELA FAMILJENS TVÅL

AB Elfströms Tekn. Fabrik • Gävle

S&L

MOTORRENOVERINGAR
RENOVERINGAR AV ENTREPRENADMASKINER
METALLISERING
MASKINARBETEN OCH MASKINBYGGNAD

AB SÖDERLUND & LINDSTRÖM
TEL. 29320 - GÄVLE

DU SOM TYCKER OM DJUR
bli medlem i Gävlekåren
av Svenska Blå Stjärnan

Kurs i allmän djurvård anordnas
under 10 dagar i juni 1964

Anmälningar telefon 026/160 56
eller 203 72

BLIV BÄTTRE BILIST
BLIV BILKÅRIST

Kårer i Gävleborgs Län:
BOLLNÄS
GÄVLE
HOFORS
HUDIKSVALL
LJUSDAL
SANDVIKEN
STORVIK
SÖDERHAMN

SVERIGES
KVINNLIGA BILKÅRERS
RIKSFÖRBUND

GÄVLEBORGS LOTTAFÖRBUND
Kyrkogatan 28, **Gävle**
Tel. 026/251 25

SVENSKA RÖDA KORSET
arbetar för

Bistånd åt totalförsvarets sjukvård

Undsättning vid katastrofer

Hjälp åt åldringar, handikappade barn och vuxna

Gå med i Röda Korset!
Avgift 5 kr.

SVENSKA RÖDA KORSETS
GÄVLEBORGSDISTRIKT

Postgiro 3 53 68 Tel. 026/113 89

Lättare
och billigare än Ni tror

Alla vidare upplysningar genom vårt distriktskontor i Gävle, tel. 258 32.

med egen villa från
AB SVENSKA TRÄHUS

Huvudkontor:
Birger Jarlsgatan 27, Stockholm C, tel. 08/23 83 60

ÅRETS BIL-SUCCÉ

Opel Rekords strålande framgångar inte bara i Sverige utan i hela Europa har medfört vissa leveranssvårigheter och väntetider. Teckna Er därför redan nu för snaraste leverans!

OPEL REKORD

ABH AB BRÖDERNA Hansson

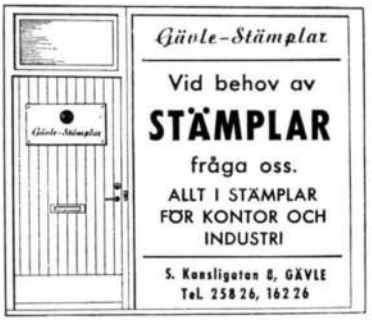
GÄVLE SANDVIKEN STORVIK HEDEMORA AVESTA

UR-
reparationer
Humana priser

Östlunds
Staketgatan 33
Tel. 238 18

Gynna
"BOCKENS"
annonsörer

AGA

AGA-fyren visar vägen till bättre TV-köp

C:a 30 000 hushåll

samverkar i dag för bättre
hushållsekonomi genom köp
och medlemskap i
KONSUM ALFA

Följ deras exempel!
Gå in i

konsum alfa

– hushållens egen förening –

Värme Oljeeldning Sanitet

NYANLÄGGNINGAR,
REPARATIONER
OCH SERVICE

RING 15130

GEFLE RÖR

GÄVLE
2:a Tvärgatan 13—15
Tel. 151 30

SANDVIKEN
Bredmossvägen 3
Tel. 575 80 - 538 19

VAR SKALL JAG SÄTTA IN MINA PENGAR?

VAR SKALL JAG SÄTTA IN MINA PENGAR?

JORDBRUKSKASSEFÖRELSE

. . . NATURLIGTVIS I

JORDBRUKSKASSAN

Södra Norrlands Trädgårdscentral

SKÅNELAGRET

Odlarnas organisation

Alltid till tjänst med förmedling av alla sorters **grönsaker, rotfrukter** och **sydfrukter**

Tel. GÄVLE, gruppnummer 296 20

Älvkarleby Turisthotell "Turisten"

Tel. 721 44, 725 11

Öppet: febr.–maj: söndagar
maj–sept.: dagligen

HOTELLET öppet året runt

Byggnadsmaterial

Trävaror

AB HJ. ANDERSSON & Co

S. SKEPPSBRON 18, GÄVLE - TEL. 156 10

– en central för byggmaterial –

Varsågod det finns

3

I dag som för snart 300 år sedan stämplas Iggesunds produkter med det

"krönta ankaret"

en över hela världen välkänd symbol för hög svensk kvalitet

Aktiebolaget Iggesunds Bruk

Grundat 1685

SKAFFA ER
SPARSKYDD
och FÖRSÄKRINGSSKYDD
I SPARBANKEN

Ni vet väl om.....

att sparbanken i samarbete med RKA — Ränte- och kapitalförsäkringsanstalten — säljer mycket förmånliga försäkringar till lägre premier — för husmor, villalåntagaren, studerande, ja till alla. **Kom in till sparbanken för ytterligare upplysningar!**

GÄVLEBORGS SPARBANK

Det bästa Ni kan välja,

Ett OMEGA-ur från oss

Pris fr. 193:—

BLADINS

Drottninggatan 18, GÄVLE

Batteri-PHILISHAVE

Riktpris
59 kr
utan batterier
oms tillk.

RABATTKUPONG för
I 14-personal gällande
kronor 7:50 vid köp av
Batteri-PHILISHAVE
före 1/4 1964

RADIOKOMPANIET
N. Kungsgat. 21 Tel. 26338, 16072

Grävmaskinstrailers

av BOLLNÄS SVETS välkända fabrikat, specialvagnar för gräv-, schakt- och planeringsmaskiner. 5–150 ton Specialvagnar för byggnadsindustrin 1–4-axlade.

Stor kapacitet – Konkurrenskraftiga priser – Begär offert!

Bilvagnar med och utan 3-vägstipp – 1-2-3-axlade timmervagnar – Kabel- och transformatorvagnar – Specialvagnar för skeppsvarv, handel och industri – Landets ledande tillverkare av Grävmaskinstrailers och specialvagnar.

Bollnäs Verkstads AB

BOLLNÄS **Telefon 0278/202 40**

PRESENTAFFÄR

BYGGNADSGLAS

PLASTGLAS

BILRUTOR

Norelius & Thorssell AB

Drottninggatan 6 GÄVLE Tel. 151 90

Arbrå Värdshus

Moderna rum

God mat

Fullständiga rättigheter

Telefon 0278/400 10

BILÄGARE!

Till Eder tjänst.

Beg. bildelar stor sortering

NYA DELAR!

Ljuddämpare och avgasrör

Även Abarth avgassystem

Reservdelslager för Volkswagen

Däck och batterier

Biltillbehör

AB BIL & RESERVDELAR

Näringen, Gävle, tel. vx. 156 30

Westlund & Söner Boktryckeri ab

N. Kungsgatan 31, Gävle

Tel. 803 80 växel

Ett modernt utrustat tryckeri till Ert förfogande

STOLPAR

PÅLAR

SLIPERS

PLYWOOD

STAMMBLÖCKE

TIMMER

MASSAVED m. m.

Kilafors Jernverksaktiebolag, Kilafors

LJUSNAN

Tidningen för Hälsingland

BOLLNÄS

Tel. 0278/130 00

NYA A/B
J. FR. BROLIN

Skeppsklarerare, Speditörer

STUGSUND

kol, koks, eldningsolja

Tfn 541 37, 541 94, 541 67

HÖR MED DEN SOM HAR AGA

Säljes av

Gävle TV service

S. Kungsgatan 25 Tel. 171 40
GÄVLE

AB GÖSTA ANDERSSONS ÅKERI

Tredje Tvärgatan 48, GÄVLE

Telefon växel 152 90

UTFÖR: **Alla slags transporter**
Schakt- och planeringsarbeten
Berg- och Stensprängning

MASKINPARK: Grävmaskiner, Traktorer, Lastbilar, Lyftkranar

FÖRSÄLJER: Fabriksblandad betong, Sand, Grus, Singel, Makadam och Vägmaterialier

Grustaget RÖRBERG telefon 330 48
Grustaget VARVA telefon 671 01
Betongfabrik VARVA telefon 674 85

Elkompaniet
ALLT I EL
TV RADIO

Försäljning och service med ansvar!

Nygatan 36 – N. Centralgatan 7

Tel. 228 37, 245 43

Det hör till god smak

att begära

Avesta Pilsner

Fråga efter AVESTA hos Eder handlare
eller beställ genom
Vattenfabriken CIDROX A.B., Sandviken

AB ÖBY BRYGGERI S. VALBO

VOLVO

det klart ledande
bilmärket

ELEGANT och BEKVÄM, TRIVSAM och PÅLITLIG
Trygg för ekonomin genom den 5-åriga PV-garantin

FORSLUNDS
motor aktiebolag

S. Kungsgatan 61–63, GÄVLE
Gävlevägen 88, SANDVIKEN

Bocken 1964 (1963/64)
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och direkt överfört till filformatet PDF (Ver 6.0 eller senare). Arbete har utförts av Ulf Holmberg 2009-01-22.